

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 37. LETO: XXVI

JESENICE, DNE 22. SEPTEMBRA 1977

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

JAVNA RAZPRAVA ZAKLJUČENA

V tem mesecu je tekla v Železarni prek zborov delavcev javna razprava o štirih izredno pomembnih osnutkih republiških zakonov, ki jo je organizirala in vodila sindikalna organizacija:

- osnutek zakona o delovnih razmerjih,
- osnutek zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja,
- osnutek zakona o organu samoupravne delavske kontrole in
- osnutek zakona o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovnih organov v organizacijah združenega dela.

Dogovorili smo se, naj pri razlagi osnutkov pomagajo strokovne službe, zato je seveda razumljivo, da

razprave ni bilo moč pripraviti po posameznih samoupravnih delovnih skupinah, ki bi v tem primeru imele funkcijo sindikalnega sestanka, temveč so se zbrale na podoben način, kot je bila organizirana javna razprava o osnutku zakona o združenem delu – v nekaterih temeljnih organizacijah po izmenah, drugje pa celo več temeljnih organizacij skupaj, kakor se je pač zdelo najbolj racionalno.

Prepričani smo, da bi bila razprava kvalitetnejša, bolj živa in da bi se v njej oblikovalo še več pripomb, ko bi o osnutkih lahko delavci razpravljali po svojih samoupravnih delovnih skupinah, vendar bi to zahtevalo temeljitejšo pripravo sindikalnih poverjenikov, vodij temeljnih organizacij in delovnih skupin ter njihovih delegatov v delavskem svetu.

Izkušnje pa kljub vsemu kažejo, da bo v prihodnje k podobnim raziskavam treba pritegniti veliko širši krog »razlagalcev« gradiv, ker bo to zagotavljalo večjo aktivnost. Prav to pa smo takrat zelo pogrešali in morda jo ponekod lahko pripišemo tudi neodgovornemu odnosu vodstva temeljne organizacije do same javne razprave. Kot da bi bila namenjena le nekaterim delavcem in ne prav vsem, kot da se ne zavedajo dovolj, da so ti zakoni sestavni del uresničevanja zakona o združenem delu!

TOZD JEKLARNA

Martinarna je v mesecu avgustu zaostala 1,8 % za proizvodnjo, predvideno z družbenim planom. Glavni vzrok za to so bile težave z vzdržnostjo SM peči, posebej SM peči 06 in 07. Zato so bila potrebna daljša vroča popravila, ki jih je bilo skupno 95 ur. To pa ustreza približno 1.000 ton nižji proizvodnji. Poleg tega sta tudi velika odsotnost, oziroma po-

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V AVGUSTU

V mesecu avgustu niso bile dosežene poprečne, načrtovane količine proizvodnje, vrednosti prodaje in izvoza. Proizvodnja surovega železa in jekla je bila nižja kot julija, blagovna proizvodnja pa za okoli 8000 ton večja, vendar še vedno pod mesečno načrtovano količino.

Osmi mesec letošnjega leta je za nami in z gotovostjo lahko rečemo, da ne bomo dosegli v gospodarskem načrtu za letošnje leto predvidenih količin proizvodnje surovega železa, surovega jekla in seveda tudi ne blagovne proizvodnje. Do konca leta bi morala znašati za dosego plana poprečna mesečna proizvodnja surovega železa nad 19.200 ton, surovega jekla nad 73.400 ton in proizvodnja

za prodajo nad 72.350 ton, česar ni možno doseči. Vrednost prodane proizvodnje bi morala biti v zadnjih štirih mesecih 17 % nad mesečno načrtovano vrednostjo, da bi dosegli z letnim planom načrtovano vrednost eksterne realizacije, česar navzlic odobrenemu povišanju cen ne bo mogoče doseči.

(Nadaljevanje na 7. strani)

20 LET CENTRA ZA OBDELAVO PODATKOV

V centru za obdelavo podatkov je bila 16. septembra skromna slovesnost ob praznovanju 20-letnice strojne obdelave podatkov v Železarni. V priložnostnem govoru so bile na kratko orisane zgodovine COP ter sedanje perspektive in problematika. Šestim delavcem, ki delajo v COP že od vsega začetka, je predsednik izvršnega odbora sindikata tov. Ščerbič izročil knjižna darila.

Pred dvajsetimi leti – leta 1957 – se je Železarna z nabavo IBM mehanografskih strojev uvrstila med peščico podjetij v Jugoslaviji, ki so že uvedla strojno obdelavo podatkov.

Prvotna konfiguracija se je v naslednjih letih dopolnjevala ter nadomeščala in dosegla lepo število strojev:

- 6 luknjalnih strojev,
- 4 verificirane stroje in
- 7 ostalih strojev za obdelavo podatkov.

Na teh strojih – danes jim pravimo klasični – je bilo uvedenih precej obdelav, ki so bile skoraj izključno s komercialnega področja.

Leta 1969 je bil po obsežnih pripravah instaliran in spušen v pogon elektronski računalnik. Zopet se je Železarna uvrstila med pionirje na področju strojne obdelave podatkov; v Jugoslaviji je bilo tedaj le pet enakih ali večjih računalnikov. Nobena od jugoslovanskih železarn v tem trenutku ni imela računalnika, ki bi se lahko meril z našim.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Sodelavka v TOZD Elektrode

USPEŠNA KRVODAJALSKA AKCIJA

V dneh od 6. do 14. septembra 1977 je bila v naši občini organizirana krvodajalska akcija, katere se je udeležilo 1667 krvodajalcev. Od tega je bilo 798 iz Železarne (skupaj z ŽIC) ali 47,87 % in 869 ali 52,13 % iz ostalih podjetij v občini. Od skupnega števila krvodajalcev je bilo zaradi zdravstvenih razlogov odklonjenih 126 ali 7,56 % udeležencev.

Kakšna je bila udeležba po TOZD, glede na zaposlenost in skupno število krvodajalcev, vidimo iz sledeče tabele:

TOZD	Štev. zaposl.	Štev. krvod.	% krvod. glede na zaposl.	% krvod. glede na skupno št.
Plavž	242	15	6,20	1,94
Jeklarna	620	32	5,16	4,15
Livarna	91	22	24,18	2,85
Valj. bl. štekel	418	33	7,89	4,27
Valj. žice in prof.	286	27	9,44	3,50
Valj. deb. procevine	193	21	10,88	2,72
HV Bela	237	54	22,78	7,00
Hi. valj. Jesenice	229	37	16,16	4,79
Žičarna	298	15	5,03	1,94
Profilarna	103	12	11,65	1,55
Vratni podboji	47	10	21,28	1,30
Jeklovlek	158	19	12,03	2,46
Elektrodni	246	31	12,60	4,02
Žebljarna	84	5	5,95	0,65
Strojne delavnice	235	57	17,01	7,38
Remontne delavnice	512	106	20,70	13,73
Vzdrževanje	524	70	13,36	9,07
Energetika	229	25	10,92	3,24
Transport	370	38	10,27	4,92
Družbena prehrana	204	14	6,86	1,81
DS za komerc. in fin. zadeve	250	18	7,20	2,33
DS za kadr. in splošne zadeve ter informiranje	384	30	7,81	3,89
DS za ekonom. tehn. kontrolo in novogradnje	483	81	16,77	10,49
Skupaj:	6543	772	11,80	100,00
ŽIC		26		
Skupaj:		798		

Čeprav je bilo letos število krvodajalcev manjše kot lani (79 manj), je bila krvodajalska akcija uspešna. Za našo občino je bilo namreč planiranih 1500 odvzemov, realiziranih pa je bilo 1541 odvzemov ali 102,73 %.

Občinski odbor RK in zdravstveno soc. služba železarne Jesenice se vsem krvodajalcem Železarne iskreno zahvaljuje za udeležbo.

RAZGOVOR O HLADNI VALJARNI BELA

Prejšnji teden smo postavili vodju TOZD Hladna valjarna Bela Aleksandru Jezeršku nekaj vprašanj o stanju v tej temeljni organizaciji, na katero je vodja TOZD posredoval odgovore.

UREDNIŠTVO: Kljub sanacijskim programom tako TOZD Hladna valjarna Bela kakor tudi ostalih TOZD, ki se vežejo na proizvodni proces hladne valjarne, je bil v mesecu avgustu ponovno plan dosežen le z 61,8 %. Kje so za to vzroki, ker so se vsi vezani na proizvodnjo hladne valjarne Bela v svojih sanacijskih programih obvezali, da bodo storili vse, da bodo dosežene planirane količine proizvodnje?

ALEKSANDER JEZERŠEK: V zvezi z nastalo situacijo, ki je povzročila, da je prišlo do motenj v poslovanju, kot bi po terminologiji zakona o združenem delu pravilno imenovali posledice obratovanja v prvem polletju, bi rad bolj široko odgovoril in segel nekoliko v zgodovino projekta in proizvodnje, da bi lažje razumeli sedanjo situacijo.

Vsi se spominjamo lanskega praznika republike, ko smo s ponosom in velikimi upi in obvezami pred vso jugoslovansko javnostjo slavnostno puščali v obratovanje nov del Železarne. Takrat in še sedaj se ponasamo, da smo gradili zelo uspešno in v okviru postavljenih rokov in zagotovljenih sredstev. Čeprav vse naprave ob ovoritvi še niso bile popolnoma usposobljene, se je proizvodnja v okviru tedanjih možnosti že začela in prvi izdelki nizko ogličnini jekel so odšli h kupcem.

Takoj v začetku tega leta, ko smo začeli poslovati na podlagi sprejetega plana, smo se začeli srečevati s problemi pomanjkanja vložnega materiala. Sprva se je to nanašalo

(Nadaljevanje na 6. strani)

TEKMOVANJE PRED DNEVOM KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

V dneh 15. in 16. septembra je bilo izvedeno tekmovanje orodjarjev, strugarjev in varilcev. Tekmovanje je bilo organizirano ob praznovanju Titovih in partijskih jubilejev ter ob pripravah na proglasitev dneva kovinarjev Jugoslavije.

Tekmovalci so se udeležili pet orodjarjev in štirje strugarji iz orodjarne ter deset strugarjev iz strugarne Jesenice in pet strugarjev iz strugarne valjev Javornik. Poleg teh je tekmovalo še 21 varilcev. Tekmovalci so bili iz naslednjih TOZD: Elektrode, Hladna valjarna Bela, Strojne delavnice, Transport, Remontne delavnice in iz raziskovalnega oddelka.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

orodjarji: 1. Mirko Kos 87,46 točke, 2. Franc Noč 87,25, 3. Anton Oman 82,56 točke;

strugarji: 1. Miran Kavalar 92,98, 2. Andrej Kramar 91, 3. Miro Sterle 90,10 točke;

varilci – ročno obločno varjenje: 1. Anton Tišov 71 točk, 2. Jernej Markež 70, 3. Marjan Zidanek 69 točk;

varilci – CO₂ postopek: 1. Jernej Markež 76, 2. Jože Rekar 72, 3. Franc Klein-dienst 62 točk;

varilci – plamensko varjenje: 1. Franc Peternel 83 točk, 2. Dušan Škrjanc 83, 3. Milan Dovžan 78 točk;

varilci – TIG postopek varjenja aluminija: 1. Edvard Tišov 106 točk, 2. Srečko Vlahek 93, 3. Franc Klein-dienst 85 točk.

Vsi sodelujoči so prejeli knjižne nagrade, prvouvrščeni iz posameznih skupin tekmovalec pa tudi denarni nagrade. Tekmovalci, uvrščeni na prvih treh mestih, bodo tekmovali na ustreznem tekmovanju v Novi Gorici. Tekmovalcem k doseženim rezultatom iskreno čestitamo.

JAVNA RAZPRAVA ZAKLJUČENA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kljub dejstvu, da imamo vlogo in naloge kulture v socialistični samoupravni družbi v mnogih dokumentih, od ustave, resolucij kongresov zveze komunistov do dokumentov, sprejetih na različnih konferencah in sejah socialistične zveze delovnega ljudstva, zveze sindikatov, zveze socialistične mladine in kulturnih institucij, jasno opredeljene, je kultura še vedno bolj domena predvsem delavcev v kulturi in ne široko gibanje, kot bi to v resnici moralo biti. Čeprav smo v posameznih akcijah, ki jih je predvsem spodbudila in vodila zveza komunistov, kot na primer, lanskoletna akcija ČLOVEK DELO KULTURA, dosegli pomembne premike v pogledu podružbljanja kulture, žal to še ni postalo trajno gibanje, katerega nosilke bi morale biti vse zavestne socialistične sile.

V ustavi SR Slovenije smo zelo jasno opredelili vlogo in pomen kulture v socialistični samoupravni družbi, ko smo določili, da je kultura, poleg vzgoje in izobraževanja ter znanosti, bistven dejavnik razvoja socialistične družbe. To se pravi, vseh tistih komponent, ki zagotavljajo razvoj, to je, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe. Z drugimi besedami povedano, to pomeni sestavni del bitke za osvoboditev človeka in dela, cilja vseh naših prizadevanj.

Težko bi rekli, da v občini in železarni ni bilo tvojstnih prizadevanj, vendar pa moramo priznati, da so bile to bolj enkratne akcije, oziroma kampanje, ki sicer niso bile brez rezultatov ali odmevnosti, vendarle pa so bili le-ti odločno premajhni, glede na pomen in vlogo kulture pri osvoboditvi človeka, oziroma uresničevanju ustavnih komponent. Če vse to primerjamo s telesno- kulturnim področjem, z veseljem lahko ugotovimo, da smo dosegli široko gibanje, ki v različne oblike športno-rekreativne dejavnosti zajema vsak dan več delovnih ljudi in občanov. To smo dosegli zato, ker so bile na tem področju ves čas, še posebno pa zadnja leta, močno prisotne sindikalne organizacije pa tudi ZSMS.

Za primer si lahko vzamemo lep napredek v skrbi za izpopolnjevanje aktivnega športno rekreativnega programa za naše delavce v času letnega dopusta v počitniških domovih Železarn. Da ne omenjam množice različnih rekreativno športnih tekmovanj znotraj Železarn. Zato smo usposobili pretek tečajev nekaj rekreativcev, ki jih poleg športnih referentov v osnovnih organizacijah sindikata na različne načine spodbujamo in stimuliramo. Skratka, v te namene, ki zasledujejo predvsem fizično krepitev in vzdrževanje ustrezne telesne kondicije delavcev, poleg aktivnega koriščenja prostega časa, vlagamo precejšnja sredstva in aktivnosti. Vse to zasluži vse priznanje, še toliko bolj, ker tudi ta aktivnost, prispeva ali bi vsaj morala prispevati svoj delež k oblikovanju celovite, ustvarjalne človekove osebnosti.

KULTURNI BOJ MORA PRERASTI V ŠIROKO GIBANJE

Vendarle pa velja v primerjavi s tem kritično in samokritično presoditi, kolikšni so bili naši napori, predvsem napori sindikalnih organizacij v skrbi za duhovno kulturo naših delavcev. Letos je sindikalna organizacija Železarn po nekaj letih kupila nekaj knjig za naše počitniške domove, kajti nedvomno je med našimi delavci tudi nekaj takih, ki na letnem odhodu vzamejo v roke branje. Že leta in leta pa se ni zgodilo, čeprav je bilo tudi to nekaj časa v navadi, da bi v naše počitniške domove zašla s kulturnim programom katera od naših ali pa tamkajšnjih kulturnih skupin. Ali ne bi bilo lepo, da bi naši delavci na letnem odmoru spoznali tudi nekaj bogate kulture okoliških krajev, kjer so na letovanju? Dalmacija se ponaša tako z bogato folkloro kot s številnimi pevskim zbori.

Vse to smo poudarili bolj zaradi primerjave naših odnosov, še bolj pa zaradi tega, da bomo videli, kako bore malo smo naredili na področju kulture v Železarni, čeprav je imel sindikat zelo jasno opredeljene naloge na tem področju. Že aprila 1971 je bil podpisan dogovor o kulturni akciji med republiško konferenco SZDL in republiškim svetom Zveze sindikatov Slovenije, ki naj bi:

- s povečano aktivnostjo na kulturnem področju pomagala spreminjati miselnost in odnos delovnih ljudi do kulture;
- spodbudila, da bi zagotovili čim večje možnosti za kulturno-umetniško ustvarjalnost in za čim širše sprejemanje kulturnih dobrin;
- vplivala na premagovanje ovir, ki preprečujejo hitrejši razvoj samoupravljanja v kulturi;
- začela odločnejši boj proti lažni kulturi, ob čemer bi bilo treba bolj afirmirati kulturne vrednote in usmerjati ljudi h kritični presoji vsega tistega, kar ponujajo posamezni posredniki kulture;
- spodbudila načrtnejša prizadevanja v zvezi s kulturno vzgojo mladine in odraslih itd.

V dokumentu je tudi poudarjeno, da akcija ne sme biti kampanja, marveč stalno prisotna pobuda in prizadevanje vseh za kulturo zavzetih. Da mora postati splošno ljudsko gibanje za kulturo in v kulturi, ki naj pripomore k ustvarjanju kulturni naklonjenega ozračja in utrjuje spoznanje o pomembnosti kulture za človekovo kulturno rast.

Na sedmem kongresu Zveze sindikatov Slovenije, decembra 1974, pa je v sklepih med drugim zapisano, da se bodo sindikati zavzemali za to, da bodo programi kulturnih skupnosti odsevali potrebe in interese delavcev in da bo skrb za kulturno rast in življenje delavcev postala enakopravni del razvojnih programov organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in občin. In dalje, da bodo sindikalne organizacije poskrbele, da bodo v prihodnjih štirih letih v vseh večjih organizacijah združenega dela zaposlili poklicne strokovne delavce za proučevanje potreb, programiranje in organiziranje kulturnega življenja delavcev.

Naloge sindikalnih organizacij na področju kulture so še bolj konkretizirane v sklepih razširjene seje republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki je bila februarja lani.

Vse to le potrjuje uvodne ugotovitve, namreč, da imamo v dokumentih vlogo in naloge kulture zelo jasno in konkretno opredeljeno, le da nam soočanje z njimi pokaže, da smo naredili bore malo. To pa predvsem zategadelj, ker v našo zavest še ni prodrla spoznanje, da si ne moremo zamisljati večjega napredka na kateremkoli področju družbenega dela in življenja brez zavestnega boja, ki mora prerasti v široko gibanje, pri uresničevanju kulture v socialistični samoupravni družbi. Iz vsega tega tudi izhaja spoznanje, da ne potrebujemo novih dokumentov, sklepov ali resolucij, temveč da se moramo z obstoječimi še enkrat soočiti in kreniti v boj, oziroma v trajno akcijo.

Ta čas že prehajamo v obdobje priprav na kongrese, to je, kongrese zveze komunistov, kakor tudi na kongres Zveze sindikatov Slovenije. Te priprave bi morale v bistvu pomeniti dosledni boj za uresničevanje vsega tistega za kar smo se obvezali na zadnjih kongresih. To pa bomo uspešno uresničevali le, če bo kulturni boj prerastel v široko, zavestno gibanje.

Čeprav je izvršni odbor sindikata pozval vse samoupravne organe in družbenopolitične organizacije, naj pomagajo pri tem, da bi razprava zajela kar največ delavcev, so bile kljub temu v nekaterih — na srečo redkih — primerih velike dvorane skoraj prazne, vodstva temeljnih organizacij in funkcionarji družbenopolitičnih organizacij pa odsotni. Ne trdimo, da tudi objektivne ovire niso prispevale k takim izidom, vendar smo tokrat napravili preveliko, da bi bile razprave kvalitetnejše. Zato še toliko bolj lahko pohvalimo tiste zore, ki so bili pripravljeni skrbno (morda tudi zato, ker se odgovorni zavedajo, kako pomemben bo za nas vse, na primer, zakon o delovnih razmerjih) in na katerih se je oblikovalo precej tehničnih pripomb, ki jih v nadaljevanju objavljamo.

Na osnutek zakona o delovnih razmerjih imamo železarji naslednje bistvene pripombe:

O smotnosti obstoja pojma »delovno mesto« smo se precej pogovarjali že v razpravi ob osnutku zakona o združenem delu. Sedanja razprava je stare pomisleke pogrela, vendar se zdi, da je bila razprava treznejša. Delavci se strinjajo, da nam je pojem »delovno mesto« pri nagajanju po delu samo v napoto in ga s tega vidika kaže črtati. To je nujno zato, ker smo v preteklosti ta pojem prav zaradi tendenc pri nagajanju temeljito deformirali. Pogosto pri delitvi osebnega dohodka ni bilo več toliko pomembno, kakšna dela in naloge delavec opravlja, ampak je bilo odločilno, kakšen je »naziv« in »položaj« delovnega mesta, ki je vnaprej garantiral večji delež osebnega dohodka.

Opozorili pa bi radi, da likvidacija pojma »delovno mesto« ne bi bila potrebna, ko bi ga uporabljali v izvorni obliki, o kateri psihološka (in organizacijska) literatura. Po njej je bistvo delovnega mesta »skupek del in nalog«, ki so po delitvi dela vsebinsko in smiselno zaokrožena celota.

Verjetno pa rehabilitacija zgodovinsko zavozenega pojma ni več mogoča, zato se kar strinjamo z novo formulacijo »del, oziroma naloga«. Ta koncept podpirajo tudi nova gibanja v organizaciji dela (razširitev dela, obogatitev dela, rotacija dela ipd.), ki so v nasprotju s klasično definicijo delovnega mesta.

Uveljavljanje koncepta »dela in naloge« pa bo spremljala vrsta težav, zlasti operativnih. Ali naj v razpisu, oz. objavi navedemo celoten seznam del? Ali bomo sposobni, da vrednotimo prav vsako delo na naloge posebej, če smo zaostajali še pri globalnem vrednotenju delovnih mest ipd.?

Veliko je pripomb na poglavje, ki opredeljuje sklenitev delovnega razmerja. Videti je, da je nesporečno dejstvo, da enačimo prve sprejeme s kasnejšimi premetitvami. Objave bi kazalo deliti na notranje in zunanje, v nasprotnem primeru kadrovska politika ne bo mogla prav zaživet. Nasploh imamo pomisleke glede sprejemnega postopka. Če se bodo vsi delavci, ki ne bodo mogli skleniti delovnega razmerja z delavci temeljnih organizacij, pritožili (nezaposleni delavec pa bo videl v tem edino rešitev), bodo kadrovske službe imele samo z njimi polne roke dela in rast zaposlenosti bo verjetno še bolj stagnirala.

Prav tako se ne strinjamo z dikcijo, da »ima kandidat med celotnim postopkom pravico do vpogleda v vse gradivo, razen v primerih, ko gre za državno ali vojaško skrivnost.«

Gradivo lahko med drugim vsebuje rezultate zdravniških preiskav in psiholoških preizkušenj, ki so povezane s profesionalno etiko teh poklicev. Menimo, da je nesporečno dejstvo, da bi bilo javnosti odprto, na primer, sporočanje nivoja psiholoških sposobnosti posameznika ipd.

Po drugi strani seveda zagovarjamo, da je postopek javen, razen v delikatnih podatkih, o katerih smo govorili.

Premalo natančno sta opredeljena nadurno delo in uveljavljanje pravic delavca, če delovno razmerje prekinemo na osnovi izjave ali s skrajšanim odpovednim rokom. Preslabo je tudi opredeljena prekinitev delovnega razmerja delavcev, ki izpolnjujejo pogoje za osebno pokojnino.

Izraba letnega dopusta v dveh delih praktično pri nas ni uresničljiva in čas odsotnosti, ki se ne šteje za pokojnino, bi se moral odšteti od letnega dopusta. V tem pogledu je osnutek zakona pomanjkljiv.

Zajamčeni osebni dohodek, do tega so delavci upravičeni, kadar TOZD posluje z izgubo in izvaja ukrepe za sanacijo, naj bo zajamčen samo za delavce, ki izpolnjujejo delovne obveznosti. Po našem mnenju delavec, ki ni prihajal na delo in ni izvrševal delovnih nalog, ni upravičen do zajamčenega oseb-

nega dohodka. V tem pogledu osnutek zakona ni precizen.

In še dve okoliščini pripombi moramo omeniti. Prva se nanaša na delovne pogoje. Menimo, da s samoupravnim splošnim aktom moramo določiti (ne da lahko določimo), da lahko delavec opravlja naloge, ki ogrožajo njegovo zdravje, samo določeno dobo, nakar se mora razporediti na drugo delo. Tudi na institut pavšalne odškodnine je osnutek zakona pozabil, čeprav ga zakon o združenem delu pozna.

Pripombe na osnutek zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja:

Predvsem se ne strinjamo, da se izraz »osebno izjavljanje«, ki popolnoma ustreza ustavi in zakonu o združenem delu, zamenjuje z »neposrednim izjavljanjem«, ker bomo potem prav lahko začeli tudi za delegatski sistem uporabljati pojem »posredno odločanje«.

V vsaki organizaciji združenega dela ali drugi samoupravni organizaciji je izvoljen en sam organ upravljanja, zato v zakonu ne bi smeli uporabljati izraza »najvišji organ upravljanja«, kot tudi nimamo višjih in nižjih organizacij.

Zahteva za razpis referendumov v temeljni organizaciji je popolnoma jasna, pomanjkljivo pa je določilo, ki govori o tem, kdo pa pobudo za razpis v delovni organizaciji; zato je treba precizirati, koliko zborov delavcev, sindikalnih organizacij ali delavskih svetov temeljnih organizacij lahko zahteva referendum (ali zadošča že en sam?). Menimo, da je dvomesečni rok za sprejem sklepa, ki bi bil v nasprotju z izidom referenduma, prekratek, ker bi to pomenilo podcenjevanje tako sprejetih odločitev. Predlagamo, naj se za vsa vprašanja določi v zakonu šestmesečni rok.

Pripombe na osnutek zakona o organu samoupravne delavske kontrole:

V bistvu so naši samoupravni akti z njim že usklajeni in za nas ne prinaša bistvenih novosti. Predlagamo le, da člani organa samoupravne delavske kontrole ne bi smeli biti postavljeni v manj ugoden položaj, kot določa čas po izteku mandata (dve do štiri leta), kar naj delavci določijo

v svojih samoupravnih splošnih aktih.

Pripombe na osnutek zakona o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovnih organov:

Čeprav osnutek predvideva varianto v tem smislu, da volilnega postopka za člane organov upravljanja ni treba ponoviti, če glasuje na njem manj kot polovica delavcev, menimo, da ta možnost ni sprejemljiva. Nasprotno. Treba bi bilo celoponoviti celoten postopek kandidiranja, ker je v takih primerih očitno prišlo do pomembnejših sistematičnih napak.

Osnutek vsebuje določilo, da mora delavski svet razpisati nadomestne volitve v vsej temeljni organizaciji vedno, kadar en del delovnega procesa ostane v njem brez delegata. Naše izkušnje na osnovi pogostih premestitev (zaradi spremenjenega proizvodnega, oziroma delovnega procesa ali napredovanja) opozarjajo, da je to za nas skoraj nesporečno, ker nam ne omogoča, da bi imeli celoponoviti celoten postopek kandidiranja, kar je v takih primerih očitno prišlo do pomembnejših sistematičnih napak.

Pravica do pobude za odpoklic članov delavskega sveta temeljne organizacije pripada po variantnem dodatku tudi organu samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji, vendar menimo, da bi ta dodelek morali upoštevati. Skladno s takim predlogom pa bi se moralo drugače glasiti tudi določilo, ki govori o pobudi za sklic konferenc o odpoklicu delegatov v delavskem svetu delovne organizacije (pobudo naj bi dali delavci temeljne organizacije na svojem zboru, sindikalna organizacija, organ samoupravne delavske kontrole temeljne in delovne organizacije).

In končno — za sestav razpisne komisije za individualni poslovodni organ se ne odločamo za variantni dodelek, ki zahteva najmanj devet članov za njen sestav.

Menimo, da so pripombe naše javne razprave dovolj utemeljene, saj izhajajo iz naših izkušenj, zato bodo verjetno sestavljalec predlogov za omenjene zakone dobrodošle.

VELIKO MRAVLJIŠČE OKROG PLAVŽA II

Prejšnji teden so pričeli naši delavci in zunanji sodelavci z obsežnim remontom na plavžu II, ki bo trajal kar 39 dni, največje število sodelujočih pa se bo povzpelo čez dvesto. Obiskali smo jih in pokramljali z njim, kako so dela stekla.

Janez Vehar, vodja vzdrževanja na plavžih in hkrati vodja remonta, pravi: »Tako obsežnega in zahtevnega remonta na plavžih še nismo imeli. Poleg del, ki so pri remontu plavža običajna, obnavljamo še nekatere druge stvari, ki ne pridejo vedno na vrsto: prašne vreče, delamo nov podest, nove cevovode za plavžni plin. Vso okolico plavža bomo preuredili, postavili nove trase za energetske medije.«

Z remontom plavža pa sovpada še remont ogrevalca zraka, aglomeracije. Istočasno gradijo še nov prekusnik vagonov. Poleg tega opravljamo še redna vzdrževalna dela na plavžu I, v aglomeraciji, kjer se bo začel remont 3. oktobra.

Več kot polovica vzdrževalcev je zaposlena pri remontu. Na gradbišču pa bo ob konicah tudi dvesto in več delavcev. Nevarnosti so precejšnje, ker delamo na tako majhnem prostoru, v več etažah. Dobro je to, da sodelujejo tudi proizvodni delavci, ki praznijo plavž. Tako bo to delo zelo hitro opravljeno.

Veliko je zunanjih sodelavcev: večja konstrukcijska dela je pravzela Metalna iz Maribora, cevovode bodo polagali delavci Hidromontaže iz Maribora, gradbena dela izvajajo delavci Gradisa, sodelovali pa bodo še delavci Pleskarja iz Ptuja.

Od naših TOZD pa sodelujejo TOZD Remontne delavnice, TOZD Strojne delavnice, TOZD Transport, TOZD Energetika, mi iz TOZD Vzdrževanja in sami delavci TOZD Plavž.

Zaenkrat večjih težav ni, saj se je remont šele začel, čeprav smo ga začeli pripravljati že v maju, ko je na plavžu II tekla še redna proizvodnja. Trdno sodelujemo, vsako jutro imamo ob sedmih delovni sestanek, kjer se dogovorimo za tekoče delo. Manjše težave pa opravljamo sproti.

Alfonz Jurečko je montažni inšpektor Metalne iz Maribora in je povedal, da so začeli z deli pri remontu pred dobrima dvema tednoma, s podiranjem samih delov pa 11. septembra ponoči, ko je prva skupina avtogenih rezalcev začela rezati spodnji plašč, tako da so lahko odstranili notranjo obzidavo. Na delovišču je trenutno zaposlenih okoli 45 monterjev, ki delajo 12 ur. Od štirinajstega septembra dalje pa bo delala nočna izmena osmih delavcev. Ti avtogeno režejo stare

dele, ki jih bodo potem odpeljali na odpad.

Pozneje, ko bomo začeli postavljati novi plavž, bomo pojačali našo skupino še za 20 delavcev. Od tretjega oktobra naprej pa bomo sodelovali pri remontu aglomeracije.

Zaenkrat nam gre vse po planu, celo malce pred njim smo. Edino to, da nas je toliko na tem majhnem prostoru, nas nekoliko ovira. Zelo moramo paziti, da ne pride do nesreče.

Feliks Forstnerič, vodja gradbišča Metalne:

»Paziti moramo na to, da delavci uporabljajo zaščitna sredstva. Sodelujemo dobro, z dogovori rešimo manjše probleme. Naše delo je izredno naporno, dvanaest ur delamo, tako da v prostem času počivamo, ker moramo drugo jutro spet na gradbišče.«

Jože Ferjan, delovodja GIP Gradis, TOZD Jesenice:

»Trenutno nam delo lepo teče, orodja in materiala ja zadosti. Zdaj nas je okrog 25, delamo v dveh izmenah, ena dvanaest ur, druga pa od 14. do 22. ure.«

Tudi mi smo začeli s pripravi mi že maja. Sicer pa Železarno dobro poznam, saj v njej delam skoraj vse življenje, povsod sem bil, od Bele pa do Hrenovice.«

Duro Samardija, prvi talilec na plavžu II, ki je v Železarni že 18 let in ves čas ob plavžih:

»Pri remontu praznimo plavž. Težko delo je to, naporno, umazano. Tudi para je noter. Marsikdo tega ne bi zdržal, sam sem navajen. Na eni dnini nas je pet ali šest, osmer delamo in zelo bomo zadovoljni, ko bo to za nami. Da bodo drugi nemoteno lahko delali naprej. Zdaj pa nas je toliko, da moramo zelo paziti.«

Janko Jelovčan, asistent na plavžih:

»Samo proizvodni delavci lahko opravijo tako delo, ker so ga navajeni. Drugi bi to delali dalj časa. Trudimo se, da bo plavž čimprej izprazen, da bomo tako pridobili kakšen dan.«

Odgovornost je vsestranska in velika, toliko nas je, delo pa nevarno. Ljudje so nervozni, boje se nesreče. Laže je, kadar delamo ponoči, ker nas je manj in je tudi nevarnost manjša.«

Dajmo, zaželimo jim tudi drugi veliko uspeha!

M. V.

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V AVGUSTU

TOZD	Skupna proizvodnja			Got. proizvodnja – Tuja			odprema
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
Plavž	13.800	10.830,9	78,5				
Jeklarna	39.300	37.942,1	96,5				
– SM jeklarna	25.500	25.051,0	98,2				
– El. jeklarna	13.800	12.891,1	93,4				
Livarna	165	162,6	98,5	50	56,3	112,6	56,3
Valj. bluming-štekel	36.290	36.516,0	100,6	5.540	5.779,0	104,3	5.710,1
– bluming	20.860	21.947,9	105,2	160	187,8	117,4	263,9
– štekel	12.730	11.529,3	90,6	2.680	2.726,7	101,7	2.605,7
– term. obd.	2.700	3.038,8	112,5	2.700	2.864,5	106,1	2.840,5
Valj. žice in prof.	11.980	10.483,1	87,5	2.710	1.895,5	69,9	1.666,7
– žice	9.780	8.252,5	84,4	2.710	1.870,8	69,0	1.642,1
– profilov	2.200	2.230,6	101,4		24,7		24,6
Valj. deb. ploč.	7.980	8.042,8	100,8	7.890	7.932,5	100,5	8.124,8
Hl. valj. Bela	5.400	3.336,3	61,8	5.400	3.305,7	61,2	3.694,2
Hl. valj. Jes.	2.480	2.754,4	111,1	2.360	2.546,3	107,9	2.571,6
Žičarna	5.400	5.264,9	97,5	4.370	4.083,5	93,4	3.956,5
Profilarna	1.850	2.070,7	111,9	1.500	1.836,2	122,4	1.775,1
Vratni podboji	60	65,5	109,2	60	65,5	109,2	71,4
Jeklovlek	1.390	1.513,8	108,9	1.390	1.513,9	108,9	1.534,9
Elektrode	1.450	1.553,0	107,1	1.450	1.545,0	106,6	1.584,2
Samotne mase	410	489,5	119,4	200	272,2	136,1	272,3
Masa za Emona	120	124,8	104,0	120	124,8	104,0	124,8
Emona iz Zagreba							441,6
Žebeljarna	875	875,8	100,1	875	875,8	100,1	744,1
SKUPAJ	128.950	122.026,2	94,8	33.915	31.832,2	93,9	32.328,6
Emona iz Zagreba				300	441,6	147,2	
ŽELEZARNA	128.950	122.026,2	94,8	34.215	32.273,8	94,3	32.328,6

PROIZVODNA PROBLEMATIKA V AVGUSTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

manjkanje delavcev ovirala normalen potek dela.

V elektro jeklarni je bil po družbenem planu predviden glavni remont LECTROMELT peči v septembru, izveden pa je bil že v avgustu. Zato je bil postavljen operativni program ustrezno nižje. Vendar tudi ta ni bil dosežen, ker je bil glavni remont LECTROMELT peči zaradi nepredvidenih dodatnih del za dva dni in 18 ur daljši, kot je bil planiran.

Izpolnjevanje kvalitativnega asortimenta je bilo v TOZD Jeklarna v avgustu precej boljše kot v juliju. Od skupno 607 SM in elektro saržev (pri tem niso upoštevane sarže za železarno Sisak) je bilo 426 ali 70 % izdelanih po naročilu in 183 ali 30 % je bilo menjav, rezervnih in zgrešenih saržev. V avgustu je bilo izdelanih po naročilu 57,3 % vseh saržev.

Sarž kvalitete Dinamo je bilo v TOZD Jeklarna naročenih v avgustu 93 (julij 69) in izdelanih 70 (julij

53) ali 75,2 % (julij 76,8 %). V kvalitativnem smislu se je situacija v primerjavi z julijem nekoliko izboljšala. V avgustu je bilo odličnih 466 blokov (julija 360) in izvaljanih v slabe zaradi jeklarskih napak 73 ali 15,6 % (julija 69 ali 19,1 %).

TOZD LIVARNA

Jeklovarna je z družbenim planom predvideno proizvodnjo pressegla, medtem ko je kovinolitarna ni dosegla. Vzrok je bil v pomanjkanju naročil in ker so bili izdelani odlični zelo lahki. Zunanji naročnik je bilo v avgustu prodanih 56,3 tone jeklenih odličkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Z družbenim planom predvidena skupna in gotova proizvodnja je bila v avgustu presežena. Isto velja tudi za programirano skupno in gotovo proizvodnjo, ki je bila postavljena višje kot družbeni plan.

Skupnih zastojev je bilo 34,13 % na obratovalni čas in so v primerjavi z julijem višji za 3,19 %. Ker je potisna peč obratovala v času od 18. do 28. avgusta, jih je bilo, kljub težjemu programu, preveč. Potisna peč je v času obratovalne kampanje prevajala 3.955 ton domačih in tujih slabov.

V nenamenske slabe je bilo izvaljanih 2.800 ton, kar je za 600 ton več kot v juliju. Med njimi je bilo zaradi težav na štekel ogradjah izvaljanih od skupno 466 blokov v nenamenske slabe 105 blokov ali 22,5 % (julija 16,9 %).

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Valjarna žice in profilov tudi v avgustu ni dosegla z družbenim planom predvidene skupne in gotove proizvodnje. Vzrok so bili ponovno previsoki skupni zastoji na obratovalni čas. Le-ti so bili s 47,05 % za 1,46 % nižji kot v juliju, vendar še vedno znatno previsoki. Zastoj je bilo precej tako na novem kakor tudi na starem delu valjarne. To povzroča težave tudi pri izpolnjevanju proizvodnega asortimenta.

Valjarna profilov je z dobrim delom dosegla planirano skupno proizvodnjo. Tudi predvideni asortiment je dobro izpolnila.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Kljub temu, da so bile na progi težave z zastoji, ker je bila ta valjarna v avgustu tik pred glavnim letnim remontom, je bila planirana skupna in gotova proizvodnja dosežena.

Kvalitetni asortiment se je gibal v okviru sprejetih naročil.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V avgustu dosežena proizvodnja je znatno nižja, kot sta predvidevala tako družbeni plan kakor tudi operativni program. Glavna vzroka sta bila pomanjkanje vložka in povečano število zastojev. V avgustu smo računali, da bodo dobili 4.000 ton TVT iz tujih virov. Dobili pa smo samo 1.126 ton in še od tega 726 ton 29. in 30. avgusta. Poleg tega je bilo tudi nekaj problemov s kvaliteto TVT kvalitete Dinamo.

Pri izpolnjevanju kvalitativnega asortimenta ni bila, iz prej nave-

denega vzroka, dosežena planirana količina niti pri kvaliteti Č 0147 niti pri TVT Dinamo. Proizvodnje nerjavnih jekel je bilo 9,2 tone.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

V TOZD HVJ so nadaljevali z dobrim delom kot prejšnje mesece in dosegli tudi v avgustu zelo dober proizvodni rezultat. Pri kvalitativnem asortimentu je bilo proizvedenih 399 ton Dinamo HVT (julija 578) in 235 ton HVT trdih kvaliteten jekel (julija 132 ton). Proizvodnja Dinamo HVT je bila v primerjavi z julijem nižja, ker je bilo 50 ton dvakrat žarjenih in ker je že opazno delno pomanjkanje naročil.

TOZD ŽIČARNA

Z družbenim planom in predvidena skupna proizvodnja ni bila dosežena, medtem ko je bila gotova proizvodnja dosežena. Vzrok za nedoseganje je predvsem v zelo nizki storilnosti na RF in na Gruna strojih, kjer mladi delavci komaj dosegajo normo. Nadalje, večja odsotnost zaradi dopustov od planirane. Dodatno je zmanjšanje proizvodnje prispevalo predolgo prestavljanje vlečnih strojev RF in tehnološke težave pri vlečenju patentirane žice. Pri kvalitativnem asortimentu je bilo proizvedenih 1.132 ton patentirane žice (julija 890 ton), 205 ton VAC žice (julija 200 ton) in EPP žice 75 ton (julija 75 ton).

TOZD PROFILARNA

V TOZD Profilarna so v avgustu presegli tako družbeni plan kakor tudi operativni program. Da je družbeni plan tako močno presežen, je vzrok v tem, da oblikovalna proga Rossi 1 ni šla v letni generalni remont, kot je bilo planirano, ampak bo ta izveden šele v mesecu novembru.

Težave v proizvodnji so bile v občasnem pomanjkanju vložka. To je imelo za posledico večje število menjav oblikovanih valjev in s tem izpade v proizvodnji.

TOZD VRATNI PODBOJI

Z družbenim planom predvidena proizvodnja je bila v avgustu dosežena. Težave so bile zaradi razdrobljenih naročil in slabše kvalitete vložka-profila, ki ima za posledico več zastojev.

TOZD JEKLOVLEK

Družbeni plan je bil presežen za 123 ton pri povprečni dimenziji izdelka 23,4 mm (julij 25,84 mm). Vlačilnica je proizvedla 1.322 ton ali 111,15 % v odnosu na plan, luščilnica 58 ton ali 117,6 % na plan, brusilnica 72 ton ali 103,14 % in žarilnica 60 ton ali 74,87 % v odnosu na plan.

TOZD ELEKTRODE

Z družbenim planom predvidena proizvodnja je bila znatno presežena. Delno je k temu pripomoglo tudi dodatno obratovanje ob prostih sobotah.

TOZD ŽEBLJARNA

Operativni program za avgust je bil postavljen nižje kot družbeni, ker ni naročil za bodočo žico, in je bil tudi dosežen.

Avugst Karba

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 26. 9.	PINTAR MARJAN	ARH JANEZ
TOREK – 27. 9.	ZUPAN ALOJZ	BENEDIČIĆ MITJA
SREDA – 28. 9.	TELALOVIĆ AHMED	MOLAN IVAN
ČETRTEK – 29. 9.	VARL ALOJZ	KAVČIĆ IVAN
PETEK – 30. 9.	SEKLOČA PETER	ISKRA BRANE
SOBOTA – 1. 10.	TORKAR STANE	NOVAK FRANCI
NEDELJA – 2. 10.	SVETINA JOŽE	REKAR VINKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 26. septembra do 1. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: III. in IV. obratna ambulanta,
popoldan: I. in II. obratna ambulanta.
V soboto, 1. oktobra, samo dopoldan I. in II. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta,
popoldan: I. zobna ambulanta.
V soboto, 1. oktobra, samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. ure do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice z dne 15. 9. 1977, v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih, pravicah in odgovornostih delavcev v TOZD dajemo

OBJAVO

prostega delovnega mesta:
8814 U-4 asistent gradbenega vzdrževanja 1 oseba

Pogoji za zasedbo delovnega mesta:
1. Višja izobrazba gradbene smeri in 2 leti delovnih izkušenj v stroki.
2. Srednja tehnična šola (STŠ) gradbene stroke z uspešno opravljenim strokovnim izpitom in 5 let delovnih izkušenj v stroki.

Prijave z osnovnimi podatki in podatke o strokovnosti pošljite v roku 8 dni na KADROVSKI SEKTOR z oznako »za TOZD Remontne delavnice«.

OBVESTILO

Obveščamo vas, da bo zaradi nujnih vzdrževalnih del in čiščenja restavracija železarne Jesenice 23., 24. in 25. septembra zaprta!
Ker so dela nujna, prosimo za razumevanje!

TOZD Družbena prehrana

Ob krvodajalski akciji

VZDRŽEVALCI NA PIKNIKU

Vse od reorganizacije vzdrževanja, kljub prizadevanjem ni uspelo organizirati kakršnegakoli družabnega srečanja vzdrževalcev. Končno je IO OO sindikata TOZD Vzdrževanje na 7. seji sprejel sklep, da se objavi razpis za piknik. Prvič smo torej poskusili organizirati srečanje vzdrževalcev z vseh sedmih področij vzdrževanja, z namenom, da bi se vzdrževalci med seboj spoznali, saj smo razdrobljeni po vsej Železarni. To je bil tudi poizkus, da bi končno dokazali, da smo že postali homogen kolektiv, ki je kljub različnim sistemom dela in lokacijski razdrobljenosti zmožen skrbeti tudi za družabni način življenja, kar je tudi eden od pogojev za delavčovo dobro počutje na delovnem mestu in za izvrševanje delovnih nalog.

Piknik smo priredili v soboto, 10. septembra, na Pristavi. Povedati moramo, da je bila organizacija res dobra in da so se člani sindikata izkazali kot dobri organizatorji. Tudi številu udeležencev nimamo kaj reči, saj se je zbralo kar okoli 200 članov in ožjih svojcev. Za hrano in pijačo je bilo dobro preskrbljeno, pa

tudi glasbe ni manjkalo. Da bi se ne dolgočasil, smo organizirali tekmovalstvo v vlečenju vrvi, najbolj navdušeni športniki pa nismo mogli brez nogometa, medtem ko so drugi poskušali doseči kar najboljše rezultate v streljanju z zračno puško. V popoldanskih urah pa so se odpravile na pot ekipe, ki so med seboj tekmoval, katera bo v pol ure nabrala največ gob. Pri tem tekmovalstvu so se najbolj odrezali »stari planinci«, katerim je poznan vsak kotiček Pristave.

Lahko zaključim, da je organizacija piknika uspela, spletli smo prva znanstva, izmenjali različna mnenja in želje za še več takšnih srečanj, katerih bi se lahko udeležili tudi tisti, ki so bili na ta dan na svojih delovnih mestih in se nam niso mogli pridružiti.

Proti večeru smo se napotili v dolino, z željo, da se še srečamo in prijetno pokramljamo. CB

Železarski globus

INDIJA

Indijsko ministrstvo za železarsko industrijo je odločilo, da pri nadaljnji izgradnji železarne v Bokaru ne bodo več sodelovali tuji partnerji. V prvi fazi njene izgradnje so le-ti sodelovali s 67 %. V drugi fazi, s katero bodo do leta 1980 povečali letno proizvodnjo surovega jekla iz sedanjih 1,7 na 4 milijone ton, naj bi sodelovali celo s 84 %. Letos spomladi je indijska vlada zavrnila kredit Sovjetske zveze, namenjen izgradnji te železarne, in poverila trem domačim državnim podjetjem njeno nadaljnjo izgradnjo.

ITALIJA

Če bodo do leta 1980 dejansko izpeljali vse v železarski industriji predvidene investicije, bodo v tem letu imele italijanske železarne za 6,4 milijona ton viška proizvodnih zmogljivosti surovega jekla. Ta podatek je naveden v poročilu odbora italijanskega parlamenta, ki se ukvarja s problematiko železarske industrije. V letu 1985 se bo ta količina najbrž znižala na 3,4 milijona ton. Za domačo porabo, ki je bila leta 21 milijonov ton, računajo, da se bo do leta 1980 dvignila na 25 in pet let kasneje na 30 milijonov ton surovega jekla. Predvideni višek bo treba izvoziti ali pa znižati proizvodnjo.

JAPON

Leta 1976 so japonske železarne proizvedle 107,4 milijonov surovega jekla. Od tega 86,5 milijonov ton ali 80,9 % v kisikovih konvertorjih, 20 milijonov ton ali 18,6 % v obločnih električnih pečeh in 487.000 ton ali 0,5 % v SM pečeh. V istem obdobju so izdelale 83,1 milijonov ton gotovih izdelkov in prodale na domačem tržišču 52,2 milijonov ton ter izvozile 37 milijonov ton. Doma so prodale 10,9 milijonov ton izdelkov za konstrukcije, 7,6 milijonov ton avtomobilski industriji, 4,9 milijonov ton ladjedelnicam, 2,4 milijonov ton strojni industriji in 1,9 milijonov ton elektro industriji.

Železarski globus

TOZD Družbena prehrana

2. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Ivan Dakskofler je v četrtek, 8. septembra, sklical drugo sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Družbena prehrana, na kateri je bil obravnavan način koriščenja IV sredstev in njih potrditev, koriščenje sredstev IV in AZ za prvo polletje ter gospodarjenje z materialom v TOZD Družbena prehrana.

Glede koriščenja IV sredstev so člani potrdili, da se od sredstev, ki so na razpolago po podatkih knjigovodstva, koristi 1.700.000 din za adaptacijo samopostrežne restavracije, ostanek 500.000 din pa se porabi za popravilo ostalih objektov — počitniški dom v Crikvenici in Biogradu na moru ter v kadrovskega doma.

Člani so bili seznanjeni s koriščenjem sredstev IV in AZ v prvem polletju 1977.

Po planu AZ za leto 1977 je bilo koriščenih 651.960 din, naročeno je bilo vse, le nekaj strojev, ki so vezani na uvoz, je še potrebno nabaviti.

Po podatkih IBM je bilo obračunanih stroškov investicijskega vzdrževanja za prvo polletje 1977 v višini 696.912,15 din, dejansko pa je bilo koriščenih več sredstev, kar še ni obračunano.

Glede gospodarjenja z materialom v TOZD Družbena prehrana je bilo poudarjeno, da bo potrebno poostrijeti kontrolo nad porabo materiala, to je, živil, pijač ter ostalega materiala. Skrbeti je potrebno, da so v skladiščih čim manjše zaloge, ker se s tem izloči poslovni riziko, zagotavlja stalno svež material in minimalni kalo.

Ponovno bi bilo potrebno pregledati normative porabe živil v kuhinji ter jih kontrolirati z dejansko porabo, kar se je sedaj občasno delalo.

Odbor za gospodarstvo je sprejel naslednje sklepe:

1. Poostrijeti odgovornost vodij enot za delovno disciplino zaposlenih, racionalno upravljanje zaupanih sredstev, tako materiala, živil in strojev.

2. Pregledati sedanje normative porabe čistilnega materiala v kantineh in samskih domovih, katere je v bodoče potrebno upoštevati.

3. Prekontrolirati normative za ajvar, gorčico, kumarice in paprike, da bodo cene na enoto izenačene.

4. Ko bomo kantine belili, bomo povsod obnovili jedilni pribor od nožev, vilic in žlic do solnic, to komisijsko pregledali po dveh mesecih pa ponovno ugotavljali stanje. Dosedanje izkušnje glede tega so slabe, kajti prevelika je številka jedilnega pribora, ki letno izgine iz naših obratov.

PROSLAVILI OBLETNICO

Ob 20-letnici ustanovitve centra za obdelavo podatkov je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti ekonomsko tehničnega sektorja organiziral proslavo, ki je bila 17. septembra v zgornjih prostorih Kazine. Poleg celotnega kolektiva in jubilaritov so bili povabljeni tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, s katerimi uspešno sodelujemo.

Vodja centra za obdelavo podatkov Ljubo Soklič je prebral poročilo o delu centra in njegovem nadaljnjem razvoju.

Pozdravil nas je tudi podpredsednik poslovnega odbora Ivan Arzenšek in obenem čestital celotnemu kolektivu. Proslave se je udeležil tudi predsednik izvršnega sveta občine Jesenice Ivo Ščavničar.

Sodelavcem Janezu Katniku, Genici Brun, Stanki Thaler, Viki Novak, Metki Podbregar in Alenki Trampuš, ki že od vsega začetka delajo v centru, pa je predsednik sindikata Stefan Ščerbic podelil knjižne nagrade za uspešno delo in prizadevanje.

Po proslavi je bila zakuska.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Letos v marcu je v železarni Rheinhausen, ki pripada koncernu Fried. Krupp, pričel obratovati nov plavž velike proizvodnje zmogljivosti. Ima premer talilnika 11,5 mm, koristno prostornino 2.359 kub. metrov in lahko dnevno proizvede 5.000 ton grodja. Priprava in zakladanje vsipa sta popolnoma avtomatizirana in vodena z elektronskim računalnikom. Obratuje z na 1,5 atm. povečanim pritiskom na žrelo.

KANADA

Železarska družba Dofasco je za svojo železarno v Hamiltonu naročila pri zahodnonemškem podjetju DEMAG novo LD jeklaro z 250- do 300-tonskim kisikovim konvertorjem. S to novo investicijo bodo povečali letne proizvodne zmogljivosti surovega jekla s sedanjih 3 na 4,5 milijona ton.

TOZD Valjarna bluming štekel

3. SEJA ODBORA ZA LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

V torek, 13. septembra, je bila 3. redna seja odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ki jo je sklical in vodil predsednik Slavko Krmelj, obravnavanih pa je bilo pet točk dnevnega reda.

Pregledan je bil zapisnik varnostnih ukrepov za našo temeljno organizacijo, ki ga je izdal republiški inšpektorat za delo, opraviti pa je potrebno naslednja dela:

- Kanal pod blumingom je potrebno zaščititi z mrežami, vendar je potrebno kanal predhodno očistiti, česar pa ni mogoče storiti med enodnevnim remontom bluminga. Delo bo opravljeno v mesecu oktobru, ko bo dvodnevni remont.

- Inšpektorju za delo je potrebno posredovati podatke o študijah za ureditev mehanizacije.

- V oddelkih so nezavarovani kanali, poškodovane pa so tudi zaščitne ograje. Izmenjski vodje proizvodnje so zadolženi, da v svojem delokrogu poskrbijo za zaščito jaškov.

- Pri rezanju slabov slabih kvilitet je potrebno urediti odpravevalno napravo. Delo je potrebno urediti do konca leta, Tehnični biro pa pripravi načrte za izvedbo in namestitev odpravevalne naprave.

- Dogovorjeno je s službami o pričetku asfaltiranja in polaganja tlaka v hali bluming.

- V kabino na škarkah je potrebno namestiti klimatsko napravo, ki je že naročena, namestitev pa je odvisna samo od časa dobave iz uvoza.

- Dotrajana je nadsvetloba v adjustazi bluminga. Popravilo bodo začeli v oktobru.

- Pet ventilatorjev za prezračevanje hale štekel se premesti na okna. Delo mora biti opravljeno do konca leta.

- S povečanjem proizvodnje, z namestitvijo novih strojev in nabavo vložka iz nabave se zmanjšuje skladišni prostor v obeh adjustazah, kupi so naloženi zelo visoko, označenih ni prehodov, delo pa je za vse zaposlene zelo nevarno. Izmenjski vodje proizvodnje so zadolženi za varno skladiščenje materiala, tako da so zagotovljeni varni prehodi. Zaradi zatrapanosti adjustaze bluminga ni možno v septembru sprejemati slabov iz nabave.

- Tehnični biro izdeluje načrt za izdelavo traku na Bronx škarkah, ker je sedanji dotrajan.

- Steno strojnice v adjustazi bluminga je potrebno zaščititi do višine treh metrov.

- Odbor je pregledal in potrdil varnostni načrt temeljne organizacije Valjarna bluming-štekel.

Pregledano je bilo tudi navodilo o zatamnjenosti, ki določa, da se morajo objekti popolnoma zatamniti, delo pa mora potekati normalno. Za našo temeljno organizacijo je to nemogoče, ker je topel obrat in bi

morali za popolno zatamnitev izdelati posebno prekritje.

Odboru je bil posredovan dopis predsednika poslovnega odbora, ki opozarja na porast nesreč pri delu in izredno veliko požarov v prvem polletju letošnjega leta, saj je bilo registriranih že 131 požarov. Sklenjeno je bilo, naj gasilska reševalna služba organizira pouk o varstvu pred požarom na vseh samoupravnih delovnih skupinah v dopoldanskem času.

V zadnjem času je prišlo v naši temeljni organizaciji do večjih okvar, kot sta zlom pogonskega vretena na štekel ogrođju (8. julija) in zlom pogonskega vretena na blumingu (5. avgusta). Za zlom vretena na blumingu je bila imenovana strokovna komisija, da razišče vzroke, in je ugotovila, da je do zloma prišlo zaradi preobremenjenosti. Bluming trenutno obratuje z enim iztrošenim in enim počenim vretenom.

V adjustazi štekel na Javorniku je mlajši mladoletnik vstavil med valje ravnalnega stroja zagodo, da mu ne bi bilo potrebno delati. Ker za kršitelje ni primerne delovnega mesta za premostitev, ostaja na sedanjem delovnem mestu do sklepa disciplinske komisije.

Sklenjeno je bilo, da se za vsako ugotovljeno nepravilnost v temeljni organizaciji odbor takoj sestane.

TOZD Remontne delavnice

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice Janez Hočevar je 15. septembra sklical 9. redno sejo odbora, na kateri so pri pregledu izvajanja sklepov ugotovili, da so vsi sklepi realizirani, razen tistih, ki imajo dolgoročne značaj. Poleg tega so en sklep spremenili zaradi nastalih okoliščin, enega pa dopolnili.

Pri obravnavanju nove kadrovske problematike so izvedli devet premestitev, štiri razporeditve na delovna mesta ter sprejeli eno odpoved lastnosti delavca TOZD Remontne delavnice. Na koncu pa je odbor zahteval od kadrovske službe, da objavi prosto delovno mesto asistenta v gradbeno remontnih delavnicah ter da preskrbi do konca leta enega strojnega inženirja prve stopnje za potrebe žerjavnega oddelka v SRD.

nih strojih, režijo in druga delovna mesta pa izkoristijo minimalno.

Glede druge točke so bili mnenja, naj se dogovorijo z vsemi tistimi delavci, ki ne dosegaajo planskih obveznosti, ne samo RF in Grūna.

SDS žičarna II/1, 2 in 3 menijo, da bi boljše prisotnost dosegli, ko bi zaklepali garderobe in jih odpirali le pol ure pred koncem izmene, seveda je treba prej urediti kopalnice in priskrbeti dovolj tople vode za umivanje, predlagajo pa tudi, naj bi vodje delovnih skupin vodili točno evidenco prisotnosti in priznali delavcem le toliko ur, koliko so jih prebili na delovnem mestu.

Glede 4. točke je SDS patentirnica 1 mnenja, da prisotnost vodstva temeljne organizacije na popoldanski in nočni izmeni ne bo zboljšala stanja. SDS picinkovalnica 1 pa meni, naj bo vodstvo temeljne organizacije namesto po noči in popoldan več prisotno na delovnem mestu v svojem rednem delovnem času. SDS pocinkovalnica 2 pa predlaga, naj bodo člani vodstva temeljne organizacije zadolženi za posamezne izmene, o čemer morajo biti izmene obveščene, da bi jih lahko poklicali v izjemnih primerih.

SDS patentirnica 2 predlaga, da bi se stroji in naprave zlasti v letilnici žice bolj in bolj intenzivno vzdrževali, ker so iz dneva v dan vse večje in težje okvare. SDS votličarna meni, da bo treba informacije o mesečni proizvodnji obravnavati pred 10. v mesecu, ne pa nekaj dni pred koncem meseca. SDS adjustaza pa ima pripombo na notranji prevoz, pri katerem se odvijajo kolobarji, ki jih ni mogoče adjustirati, in gre takšna žica v odpadke.

Vse samoupravne delovne skupine (5) temeljne organizacije Profilarna so obravnavale proizvodno problematiko, finančno stanje temeljne organizacije in Železarne, predlog organizacije zdravstvenega varstva in predlog ocenjevanja delovne uspešnosti. Glede finančnega stanja so bile vse SDS soglasne, da se brez ugovora izpolnjujejo ukrepi, ki jih predlaga delavski svet Železarne, kršitelje pa klicati na odgovornost. Glede predloga ocenjevanja delovne uspešnosti so se sicer opredelili za II. varianto, vendar s pripombo, da je staž kljub temu treba upoštevati. Vse samoupravne delovne skupine so ostro grajale odnos do toplih malic in se sprašujejo, kako je to sploh mogoče, da se jih toliko časa pusti brez toplega obroka. Tudi glede rešilne postaje na Javorniku imajo pripombo in vprašanje, zakaj je zaprta. Zahtevajo, da se to čimprej reši. Zlasti oblikovalci so opozorili na nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki jim otežujejo dobro in varno delo kljub večkratnim opozorilom. Gre predvsem za odvijalce na starih progah, zavore pri žerjavu in progo ter obrabljene matice na Rossi — 1.

V tem času smo prejeli še nekaj zapisnikov samoupravnih delovnih skupin, vendar so ti s sestankov skupin v okviru zborov zaradi javne razprave starih osnutkov republiških zakonov. Kako je potekala razprava, kakšne so pripombe in predlogi k tem osnutkom preberite v posebnem članku v tej številki Železarskega.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Milan Polak

Remont plavža II

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine, ki so imele sestanke v prejšnjem tednu, so večinoma obravnavale ukrepe za odpravo pomanjkljivosti, ki so jih ugotovili samoupravni organi Železarne in temeljni organizaciji.

V TOZD Valjarna bluming-štekel so SDS adjustaza štekel Bela 1 in 2, adjustaza Javornik in lužilnica obravnavale poslovni rezultat v prvih sedmih mesecih letošnjega leta, ukrepe za normalizacijo proizvodnje in pregledali so izpolnjevanje delovnih ciljev. Obravnavali so tudi nekatere svoje probleme, in sicer SDS adjustaza štekel Bela 1, ki je imela pripombo na prepogoste menjave ogrođj na Bronx škarkah, kjer imamo včasih na izmenjo tudi do štiri menjave, ter sprašuje, kaj je s kovinskim trakom za odstranjevanje kovinskih odpadkov. SDS adjustaza štekel 2 ima isto vprašanje in pripombo na stanje higijene v oddelku. SDS adjustaza bluming 1, 2, 3 in 4 so obravnavale pregled rezultatov dela v avgustu, analizo zasledovanja delovnih ciljev, analizo nezdov in varstvo pri delu, delovno in tehnološko disciplino, delovne naloge za september in pregled ukrepov za normaliziranje stanja v temeljni organizaciji Valjarna bluming-štekel. Pokazali so na težave, ki jih imajo s skladiščenjem materiala. Zaradi tega ne morejo vzdrževati potrebne reda, veliko po nepotrebnem prekladaajo, velikokrat pa se kupi tudi razstesejo in s tem ogrožajo varno delo. Ugotovili so, da so žerjavi delali dobro in v celoti imeli manj zastojev, kot predvideva program. 16-tonski magnetni žerjav in 20-tonski žerjav pa sta še vedno v slabem stanju, ker se pripombe, ki jih žerjavovodja vpisujeta v knjigo, ne upoštevajo. V minulem mesecu so imeli v oddelku lažjo nezgodo pri delu. Zaradi prenatrpanega skladišča in stalne nevarnosti za nezgodo so še posebej opozorili na lastno previdnost in skrb za svojo varnost. Glede delovne discipline, za katero priznajo, da ni dobra, pa pravijo tudi to, da skoraj celo leto ni bilo organa, ki bi obravnaval kršitve delovnih obveznosti. Za tehnološko disciplino menijo, da je dobra, pripočajo pa kontrolorjem OTK, da sproti pregledujejo material, ne šele potem, ko je adjustiran in pripravljen za odpravo. S predlaganimi ukrepi za normalizacijo proizvodnje v temeljni organizaciji se strinjajo, sprašujejo pa, kakšni ukrepi bodo proti tistim, ki svojih delovnih nalog ne bodo izpolnili. Imeli so še nekaj pripomb na notranji red. Prostor za čaj je skrajno nehygieničen. Manipulanti morajo sami kupovati pisalni pribor.

V TOZD Hladna valjarna Jesenice so se sestale vse samoupravne delovne skupine (13), obravnavale pa so plan in proizvodnjo v avgustu ter poslovne rezultate za prvih sedem mesecev letošnjega leta. Vse samoupravne delovne skupine so bile seznanjene s kritičnim stanjem v Železarni. Kljub temu, da temeljna organizacija dobro izpolnjuje delovne obveznosti in jih celo presega, so sprejeli dodatne ukrepe, in sicer: izboljšati kvaliteto, znižati število reklamacij, znižati bolniški stalež in

neopravičene izostanke in znižati porabo potrošnega materiala. K tem ukrepom so pripomnili, da bi morale tudi ostale temeljne organizacije v Železarni organizirati delo na proste sobote, saj bi s tem zagotovili zboljšani stanje, kakršno je sedaj. Med problemi, ki jih tajejo, so pokazali na tele: v skladišču vložka je treba urediti sanitarne prostore, iz žarilnice naj se odstranijo vsi rezervni deli, da bo delo bolj varno in da bo prostor za žico in trakove organizirani naj se pranje delovnih oblek, težave so pri odvozu gotovih izdelkov iz žičarne (karisti so za obe temeljni organizaciji), kjer že tako ni profila; žičarje zato prosijo, da jim pri dostopu do materiala pomagajo. Cestišča so slabo osvetljena in je ponoči velika nevarnost nezdov.

Tudi v TOZD Žičarna so se sestale vse samoupravne delovne skupine (15), obravnavale pa so informacijo vodstva temeljne organizacije in predlog ukrepov, ki bi jih morali sprejeti za zboljšanje stanja v temeljni organizaciji. Citiramo izvešček te informacije, ki jo je podpisal vodja temeljne organizacije Janez Komel.

V zadnjih štirih mesecih predvideva družbeni plan še 24.530 ton skupne proizvodnje ali 6.135 ton na mesec, oziroma 17.790 ton blagovne proizvodnje ali 4.448 ton na mesec. Zaradi doseganja planskih obveznosti v kvalitetnem asortimentu, planirane prodajne cene in planiranega izplačila ter nižjih proizvodnih stroškov od planiranih je naš cilj, da proizvedemo planirane količine vlečne žice. Za doseganje postavljenega cilja pa je potrebno sprejeti tele ukrepe:

1. uvede se dodatno delo na vse proste sobote v letošnjem letu in to na popoldanski in popoldanski izmeni;
2. do 15. septembra se sestanejo delavci na RF in Grūna strojih z vodstvom temeljne organizacije in se pogovorijo o vzrokih za slabe delovne rezultate in kako jih izboljšati — odgovoren vodja proizvodnje;
3. v vsaki SDS se dogovarjajo za obliko evidence prisotnosti na delovnem mestu, s ciljem izboljšati koriščenje delovnega časa — odgovoren vodja SDS;
4. organizirati neposredno prisotnost vodstva temeljne organizacije na popoldanski in nočni izmeni — odgovoren vodja temeljne organizacije;
5. tekoče reševati problematiko v zvezi s kvaliteto storitev v lužilnici, s preskrbo kvalitetnega vložka in naročili, vzdrževanjem strojnih naprav — odgovorni vodja proizvodnje in asistent za delovne naprave.

Prosim, da se predlagani ukrepi obravnavajo, dopolnijo in potrdijo z glasovanjem.

Vsi sestanki samoupravnih delovnih skupin naj bodo zaključeni do 14. septembra.

Vsi sestanki so bili zaključeni do 14. septembra, samoupravne delovne skupine pa so imele k predlaganim ukrepom naslednje dopolnitve in pripombe:

Glede prve točke je večina SDS predlagala delo le na popoldanski izmeni, s tem da se stroji polno zasedejo. Razlog za takšno odločitev je povišanje cenzusa osebnih dohodkov in izguba otroškega dodatka. SDS patentirnica 3, pocinkovalnica 2 in 3: če bo to potrebno za normalno obratovanje žičarskih strojev in nasploh in če se bo to uvedlo na vseh delovnih mestih brez izjeme in popuščanja. SDS votličarna pa predlaga, da naj v prostih sobotah delajo na najbolj produktiv-

ŽELEZNIŠKA TRANSPORTNA PODJETJA V SLO

Enote civilne zaštite posameznih vozlišč in postaj so podrejene štabu civilne zaštite zadevnega kraja — posredno ali neposredno. Zato ni treba formirati posebnih štabov civilne zaštite za določene železniški odsek ali vozlišče. Seveda enot civilne zaštite ne bi smeli uporabljati za operativne akcije izven območja vozlišča in postaj, toda v sklopu vozlišča bi lahko formirali dve vrsti takšnih enot: po dejavnostih in manevrske (protipožarne, tehnične idr.) poleg stacionarnih, ki bi se uporabljale samo na določenem mestu. Pri usposabljanju enot civilne zaštite je posebnega pomena usposabljanje poveljniškega kadra.

Mislimo, da je najracionalnejša in najučinkovitejša metoda, če se izvaja po načelu reševanja določenih situacij — požarov, poplav idr., ker bomo tako najboljše spoznali možnosti enot, se naučili pravilno izdajati potrebna navodila in ukaze, praktično seznanili s problematiko idp.

ZAGOTOVITEV REZERVNIH MATERIALNIH SREDSTEV

Kot že omenjeno, imajo železnice na voljo zelo obsežno, zapleteno in dragoceno materialno bazo. To so predvsem razne vrste lokomotiv (električne, dieselske in na parno vleko), na deset tisoč železniških vagonov (potniški, tovorni idr.), zelo dragocene in številne svetlobno-signalne in telekomunikacijske naprave, številne in komplicirane objekte na progi in vozliščih idr. Njeno brezhibno delovanje je torej pogojeno z brezhibnostjo vseh treh in drugih materialnih sredstev, to pa je spet nemogoče zagotoviti brez zadostne količine rezervnih strojev, orodja, raznih vrst olja in pogonskih sredstev ipd. Problem je še bolj zapleten, ker je treba del teh sredstev kupovati v tujini, kar v vojnih razmerah ni zanesljivo.

Ko govorimo o zagotovitvi rezervnih materialnih sredstev, mislimo, da bi bilo treba najprej rešiti tri naloge: določiti listo potrebnih nadomestnih delov vseh vrst in za vse pogoje funkcioniranja železnice; določiti prioritete nabave posameznih vrst, tipov in količin goriva in maziva in razčleniti in fiksirati merila za delitev nadomestnih delov in materialnih sredstev za posamezna območja (železniška transportna podjetja), objekte, obdobja vojne idr. Izvajanje te naloge bo v precejšnji meri odvisno od pravilnosti kompleksne ocenitve napadalca, geostrateške ocenitve območja, na katerem bodo potekale vojne operacije, časa idr. S stališča delovanja železniškega prometa je zlasti pomembno ugotavljanje dejanskih razmer, v katerih se bodo znašla najpomembnejša železniška vozlišča, postaje in objekti. Mikrolokacija posameznih materialnih sredstev mora biti torej posledica vsestranske ocenitve. Glede na to, da bomo posamezne vrste sredstev nabavljali z enega mesta, to je, centralizirano, je nujno določiti pravice in pristojnosti vseh organov v zvezi z razpolaganjem s temi sredstvi, zlasti v zvezi z dajanjem dovoljenja, da se nekatera med njimi lahko uporabljajo tudi v miru.

DIVERZANTSKA OFENZIVA NAPADALCA

Napadalec bi za uresničevanje svojega cilja uporabljal najrazličnejše akcije in sredstva. Naj zato omenimo dogodke iz bližnje zgodovine. Nemški nacisti so za pospešitev in olajšanje svojih operacij na kopnem uporabljali t. i. peto kolono. Ta organizacija je bila polvojaškega tipa in je imela zelo različne naloge, od zbiranja čisto vojaških podatkov do sodelovanja v zaledju ob agresiji Hitlerjeve soldateske na neko državo. Rezultati takšne organiziranosti, kot je znano, so bili veliki; to je bilo eno največjih presenečenj na začetku druge svetovne vojne.

Nadaljevanje
prihodnjič

VENCELJ PERKO GOVORIL O VLOGI MLADIH KOMUNISTOV V PREDVOJNEM DELAVSKEM GIBANJU

Osnovna organizacija ZSMS Javornik-Koroška Bela je v torek, 6. septembra, ob praznovanju krajevnega praznika organizirala srečanje s predvojnimi komunistom revolucionarjem Venceljem Perkom. Kljub temu, da se nekateri vabljene predstavniki društev in organizacij srečanja niso udeležili, je bil vseeno razgovor z Venceljem Perkom zanimiv in prav tako tudi razprava.

Vencelj Perko je najprej opisal razmere v svetu in pri nas pred drugo svetovno vojno. Govoril je o mladih delavcih, ki so bili v letih pred drugo svetovno vojno aktivni v delavskih kulturnih društvih, v društvu prijateljev prirode ter v raz-

ličnih športnih društvih in klubih. To so bili v glavnem delavci, ki so že leta 1941 sledili pozivu partije na oborožen boj proti okupatorju.

Na dokaj preprost in razumljiv način je udeležencem srečanja predstavil Edija Giorgionija, ki je bil tudi idejni vodja mladinskega odseka društva DKD Enakost. Omenjen je bil predlog izvršnega odbora SZDL Javornik-Koroška Bela, naj bi se OO ZSMS poimenovala po njem.

Udeleženci srečanja, med njimi je bilo največ učencev osmih razredov osnovne šole, so postavili več vprašanj. V odgovorih na postavljena vprašanja je tov. Perko opisal pot in razmere v koncentracijskem taborišču Bileča, kjer je bil skupaj z Ignacem Kraljem in Francem Benedičičem. Zanimiva je bila tudi pripoved o njegovi poti na Čebine, kjer je bil leta 1937 ustanovni kongres KPS. Eno od vprašanj se je nanašalo na prizadevanja občinske uprave Koroška Bela, da bi zgradili novo, prepotrebno šolsko poslopje.

Udeleženci srečanja so predlagali naj vodstvo temeljne organizacije Osnovna šola Koroška Bela v bližnji prihodnosti, ko bo minilo 40 let, odkar so začeli graditi sedanje šolsko poslopje, organizira poseben razgovor z Venceljem Perkom o takratnih razmerah in prizadevanjih, da bi uresničili program občine Koroška Bela, ki je vseboval tudi izgradnjo šolskega poslopja na Koroški Beli.

Tako v uvodni besedi kakor tudi v razpravi so omenjali še Marjana Kavalarija, Mimico Zupan, Franja Federla, Ferda Korena in druge, ki so lahko vzor naši mladini. Prav tako so bile omenjene številne akcije članov SKOJ, Vencelj Perko pa je opisal nekatere akcije, ki so jih organizirali ob praznovanju prvomajskih praznikov, ki so pri takratnih režimskih oblasteh povzročile žolčne reakcije.

Osnovna organizacija ZSMS Javornik-Koroška Bela bo s podobnimi akcijami nadaljevala, po vsej verjetnosti pa bodo še v tem letu na podobno srečanje povabili Albina Pibernika, sina predvojnih revolucionarjev in komunistov Albina in Julke Pibernikovih, po katerih se imenuje delavski dom na Javorniku.

KRATKE VESTI

Pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne so se odločili, da pripravijo ekipo za sodelovanje v javni radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino. Ekipo bo štela pet članov, sestavljali pa jo bodo mladinci iz osnovnih organizacij ZSMS. Omembe vredno je to, da se bodo mladi Jeseničani po nekajletnem premoru zopet pojavili v tej radijski oddaji.

Na zadnji seji predsedstva OO ZSMS TOZD Hladna valjarna Bela so člani obravnavali več pomembnih zadev. Najprej so govorili o programu dela in o pripravah na volilno sejo. Odločili so se, da bodo v prihodnje v okviru temeljne organizacije delovali trije aktivci, ki bodo skupaj povezani v enotno osnovno organizacijo ZSMS. Aktivci se bodo sestali do konca tega meseca, volilna seja OO ZSMS pa je predvidena za sredino oktobra. Na seji so člani obravnavali tudi sanacijski program TOZD Hladna valjarna Bela in ob tem sprejeli sklep, da je izvajanje ukrepov za boljši ekonomski rezultat, ki jih predvideva sanacijski program, naloga vseh zaposlenih, še posebno pa mladincev.

Pri republiški konferenci ZSMS so se formirali odbor za pripravo X. kongresa ZSMS, ki bo jeseni prihodnjega leta. Predsednik tega odbora je Ljubo Jasnič, v ožji sestavi tega odbora pa je izbran tudi predsednik OK ZSMS Jesenice Franjo Kragolnik, in sicer za sekretarja komisije za statut. J. R.

NEODGOVOREN ODNOS MLADIH INFORMATORJEV

Kot smo pred nedavnim že obširno pisali, je komisija za informiranje pri predsedstvu koordinacijskega sveta ZSMS železarne Jesenice zopet začela aktivnejše delati. Zaradi bolj uspešnega in koordiniranega dela je bilo odločeno, da se sestav komisije razširi. K sodelovanju je bilo zato vabljene več novih mladih informatorjev iz posameznih osnovnih organizacij ZSMS.

Prva informativna seja z novimi mladimi informatorji, ki je bila sklicana pretekli petek, pa je prinesla veliko razočaranje. Od vabljene novih informatorjev iz OO ZSMS se je seje udeležil le eden (!), in sicer iz OO ZSMS TOZD Vzdrževanje. Dva sta se opravičila, od ostalih vabljene iz OO ZSMS valjarne profilov, hladne valjarne Bela, žebjarne, transporta, PIV, raziskovalnega oddelka in livarne pa na omenjeno sejo preprosto ni bilo nikogar. Ob tem se postavlja jasno vprašanje, koliko čuta odgovornosti imajo mladi tovariši, ki v svoji OO ZSMS (ne) izvršujejo funkcije informatorja. Morda to pomeni, da imajo omenjene OO ZSMS svoj kader le na papirju, za konkretne akcije pa nimajo poslušal. Kakorkoli že, ob takšnih primerih ne moremo in ne smemo biti ravnodušni in jih mirno puščati mimo. Včasih se redno zgodi, da nesklepnost na sejah radi opravičujemo z najrazličnejšimi iz-

govori, ki so najpogostejše brez prave osnove. Očitno se ne zavedamo, da s tem slepimo sami sebe in se zraven tega optimistično izgovarjamo, da »bo pa prihodnjič bolje«.

To ne vodi nikamor in enkrat je vendarle treba tudi temu narediti konec. Nezaodstna in včasih kar porazna udeležba je postala v naši mladinski organizaciji že kar pre pogosta. Postavlja se vprašanje, kako bomo s takšnimi pojavi neodgovornosti izbirali mlade za volitve prihodnje leto, kako bomo izbirali kader za nove organe ZSMS po X. kongresu, ki bo prav tako prihodnje leto.

Novih mladih informatorjev tokrat nismo vzeli namerno za tarčo kritike. Kot smo že omenili, se s takšnimi primeri soočamo večkrat in to negativno vpliva na delo celotne ZSMS v našem kolektivu in seveda v celotni občini.

Upamo, da smo s tem kritičnim zapisom dosegli vsaj to, da so se prizadeti skupaj z vodstvom svoje osnovne organizacije ZSMS vsaj malo zamislili in morda celo doumeli, da ne ravnavo prav. Mladi informatorji v OO ZSMS morajo biti okoli kritike za svojo dejavnost mladih v svoji sredini, zaradi neodgovornosti, ki so jo pokazali pretekli teden, pa morajo sami sprejeti kritiko na ta račun. J. R.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

ALJASKA – ENERGETSKI REZERVOAR ZDA

S pričetkom izkoriščanja bogatega naftnega nahajališča v Prudhoe Bay ob Polarnem morju in z obratovanjem naftovoda, imenovanega Trades-Alaska Pipeline, je postala Aljaska med 50 zveznimi državami ZDA tretji najmočnejši dobavitelj domače nafte. Nafta s tega nahajališča bo povečala lastno proizvodnjo nafte ZDA za 15 % in ZDA bodo pridobile preko šest milijard dolarjev uvoznih stroškov. Letni davčni dohodek zvezne države Aljaska se bo do leta 1980 zaradi prodaje te nafte povečal za preko milijardo dolarjev. Tudi domačini te dežele — Aleuti, Eskimi in Indijanci — bodo s črpanjem nafte pridobili. Ogromno nahajališče Prudhoe Bay bo lahko vsaj 20 let dajalo dnevno okoli 160.000 ton nafte. Na tem področju so tudi velike rezerve zemeljskega plina. Teh pa zaenkrat še ni mogoče izkoriščati, ker ni na razpolago cevovoda za transportiranje zemeljskega plina. Poleg tega računajo strokovnjaki na nadaljnje velike rezerve nafte in zemeljskega plina tako na področju Prudhoe Bay kakor tudi drugod na Aljaski, predvsem ob morskem obali.

O izkoriščanju teh in drugih zemeljskih dobrin so mnenja precej različna. Zagovorniki varstva okolja želijo ohraniti to področje bodočim generacijam čisto in nedotaknjeno. Zagovorniki industrijskega razvoja so seveda nasprotnega mnenja. Sama vlada te zvezne države meni, da je treba obe stremljenji združiti v neki pametni zvezi.

POZNO ZANIMANJE ZA NAFTO Z ALAJSKE

Čeprav so na Aljaski našli nafto ob koncu prejšnjega stoletja, sta bili dolgo časa glavni zanimivosti te dežele zlato in lov na divje živali z dragocenim krznom. Sistematično iskanje nahajališča nafte je že leta 1921 pričela naftna družba Standard Oil Co. Ker pa so v tistem času odkrili velike rezerve nafte v zveznih državah Teksas in Oklahoma, je zanimanje za Aljasko popustilo. V štiridesetih in v petdesetih letih sta vlada ZDA in mornarica raziskovali 9600 km dolgo naftno nahajališče v severni Aljaski, imenovano mornariška naftna rezerva št. 4. Vendar so kljub domnevam, da so na sledi velikim nahajališčem, kasneje te raziskave ustavili. Šele leta 1957, ko so odkrili na področju polotoka Kenai večja nahajališča, se je pričela naftna industrija postopno razvijati.

Kasneje so raziskave osredotočili na južni del Aljasko in so našli nafto pod morskim dnem pri zalivu Cook. Leta 1970 so načrpali v tej deželi 11 milij. ton nafte. V naslednjih letih je proizvodnja nekoliko nazadovala in dosegla leta 1975 9,6 milij. ton ali 6 % količine, načrtovane tega leta v zvezni državi Teksas. Tako je pristala Aljaska na sedmem mestu med tistimi zveznimi državami, v katerih črpajo nafto.

Po letu 1959 je delež naftne industrije v gospodarstvu Aljasko naglo naraščal. Delež naftne aktivnosti v bruto proizvodu je narasel od 4,3 % v letu 1961 na 13,7 % v letu 1973. Podobno je naraščal tudi v dohodkih države. Pri zaposlitvi prebivalstva je vpliv naftne industrije seveda precej nižji. Leta 1961 so zaposlovali naftne družbe okoli 600 ali 0,6 % vseh zaposlenih. Leta 1975 se je povečalo število delovnih mest na 2560 ali na 1,6 %. Pri tem niso upoštevana dela na nahajališču Prudhoe Bay in pri gradnji novega naftovoda.

NAJVEČJE NAHAJALIŠČE NAFT E V ZDA

Večina naftnih družb se je osredotočila pri iskanju nafte na južni del Aljasko, v glavnem na Cook Inlet. Le redke so raziskovale tudi v severnem delu in leta 1968 sta dve družbi Atlantic Richfield in British Petroleum odkrili doslej največja nahajališča na področju Prudhoe Bay. Rezerve nafte, ki jih je možno izkoriščati, cenijo na okoli 1,3 milijarde ton in zemeljskega plina na približno 740 milijard kub. m.

TEŽKI DELOVNI POGOJI

Za raziskavo nahajališča Prudhoe Bay, ki se je odvijala pod izredno težkimi tehničnimi in klimatskimi pogoji, so porabili okoli štiri milijarde dolarjev. Nafta se nahaja v globini 3600 m ravne pokrajine v neposredni bližini Ledenege morja. Da ne bi ranili nežne, približno 40 cm debele zgornje plasti žlindre, ki ščiti pod sabo ležeči stalno zmrznjeni sloj, in s tem ogrozili stabilnost arktične puščave, so morali vse konstrukcije postaviti na 1,5 m debeli sloj prod. Večina stavb stoji na stebrih in s tem so ohranili temelje pred natanjenjem. Zato so morali prepeljati na to področje več sto tisoč ton prod. Pri tem je bila prva naloga gradnja ceste skozi divjino in gorske verige iz Fairbanksa v srednji Aljaski na sever. Večino potrebnega materiala so morali pripeljati do mesta porabe v poletnih mesecih s kamioni ali letali. Ker se led v polarnem morju samo nekaj tednov poleti stali, toliko, da omogoča plovbo, so morali zelo skrbno planirati ladijske prevoze, s katerimi so pripeljali večje dele opreme. Leta 1975 je enega izmed konvojov presenetil led in reševalna dela še do danes niso zaključena.

Temperatura ozračja se giblje med +21 stop. C. poleti in — 79 stop. C. pozimi. To so klimatski pogoji, ki so dela pri pripravi naftnega polja za izkoriščanje izredno otežkočili.

Neugodni so bili tudi delovni pogoji. Stalno zaposleni delavci so delali sedem dni po dvanajst ur in nato so jih z letali prepeljali k družinam v mesta Aljasko ali v ostale dele ZDA. Njihov zaslužek je bil dva- do trikrat večji kot za enako delo v ostalih delih ZDA.

Skupaj so na področju Prudhoe Bay zgradili 208 km cest, letališče, termoelektrarno, napravo za komprimiranje in rafinacijo plina, šest zbiralnih mest za nafto in okoli 140 naftnih vrtin. Črpalne postaje niso bile potrebne, ker prihaja nafta sama na površino. Na samem nahajališču pa je po zaključku vseh konstrukcijskih in gradbenih del zaposlenih samo 550 ljudi. Celotno vodenje in kontrolo naprav opravljajo elektronski računalniki. Na samem naftovodu, vključno s črpalkami na trasi in prečrpalnimi napravami v pristanišču Valdez, je zaposlenih okoli 200 ljudi.

VEČ NAHAJALIŠČ NAFT E IN ZEMELJSKEGA PLINA

Nafta na Aljaski skupaj z nahajališčema v Prudhoe Bay in Cook Inlet, predstavlja danes z okoli 1,4 milijarde ton 27 % vseh dokazanih in za izkoriščanje sposobnih rezerv v ZDA. Pri zemeljskem plinu predstavlja ta številka 13 %. Strokovnjaki računajo, da bodo na področju Prudhoe Bay odkrili še nadaljnje rezerve nafte. Zato so prepričani, da bodo to nahajališče lahko izkoriščali precej več kot 20 let. Aljasko in posebej še njen obalni del smatrajo danes kot najpomembnejše in največje obetajoče področje za iskanje nafte in zemeljskega plina v ZDA. Poleg že omenjenih zanesljivih rezerv cenijo strokovnjaki še možne količine nafte na 1,6 do 6,5 milijarde ton in zemeljskega plina na 800 do 3.700 milijard kub. m. Te številke so začeli v zadnjem času primerjati s prejšnjimi, bolj optimističnimi ocenami in jih znatno popravili navzdol. Vendar ostane dejstvo, da je Aljaska pri močnih, vendar še nedokazanih rezervah nafte v ZDA udeležena z okoli tretjino in pri zemeljskem plinu s 15 do 20 %.

Na bodoče izkoriščanje nafte na Aljaski bo imela predvsem velik vpliv zvezna vlada v Washingtonu. Predvidevajo namreč, da se nahaja okoli 85 % vseh naftnih rezerv na zveznem ozemlju. Pri tem bodo igrala veliko vlogo tudi nahajališča na morskem dnu. Samo nahajališče Prudhoe Bay pa spada pod državo Aljasko, ki lahko tako računa na znatne dohodke v obliki davkov in taks.

Nadaljevanje prihodnjič

ŽEKLJARNA

V petek, 9. septembra, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Skladno s predlogom družbenopolitičnih organizacij temeljne organizacije Žeklarna so imenovali komisijo za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu. V komisiji so: Jože Hlebanja, predsednik, ter člani Olga Močnik, Cveta Hribar, Miha Zemva in Ljubo Petrovski.

REMONTNE DELAVNICE

V torek, 30. avgusta, je bila razširjena seja odbora sindikalne grupe ERD. Izčrpano so obravnavali delo sindikalne organizacije v TOZD in ugotovili, da bo treba dejavnost vsestransko poživiti. Delo naj bi preusmerili na manjše skupine, izvoljeni delegati pa bi morali izpolnjevati odredene naloge. Pobude za delo naj pridejo iz baze, da bi zagotovili uspešno delo sindikalne organizacije.

V razpravi je sodelovalo več članov sindikalne grupe. Tako meni tov. Arh, da se delo sindikata in SDS preveč prepleta in da se o vsaki stvari preveč govori, tako da se ljudje naveličajo, ker iste stvari prevečkrat slišijo.

O delu sindikata je govoril tudi tov. Svetina, ki meni, da imajo moč aktivni delegati, saj so jim ljudje zaupali že s tem, ko so jih izvolili iz svoje sredine. Prav zato morajo zaupanje upravičiti. Za reševanje problemov s področja nagajevanja in napredovanja na delovnem mestu vodijo vse poti prek sindikata.

Tov. Tuma meni, da bi morala imeti grupa program, ki bi ga natančno izvajala. Občasno naj bi pregledali, koliko točk programa je že realiziranih in kje so vzroki, da druge točke, vsebovane v programu, še niso obdelane. Razpravljali so še o pravilnikih in samoupravnih sporazumih in menijo, da jih večkrat dobijo prepozno v obravnavo in tako pride do neljubih napak in tudi pritiskov z vrha, da pravilnike ali sporazume potrdimo.

Sprejetih je bilo pet sklepov. Izdelati je treba delovni program in povečati aktivnost sindikalnih skupin. Kriteriji za dodeljevanje osebnega dohodka ter nagajevanja na delovnem mestu naj bodo osnovani na realnih kazalcih uspešnosti posameznega delavca.

HLADNA VALJARNA JESENICE

V ponedeljek, 5. septembra, je bila 19. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. V obravnavi je bil predlog o proglasitvi 10. oktobra za dan kovinarjev Jugoslavije. S predlogom so se strinjali. Izvršni odbor je razpravljal še o poteku razprave osnutkov republiških zakonov, pripombe pa so posredovali centru za proučevanje samoupravljanja in informiranja.

Določili so nekatere podrobnosti v zvezi z organizacijo piknika v septembru v Krmi. Na piknik bodo vabljeni tudi upokojeni sodelavci ter svojci. Zaradi daljše bolezenske odsotnosti so denarno pomoč odobrili sodelavcu Vinku Junežu. Zanimiranim sodelavcem bodo na voljo stalne vstopnice za hokejske tekme, s tem da posameznik prispeva 250 din, 100 din pa naj bi prispevali iz sredstev sindikalne organizacije hladne predelave.

LIVARNA

V sredo, 7. septembra, je bila 15. redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Izvršni odbor ugotavlja, da se ja za izlete v Vrsar in Crikvenico prijavilo premajhno število udeležencev. Odbor predlaga izvedbo piknika na Pristavi. Izvršni odbor je sprejel sklep o dodelitvi sredstev socialno šibkim članom kolektiva za nabavo ozimnice. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je razpravljal še o nabavi dveh izvodov knjige Marxovega Kapitala.

DS ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

Šesta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v soboto, 3. septembra. Največ pozornosti so namenili javni razpravi o štirih osnutkih republiških zakonov. Da bi zagotovili udeležbo, so prek časopisa Železar opozorili člane kolektiva na pomembno obravnavo teh osnutkov.

Na seji so za delegata samoupravne interesne skupnosti za ekonom-

ske odnose s tujino predlagali kadrovske Janeza Kramarja, v izvršilne organe skupščine samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino pa so predlagali: Janez Bidovec, Martin Sketa in Mitja Medvešek. Dogovorjena je organizacija dvodnevnega izleta v Rabac drugo soboto v oktobru. Program izleta in obvestilo članom sindikata bosta pripravila oba referenta za oddihe in izlete. Zbrane so tudi prijave za namensko varčevanje sredstev za izlete. Izvršni odbor ugotavlja, da se je za takšno obliko varčevanja odločilo precej članov kolektiva.

V nadaljevanju se je predsednica Maja Junež opozorila na letošnjo krvodajalsko akcijo, zatem pa so sprejeli sklep o dodelitvi denarne pomoči sodelavki Hadžeri Mulalič. Do prihodnje seje izvršnega odbora bodo pripravili nov predlog za dodeljevanje socialne pomoči.

Sprejet je bil sklep o nakupu dveh knjig Marxovega Kapitala, ki bosta na voljo slehernemu članu osnovne organizacije sindikata.

Do prihodnje seje bodo zbrali predloge za dodelitev pomoči pri nabavi ozimnice socialno šibkim članom kolektiva.

DRUŽBENA PREHRANA

V sredo, 14. septembra, je bila 19. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Predsednica Tinca Kernc je analizirala sklepe prejšnje seje, ki so bili tudi izpolnjeni. Občinskemu sindikalnemu svetu bodo posredovali predloge za podelitev državnih odlikovanj.

Obravnavani so bili predlogi za dodelitev denarne pomoči, ki je v glavnem namenjena za nakup ozimnice. Denarno pomoč bo prejelo več sodelavk, ki so zaposlene v restavraciji Kazina ter v samskih domovih.

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata je bila posredovana informacija o sklepu samoupravne delovne skupine samski domovi o izvedbi piknika v Završnici. Piknike naj bi organizirale tudi sindikalne skupine v restavraciji Železarne, v času ko bodo belili prostore restavracije, ter za zaposlene delavce v samopostrežni restavraciji v kantini.

Predsednica Tinca Kernc je povedala, da bodo informacijo o stanju in gospodarski problematiki, ki jo je pripravila vodja TOZD, posredovali vsem zaposlenim v TOZD Družbena prehrana. Informacijo bodo obravnavali na sestankih SDS, izvršni odbor osnovne organizacije sindikata pa se s posredovano informacijo o stanju gospodarske problematike tudi strinja.

Tov. Langus je člane izvršnega odbora obvestil, da bodo s ponedeljkom pričeli z rekreacijo v samskem domu na Plavžu. Sodelavci lahko dobijo tudi permanentne karte za ogled hokejskih tekem ter karte za rekreacijsko drsanje in kegljanje na asfaltu.

Ob sklepu seje je bil izvršni odbor seznanjen s finančnim poročilom. Ker članarino zaposlenih delavcev v počitniških domovih v Crikvenici in v Biogradu odvajajo osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, sindikalna organizacija TOZD Družbena prehrana ne bo krila stroškov izletov za zaposlene v obeh počitniških domovih. Izvršni odbor se tudi strinja s predlogom, da bi 10. oktober proglasili za dan kovinarjev Jugoslavije.

Predsednica Tinca Kernc je prebrala pismo javnega tožilca glede nepravilnosti v Železarni. Vsebinsko pismo so člani izvršnega odbora vzeli na znanje, seznanjeni pa so bili tudi s spremembami v uredniškem odboru glasila Železar.

ELEKTRODE

V torek, 13. septembra, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Dogovorili so se za nekatere podrobnosti v zvezi z javno razpravo o osnutkih štirih republiških zakonov, ki je organizirana skupaj z osnovno organizacijo sindikata TOZD Žeklarna.

Dvajset permanentnih vstopnic za ogled hokejskih tekem je na voljo sodelavcem, ki stalno hokejske tekme obiskujejo.

Predsednik Stane Sedlar je navzoče seznanil s prijavo dveh sodelavcev disciplinski komisiji zaradi disciplinskih prekrškov. Ugotovljeno je, da sta obe prijavi usklajeni s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornostih delavcev v TOZD. Izvršni odbor tudi podpira prizadevanje vodstva TO za izboljšanje discipline.

Dvodnevnega izleta v Vrsar se je udeležilo 52 članov kolektiva in njihovih svojcev. Z izletom so bili zelo zadovoljni.

RAZGOVOR O HLADNI VALJARNI BELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

samo na nizko oglična jekla, kasneje, ko je začela obratovati linija za žarenje, pa tudi na dinamno jekla.

Skozi vse obdobje prvega polletja se je izurnjenost posadk izboljševala, povečevala sta se tudi stališča in produktivnost, bili smo v stanju predelati velike količine materiala, kar smo v mesecih maju in juniju tudi dokazali, ko smo dosegli mesečno proizvodnjo 5000 ton. Težko je sedaj reči, ali smo bili sposobni izdelati vse, kar smo planirali, ker nismo mogli tega preveriti. Dejstvo je, da smo često v posameznih fazah predelave ostali brez dela in čakali na material. Posledica vsega tega je, da smo zaključili prvo polletje z izgubo, ki je skoraj 50 % višja od planirane. Zaradi tega smo bili na podlagi polletnega obračuna prisiljeni izdelati program ukrepov, da se ne bi motenje poslovanja nadaljevalo tudi v drugem polletju.

Ker smo ena od končnih, oziroma zaključnih TOZD v našem tehnološkem zaporedju, smo poleg internih ukrepov, ki jih moramo izvajati pri nas doma, vključili v program tudi neposredno vezane predhodne TOZD in skupne strokovne službe. Vsi so dali pisne pozitivne odgovore in zagotovili, da bodo ukrepi in njihove naloge realizirani.

Glede oskrbovanja z vložkom bi rad poudaril, da je že v času projektiranja hladne valjarne Bela bilo jasno, da bo zaradi omejenih proizvodnih možnosti v jeklarni treba del vložka preskrbeti iz drugih virov. Ta vir je v prvem polletju skoraj v polnosti odpovedal, čeprav smo imeli trdno sklenjene dogovore in pogodbe. Kljub vsem naporom nabave ni bilo mogoče storiti ničesar. Posledica izpada uvoza je bila, da smo skušali vse jeklo narediti in izvaljati doma, kar pa nam zaradi omejenih omejenih možnosti ni uspelo. Istočasno pa je bilo jasno, da dinamno, nerjavna in specialna jekla moramo izdelovati samo doma. Tu pa se je najbistvenejše zataknilo. Kaže, da so v času izgradnje za oskrbo z vložkom odgovorne TOZD in skupne službe, kljub temu pa je pred očmi nas vseh hitro rasla nova hladna valjarina, kar nekoliko pozabile, koliko topla valjanih trakov bodo morale usmeriti k nam. Zaradi suma, da je tako, smo lani, konkretno 3. junija 1976, na sestanku tovarniškega komiteja ZKS, ko smo razpravljali o celotni problematiki v zvezi s hladno valjarno Bela, tudi postavili problem oskrbe in pripravljenosti jeklarne in valjarne za te naloge. Mislim, da smo dovolj zgodaj na to opozarjali. Verjetno ne grešim mnogo, če rečem, da so mnogi med nami verjetno mislili, ko so si ogledovali gradnjo in montažo: saj te komplicirane naprave ne bodo stekle ob roku in gladko, in s tem odpravili h kasnejšim datumom izpolnjevanje svojih nalog. No, in ob

novem letu 1977 se je v Železarni pojavil obrat, ki mesečno zahteva od 7000 do 10.000 ton vložnega materiala po določeni dinamiki in asortimentu. Istočasno z velikim odvzemom pa smo postali tudi vest kvalitetnega dela predhodnih obratov. Vse vrste napak, tehnoloških, jeklarskih in površinskih, povzročijo pri nas proizvodne probleme in okvare strojev, v končni obliki pa tudi izmet materiala pri kolavacijski kontroli ali pa reklamacije, kolikor je material odpredan po milejših kriterijih.

Če se sedaj vrnem k bistvu vprašanja, lahko ugotovim, da se ukrepi, ki so zajeti v sanacijskem programu, izvajajo z zakasnitvijo. Ko smo jih sprejeli, je bil mesec julij že za nami in na njegove rezultate ni bilo mogoče več vplivati. Računali smo, da se bo vsaj avgust spremenil. Vendar, kot ste rekli pravilno, je na žalost rezultat samo 61,8 %. Tudi v tem mesecu smo se srečevali z enakimi problemi kot v prvem polletju. Moram reči, da se vsi vključeni s svojimi obvezami v skupni krog saniranja stanja trudijo, vendar stvari ne tečejo tako, kot bi morale. Bilo mi je zelo neprijetno, ko sem moral odbor za gospodarstvo in delavski svet Železarne v poročilu o izvajanju sanacijskih ukrepov opozoriti, da ne samo, da sta slaba julij in avgust, temveč tudi, da ni velike garancije, da bo september boljši. Pooblastila, ki jih je poslovodni odbor Železarne prejel od delavskega sveta, so začela premikati neugodno situacijo vsaj v tem smislu, da se širši krog odgovornih bolj briga za obveznosti do nas.

V zvezi z zadnjimi sklepi delavskega sveta bi se rad dotaknil tudi onega v zvezi z delavsko kontrolo. Moram reči, da so bili mnogi člani našega kolektiva presenečeni nad sklepom. V tem vidijo nezaupnico sebi, delu družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstvu. Postavljamo tudi vprašanje, ali se našim podatkom in analizam ne verjame. Nočem odklanjati nobene odgovornosti s svojih ramen, vendar ima vdušje zaradi pomanjkanja dela vlog težkega vzdrževanja discipline na potrebi ravni za posledico tudi že grožnje z odhodom iz kolektiva tudi zaradi pomanjkanja dela. Nekaj zelo bolečih odgovorov je že v postopku. Torej kolektiv ima svojo pozitivno fiziognomijo. Naš predlog je: dajte nam dovolj vložka po količini, dinamiki, asortimentu in kvaliteti in potem ugotovljajmo, če ga ne bomo predelali, kaj je narobe pri nas.

UREDNIŠTVO: Med drugimi problemi je bilo v zadnjem obdobju v TOZD Hladna valjarina Bela tudi več skrajno neugodnih negativnih pojavov (izliv olja, spanje med delom, zelo neprimerno obnašanje posameznikov in podobno), ki so vrgli slabo luč na celotno Železarno. Kako ste v zvezi s tem ukrepali v TOZD?

ALEKSANDER JEZERŠEK: V odgovoru bi na začetku postavil vprašanje: Ali je pri nas teh pojavov več, kot jih je v drugih delih Železarne? Ko sem prebral spisek »nesreč«, ki jih je sestavila UJV v Kranju, sem ugotovil, da ne izstopamo iz poprečja. Res pa je nekaj: profesionalni organi so posvetili v našem obratu več pozornosti »nesrečam« in so jih tudi temeljito in mnogo od njih z uspehom preiskali. Konec koncev so sredstva, vložena v naš obrat, tako velika, da jih ne smemo zanemarjati. Mislim, da lahko izrazim tovarišem, ki s svojim poklicnim znanjem odkrivajo te primere, v imenu našega kolektiva zahvalo. Drugače bi še vedno živeli in delali skupaj z »Mlakarji« in bili kolektivno krivi za malomarnost in škodljive pojave, ki jih povzročajo posamezniki.

V zvezi s tem smo se v naši TOZD že lotili nekaterih ukrepov. Kot prvi v Železarni smo aktivirali naš odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozastito. Sklepi tega odbora so se že začeli izvajati. Kot enega izmed pomembnih naj omenim, da moramo preprečiti dohod in sprehajanje delavcev iz drugih obratov skozi naše delovne prostore. Zaradi zelo kompliciranih naprav že en sam pritisk na gumb nepoklicanega na krmilnih pulth povzroči zastoj ali celo okvaro linije. Povečali smo nadzor in odgovornost s strani neposrednih organizatorjev dela, to je, vodij linij, dninskih vodij proizvodnje ter tehnologom. Izvajamo reorganizacijske ukrepe. Povečujemo kontrolo nad prisotnostjo pri delu. Predvsem pa se z akcijo za zagotovitev vložka prizadevamo za polno zaposlitev vseh sodelavcev in s tem za zmanjšano možnost spanja in pohajkovanja po obratu.

UREDNIŠTVO: V Delu je bil objavljen v zvezi s primerom Mlakar zanimiv prispevek Janeza Ruglja. Ki smo ga ponatisnili tudi v Železarni. Kaj menite o njegovem gledanju na ta problem?

ALEKSANDER JEZERŠEK:

Tovariša Ruglja večina Slovencev pozna in globoko ceni kot odločnega in načelnega borca za treznost. Mislim, da sta vsak komentar in polemika na njegov članek odveč in je tudi nimam namena začenjati, s tem pa ne trdim, da se popolnoma strinjam z njim. Nečesa pa bi se le želel dotakniti: namreč, kaj je človek v »zmatranem« stanju zmožen narediti. Bil sem seznanjen z rezultati preiskave, ki so jo opravili organi UJV Kranj. Mlakar, kot je vsem znano, navaja v svojem pojasnilu za storjeno dejanje vinenost. Dodal bi kot komentar še to: njegovo delovno mesto je oddaljeno od mesta kaznivega dejanja dvajset do trideset metrov in tam ni imel česa opraviti, razen izpolnitve želje po spanju. Ki pa je, mimogrede, možna tudi kje drugje, z manjšo verjetnostjo, da ga sodelavci odkrijejo. Iz varnostnih razlogov so ventili brez ročic za odpiranje. Da jih lahko odvijete, morate priti s seboj orodje. Pri tem se postavlja naslednje vprašanje: Ali lahko »zmatran« človek misli tako čisto, da vzame orodje ali gre ponj, da odpre ventil? Ali »zmatran« človek lahko misli tudi na sodelavce, kajti Mlakar navaja v zagovoru svojega dejanja, da je privoščil spanje tudi svojim kolegom – valjavcem? Zakaj ni poškodoval svojega stroja in odšel spat? Nočem s temi vprašanji obremenjevati, ne morem pa tudi braniti. Koliko je odgovoren za svoje dejanje in koliko je njegova osebnost motena zaradi alkohola, če je, bodo ugotovili drugi, za to poklicno izsolani in izurnjeni. Še nekaj v premislek ob koncu odgovora na postavljeno vprašanje: Ali se ne more normalno bister človek zavestno zateči pri zagovoru pod okrilje pijanosti, ki vsekakor zmanjšuje odgovornost, ko svojega dejanja ne more več zanikati?

UREDNIŠTVO: Kaj lahko pričakujemo v naslednjih treh mesecih?

ALEKSANDER JEZERŠEK: Pooblastila in naloge, ki jih je poslovodni odbor sprejel od delavskega sveta in odbora za gospodarstvo Železarne, so že sprožila neke akcije. Škoda, da se kaj takega ni zgodilo že prej in zagotovilo normalnejše obratovanje, kot se obeta sedaj. Tako kot je zastavljena akcija sedaj, daje upanje, da se bo delo odvijalo v zadnjem kvartalu po planu, ki je zastavljen s programom sanacijskih ukrepov.

Sedaj nam namenajo tisto pozornost, ki bi jo morali že takoj, ko smo kmalu po začetku tega poslovnega leta začeli tarnati glede vložka. Morda bi se s tem izognili tudi neljubim dogodkom, ki so se pripetili. Dogovorjeno je, da se tedensko sestajamo vsi odgovorni in sproti ukrepamo, če se bi kaj pojavil odklon od planiranih, pričakovanih in možnih ciljev. Vsekakor pa moramo ugotoviti, da zamujenega ni mogoče več nadoknaditi.

POŠKODBE V AVGUSTU

V preteklem mesecu je bilo na delovnih mestih v Železarni poškodovanih 48 sodelavcev in izgubljenih 750 delovnih dni. Iz podatkov službe za varstvo pri delu je razvidno, da smo imeli v prejšnjem mesecu tudi dve poškodbi na poti v službo.

Pregled poškodb po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih je naslednji:

TOZD	štev. poškodb	izgubljeni dnevi	poškodbe na poti	izgubljeni dnevi
Plavž	2	19	1	34
Jeklarna	7	63	—	—
Livarna	2	25	—	—
Bluming štekel	3	38	—	—
Valjarna žice in profilov	1	38	—	—
Valjarna debele pločevine	4	91	—	—
Žičarna	2	35	—	—
Hladna valjarna Jesenice	2	11	—	—
Hladna valjarna Bela	8	121	—	—
Jeklovlek	1	20	—	—
Profilarna	2	6	—	—
Vratni podboji	—	—	1	5
Strojne delavnice	2	11	—	—
Žeklarna	—	60	—	—
Elektrode	1	—	—	—
Energetika	—	—	—	—
Vzdrževanje	1	60	—	—
Remontne delavnice	2	49	—	—
Transport	5	85	—	—
Družbena prehrana	1	20	—	—
DS za komercialne in finčne zadeve	1	7	—	—
DS za kadrovske, splošne zadeve in informiranje	—	—	—	—
DS za ekonomiko, tehnično kontrolo razvoj ter novogradnje	1	1	—	—

VALJARNA ŽICE INPROFILOV

Četrta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 9. septembra. Seznanjeni so bili o sklicu zbora delavcev, kjer bodo obravnavali štiri osnutke republiških zakonov. Tov. Drab je navzoče seznanil s proizvodnimi rezultati in finančnim stanjem TOZD.

V tretji točki dnevnega reda so razpravljali o kriterijih pri dodeljevanju pomoči za nabavo ozimnice. V

nadaljevanju seje so sprejeli sklep o nabavi dveh izvodov Marxovega Kapitala, ki jih bodo hranili v arhivu obeh aktivov osnovnih organizacij sindikata.

Referentu za športno in rekreacijsko dejavnost so naročili, da zbere prijave sodelavcev, ki bi želeli permanentne vstopnice za ogled hokejskih tekem.

Ob sklepu seje so obravnavali še predlog za izvedbo izleta v Goriška Brda.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

20 LET CENTRA ZA OBDELAVO PODATKOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Elektronski računalnik, ki je bil 1959 kupljen, je bil kasneje še nekoliko razširjen z najetimi zunanji spomini - magnetnimi diski, pred nedavnim pa je bil razširjen še njegov notranji spomin (to je bil spet nakup).

Danes naš računalnik ni več med prvimi po svoji velikosti in zmogljivosti. Danes so našo železarno v tem pogledu prehitela že številna podjetja v Jugoslaviji, celo številne jugoslovanske in ena slovenska železarna. To, da so jo prehiteli po zmogljivosti računalnika, pomeni obenem tudi, da imajo bistveno kakovostnejšo obdelavo podatkov in s tem večje možnosti za poslovno odločanje s pomočjo računalnika.

Nekaj pa se vendarle dogaja tudi pri nas. Pred mesecem dni so bili nabavljeni moderni stroji za zajemanje podatkov, ki bodo delno nadomestili odslužene luknjače, delno pa predstavljajo povečanje kapacitete za zajemanje podatkov. Ob tem bo tudi možno začeti uveljaviti sodobne koncepte zajemanja podatkov:

- podatki naj se zajemajo na mestu nastanka in

- podatke naj zajemajo delavci, ki z njimi živijo, jih poznajo ter jih uporabljajo.

Izpolnjevanje teh dveh pogojev zagotavlja bistveno večjo kvaliteto zajetih podatkov.

Najvažnejše dogajanje v zadnjem času pa je vsekakor začetek delovanja za pridobitev novega računalnika. V ta namen je bila formirana skupina v okviru našega sektorja, ki je ob sodelovanju še nekaterih sodelavcev - vodij sektorjev in vodij TOZD - izdelala predlog za pridobitev novega računalnika. V tem predlogu je skupina ugotovila, da je prišla obdelava podatkov v železarni v fazo, ki terja odločitve o nadaljnji poti razvoja na področju obdelave podatkov. S pridobitvijo novega računalnika bi dosegli bistvene kvalitete in količinske spremembe v obdelavi podatkov.

V predlogu je skupina predvidela dejavnosti in potrebno opremo za posamezna področja v železarni, tako za finančno in komercialno področje, za področje kontrole in raziskav ter posameznih TOZD. Poleg tega je predvidela tudi vključevanje tujih koristnikov na naš računalnik. Za novi računalnik je naredila tudi opis konfiguracije in predlagala realizacijo pridobitve v dveh fazah. Skupina je tudi predvidela prihranke, ki bi jih prinesel novi računalnik. Predlog bo predložen poslovnim in samoupravnim organom v železarni. Po njihovi odobritvi bo skupina nadaljevala svoje delo.

Vendar pa velja, da stroji brez ljudi ne pomenijo nič. Ljudje jih vodijo, jim dajo življenje in omogočijo, da stroji delajo. Ob tem ostaja ljudje, ki ob stroju delajo, v senci; za koristnike strojne obdelave so v glavnem nepoznani in skriti. Koristniki se niti ne zavedajo, koliko človeškega dela je vloženo v vsak računalnikov proizvod. Za ljudi ob stroju se zanimajo le takrat, kadar obdelavo niso zadovoljni, kadar je ta nepravilna (ali se jim zdi nepravilna) ali pa je zakasnjena.

Delavci, zaposleni ob računalniku, so razdeljeni v tri skupine:

1. priprava podatkov za obdelavo na računalniku,
2. priprava postopkov za obdelavo na računalniku in
3. obdelava na računalniku.

Skupina za pripravo podatkov, to je, sprejem dokumentacije in luknjanje, dela že vseh 20 let enako delo; ob zamenjavi računalnika se delo ni spremenilo. Sprememba, ki pa nastopa, je naslednja: medtem ko se skupina številčno ni bistveno povečala, se je močno povečal obseg dela. Vsaka na novo uvedena obdelava pomeni namreč povečanje obsega dela. Posledica tega pa je, da to delo postaja bolj zahtevno, manj kvaliteto - večja se številna napaka.

Skupina za pripravo postopkov obdelave so programerji in organizatorji. Ti organizirajo in programirajo posamezne obdelave na računalniku. Na začetku so se nove obdelave razmeroma hitro in pogosto uvajale. S časom pa se je zlasti pogostost vse bolj zmanjševala, kajti celoten razpoložljivi delovni čas te skupine se je vedno bolj koristil za vzdrževanje - dopolnjevanje in spreminjanje obstoječih obdelav ter vse manj za uvajanje novih (za slednje v zadnjih dveh letih obstaja pod 30 % vsega časa).

Skupina za obdelavo na računalniku - operaterji - vodi računalnik, da ta po izdelanih postopkih obdeluje zajete podatke. Zaradi vse večje zasedenosti računalnika mora ta skupina opravljati veliko dela izven rednega delovnega časa - ob sobotah in nedeljah ter ponoči.

Ne bi mogli reči, katera skupina je pomembnejša ali najpomembnejša, nobena sama ne bi mogla obstajati. Ugotovimo pa lahko druga dejstva:

- 6 delavcev je v COP zaposlenih že 20 let - to je, od vsega začetka,
- 16 delavcev je v COP že preko 15 let.

Ob tem bi želeli opozoriti:

- ti delavci so po dolgi letih zahtevne in včasih enolične službe potrebni zamenjave delovnega mesta,
- ti delavci delajo že na drugi generaciji strojev za obdelavo podatkov in to pogosto ob nezadostni

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V AVGUSTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnja surovega železa je znašala 90 % načrta. V železarni Štore so mesečni plan izvršili 107 %, na Jesenicah pa 85 %. Proizvodnja surovega železa za prodajo iz železarne Štore je 10 % nad zbirno načrtovano količino po osmih mesecih. Problematika proizvodnje jesijskih plavžev je enaka kot v prejšnjih mesecih, to je, z železom revnejši vsip. Upajmo, da bo od oktobra dalje, ko bo uvozna ruda omogočila bogatenje vsipa, bolje.

Proizvodnja jekla je bila pod 60.000 ton, kar v zbirnem izvrševanju plana pomeni nazadovanje za 1 % stanja ob pričetku avgusta, ter znaša izvršitev po osmih mesecih 96 %. Mesečna izvršitev je bila avgusta v železarni Jesenice 88 %, v železarni Ravne 80 % in v železarni Štore 97 %.

V ravenski jeklarni so opravili glavni remont na obeh 40-tonskih elektro pečeh. Zaradi prevelike zaloge vložka za valjarne so v železarni Štore po izvršenem popravilu SM peči še zadržali proizvodnjo. V jesijski jeklarni so bili pri SM pečeh večji zastoji zaradi krpanja obokov in celodnevni zastoj ene peči zaradi okvare ponovce in potrebne čiščenja jame. Večji vpliv so imeli na proizvodnjo velika odsotnost z dela in predvidena in nepredvidena popravila.

Mesečni načrt proizvodnje za prodajo so železarne izvršile 98 %. Železarna Jesenice 94 %, železarna Ravne 110 % in železarna Štore 96 %. Na Jesenicah je glavni zaostanek zopet v hladni valjarni, v Štoreh pa v li-varnah. Že znani problematiki iz prejšnjih mesecev se pridružuje še storno naročil za metalurško litino, kar je v večjem delu posledica nižje proizvodnje jekla od načrtovane količine.

Predelovalci so dosegli 95 % mesečno načrtovane količine proizvodnje, kar je bistveno boljša izvršitev kot meseca julija. Letos so dosegli večjo proizvodnjo samo meseca marca in aprila. Po delovnih organizacijah so dosegli: v Plamenu 91 %, v Verigi 88 %, v Tovilu 121 % in v Žižnici 105 %. V verigi je vzrok zaostanka v pomanjkanju naročil predvsem za sidrne verige in delno tudi pri vijaknem blagu. Še vedno je težava z oskrbo vložka in odsotnostjo zaradi letnih dopustov. Možnosti so, da se bo izvrševanje plana v Verigi v zadnjih mesecih izboljšalo. Zaenkrat lahko trdimo z gotovostjo med predelovalci samo za Tovil, da bodo izvršili letni načrt proizvodnje in tudi vrednosti prodaje.

Pri realizaciji vrednosti prodaje so mesečni načrt izvršili samo v Tovilu, vse ostale delovne organizacije v okviru Slovenskih železarn mesečnega plana niso dosegle. Pri železarnah znaša izvršitev 91 %, pri predelovalcih pa 94 % in skupaj tudi 91 %.

Letni načrt eksterne realizacije bodo lahko realizirali v železarni Ravne, v Plamenu in kot že rečeno, v Tovilu. Presežka bo pa pri teh treh zaradi zaostanka ostalih premalo, da bi dosegli tudi skupaj letni načrt vrednosti prodaje.

Izvoz je bil v avgustu daleč pod poprečno načrtovano količino in vrednostjo, vendar je po vrednosti okoli 10 % nad količinsko realizacijo. Realne možnosti, da bi se dosegli letni plan izvoza, imajo samo v železarni Ravne in v Plamenu. V Tovilu imajo 15 % zaostanka, v vseh drugih delovnih organizacijah v okviru SZ pa več kot po 20 %. Po osmih mesecih je količinski plan izvoza za SOZD SZ dosežen 69 %, vrednostno pa 76 %.

Stanje medsebojnih dobav je po osmih mesecih naslednje: Planirana količina dobav iz železarne Jesenice za letošnje leto znaša 13.270 ton. Naročniki so specifikirali 13.298 ton naročil. Dobavljenih je bilo 7.082 ton.

Zaostanki so predvsem pri valjani žici.

Železarna Ravne naj bi letos dobavila 17.500 ton izdelkov, specifikiranih je od tega 16.811 ton, dobavljenih pa 15.832 ton. Največja pozicija so dobave gredic za železarno Štore, kamor so dobavili praktično že vso specifikirano količino. Letno načrtovane dobave iz železarne Štore zna-

izobrazbi, kar so morali skušati kompenzirati s prizadevanostjo.

Se na en problem je treba opozoriti: COP ima ves čas velike težave s fluktuacijo kadra, zlasti z visoko izobrazbo. Po eni strani je to zaradi konjunkturstroke razumljivo, po drugi pa je to napaka železarne; v COP tako vzgajamo kader za druga podjetja, namesto da bi te strokovnjake poskušali zadržati v železarni.

Zato bi zlasti ob pridobitvi novega računalnika morali biti deležni večje skrbi in posluha ob reševanju kadrovske politike.

šajo 9.240 ton. Naročniki so specifikirali 3.300 ton, iz železarne Štore so pa poslali 1.783 ton. Načrtovanih količin nista naročila Plamen in Veriga.

V preostalih štirih mesecih so dani objektivni pogoji, da bodo tudi dobave valjane žice boljše, kot so bile doslej.

Ocene izvršitve letošnjega plana, katere so dale delovne organizacije ob pripravah na plan leta 1978, niso spodbudne. Predvidevajo, da bo proizvodnja surovega železa ob koncu leta realizirana z 91 %, proizvodnja jekla 96 %, oboje torej približno na isti ravni kot sedaj.

Blagovna proizvodnja železarn naj bi se popravila za 1 % in bi bila realizacija 97 %, pri predelovalcih naj bi se popravila za 2 % in bi bila ob koncu leta 93 % plana. Skupna za SZ pa 97 % načrtovane proizvodnje za prodajo. Izvršitev plana vrednosti prodaje naj bi se bistveno popravila in to kar za 7 %, kar si za izboljšanje poslovnih rezultatov, doseženih ob polletju, samo želimo.

Vrednost izvoza naj bi se do konca leta v izvrševanju planskih obveznosti tudi bistveno izboljšala, tako da bi dosegli 86 % načrtovane vrednosti.

V tekočem in prihodnjih mesecih bo gotovo zmanjšana odsotnost z dela. Velika letna popravila narav so v glavnem opravljena. Z vložkom za jeklarne so železarne oskrbljene, za predelovalce so možnosti, da se bo stanje izboljšalo.

Nove naprave in obrati povečujejo proizvodnjo in se bližajo načrtovani proizvodnji. Pogoji za boljše dosežke kot v preteklih mesecih so resnično dani.

Humana pomoč

Železarski globus

SAUDSKA ARABIJA

V kraju Al-Jubail bo domača vlada zgradila novo železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 800.000 ton. Kot tehnološki postopek bodo uporabili direktno redukcijo. Pri gradnji bo s tehnično pomočjo sodelovalo podjetje Korf Stahl A. G. iz Zvezne republike Nemčije.

ZDA

Eden izmed največjih kupcev železnih izdelkov v ZDA je avtomobilska industrija. Le-ta kupi 20 % celotne železarske proizvodnje in približno polovico vse pločevine. Zato predstavniki železarskih družb zaskrbljeno gledajo v bodočnost, ko bo avtomobilska industrija zaradi štednje z energijo proizvajala manjše avtomobile. Povprečna teža osebnega avtomobila, proizvedenega leta 1977, je 1.670 kg in se bo leta 1986 zmanjšala na 1.270 kg. Ustrezno se bo zmanjšala tudi teža porabljenih železarskih izdelkov. Posebno še, ker bo to zmanjšanje teže šlo predvsem na račun manjše velikosti avtomobila.

IZPOLNJEVANJE REMONTNIH PLANOV V JULIJU IN AVGUSTU

Glede na to, da sta meseca julij in avgust izrazito dopustniška, smo že pri izdelavi letnega plana remontov to upoštevali. Tako smo za julij programirali samo trinajst večdnevni remontov, od tega štiri remonte žerjavov. Za avgust pa sedemnajst večdnevni remontov, na žerjavih pa smo za ta mesec predvidevali štiri remonte. Skupno za oba meseca je bilo v letnim planom programiranih 34 večdnevni remontov. V juliju smo iz letnega plana remontov vnesli v operativni plan samo šest večdnevni remontov, ali 46,1 % od planiranega. V avgustu pa le devet večdnevni remontov, ali 42,8 % od planiranega.

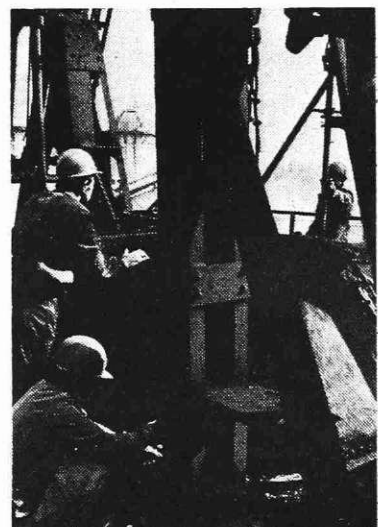
V mesečne operative planne zajemamo tudi tiste remonte, ki z letnim planom niso bili predvideni, vendar se je pokazala potreba, da morajo biti remonta dela izvedena. Zato se operativni plani zelo razlikujejo od letnega. V operativni plan za julij smo zajeli kar 14 večdnevni remontov, zaradi nedokončanih remontnih del v juniju smo ta dela nadaljevali v juliju še pri štirih večdnevni remontih, na dveh žerjavskih strojih pa so remonta dela nadaljevali v podjetju Bregana. Od skupno 20 programiranih smo v juliju dokončali deset večdnevni remontov, ali 50 % v odnosu na operativni plan; pri sedmih remontih smo dela nadaljevali v avgustu, trije remont pa so bili odloženi.

V juliju smo z operativnimi plani predvidevali tudi skupno 49 enodnevni remontov. Izvedli pa smo jih samo 38. Operativni remontni plan za avgust pa je poleg tega, da smo na sedmih proizvodnih napravah nadaljevali remonta dela, predvideval še sedemnajst večdnevni remontov. Od skupno 24 programiranih smo v avgustu dokončali sedemnajst večdnevni remontov, remonta dela bomo nadaljevali v septembru na šestih, en remont pa je bil v avgustu odložen. Enodnevni remontov je bilo v avgustu programiranih 50, izvedenih pa je bilo le 39. Tudi v avgustu smo uspeli operativni plan izpolniti 70 %.

Situacija glede remontov v posameznih TOZD je naslednja. V juliju smo v jeklarni zaradi remontov imeli izven obratovanja SM peči skupno kar 49 dni. Remont SM peči O4 je trajal cel mesec. Obe elektro peči sta bili zaradi enodnevni remontov izven obratovanja skupno 78 ur in 45 minut. Poleg tega ni obratovala zaradi pregoretega plašča peči še ASEA elektro peč 88 ur in 30 minut. Skupno smo v jeklarni izgubili zaradi remontnih del in popravila večje okvare kar 1342 ur in 15 minut. Pri tem moram poudariti, da smo enodnevne remonte na elektro pečeh izvedli v krajšem času, kot pa smo ga programirali.

V ostalih TOZD smo remonte v glavnem izvedli v programiranem času, podaljšane roke smo v juliju imeli na parnem kotlu, brusilnem stroju Centromaskin in valjarni bluming. Remontna dela pri BBC električni peči pa se že vlečejo od meseca februarja in bodo zaključena morda šele v mesecu septembru. Vzrokov za to je verjetno več.

Pri enodnevni remontih smo imeli v juliju več odstopanj, tako ni bilo na plavžih, oziroma v aglomeraciji izvedenih kar pet enodnevni od šestih programiranih. Enodnevni remontov nismo izvedli tudi na brusilnih strojih in valjarni bluming. V valjarni žice in valjarni bluming

Remont plavža II

pa imamo v juliju samo manjša časovna odstopanja. Tako smo v valjarni žice prekoračili programiran čas samo za 30 minut, v valjarni bluming 3 ure in 50 minut.

V avgustu pa smo v jeklarni izgubili zaradi remontnih del na SM pečeh 54 dni, ker SM peč ni obratovala kar 26 dni. Elektro peč LECTROMELT je bila zaradi remonta izven obratovanja tudi osem dni. Zaradi enodnevni remontov pa sta obe elektro peči stali 77 ur in 15 minut, to je, 80,4 % od predvidenega časa. Skupno pa je bilo v jeklarni izgubljenih ur zaradi remontnih del 1560 in 30 minut. Ker pa SM jeklarna obratuje v glavnem samo s štirimi pečmi, se izgube v proizvodnji ne kažejo, medtem ko ima vsak zastoj na elektro pečeh direkten vpliv na proizvodnjo, zato si prizadevamo, da se programiran čas remontov skrajšuje, in moramo reči, da nam v glavnem to tudi uspe, četudi samo za nekaj ur.

V avgustu pa smo imeli večje prekoračenje remontnih rokov na 3,5 Mp žerjavu na plavžu, na DOOR čistilcu v PIV. Na žerjavu je bil večji obseg dela, na čistilcu pa zaradi pomanjkanja vzdrževalcev.

Pri enodnevni remontih so tudi v avgustu slabši rezultati, tako pri odloženih enodnevni remontih kakor pri doseganju planiranih časov. V obratu plavž smo od devetih enodnevni remontov imeli samo tri. V valjarni bluming nismo imeli enodnevni remontov brusilnih strojev. Pri enodnevni remontih v valjarni žice smo rok prekoračili za pet ur in 25 minut, pri valjarni bluming pa pet ur. V avgustu je bilo v valjarni štekel kar 66 ur zastoja zaradi enodnevni remontov. Ostali programirani enodnevni remont so bili izvedeni v predvidenem roku.

Iz gornjih navedb je razvidno, da bodo morali vzdrževalci posebno pozornost posvetiti enodnevni remontom v valjarnah na Beli, kajti stare valjarne so za uspeh železarne važne. Seveda bo to pozornost potrebno najti predvsem pri samih vzdrževalcih na Beli, kajti delavci iz remontnih delavnic se bodo morali bolj angažirati pri večdnevni remontih.

Konec avgusta smo začeli z remontnimi deli v valjarni debele pločevine. Tam smo letos prvič prekinili s prakso, da mora biti vsako leto remont. Od zadnjega remonta je poteklo že 16 mesecev. Kolikor se ne bodo zastoji zaradi podaljšanega časa med generalnimi remontii povečali, bo dosežen dvojni efekt, to je zmanjšanje stroškov remontov na leto in razbremenitev vzdrževalcev iz remontnih delavnic.

Referent za remonte
Stane Torkar

ZGODOVINA USTANOVITVE IN DELOVANJA BRANKO BLENKUŠ PODOFICIRSKÉ ŠOLE IV. OPERATIVNE CONE

Poleg komandanta in komisarja šole je v njem predaval tudi podporočnik Ivan Kranjc. Imenovani je ta čin dobil v bivši jugoslovanski vojski.

Ta tečaj se je končal okrog junija 1944, ko se je pričel prvi inženirsko-tehnični, oziroma kratko minerski tečaj.

V zvezi s tem je odsek za kadre pri IV. operativni coni takole poročal oddelku za kadre pri glavnem štabu NOV in POS: »V pogledu vaše navedbe o organizaciji podoficirske šole v naši coni vam sporočamo, da tista že obstaja, in sicer ima sedaj tečaj za pehoto in inženirsko tehnični tečaj (minerski tečaj). Sedaj momentalno se vrši že drugi tečaj za pehoto in bo predvidoma končan

Predavatelji, od leve proti desni: Janko Iršič, Ivan Okrajšek, Franc Hobat. (Autor fotografije neznan)

okrog 1. VI. K besedi drugi tečaj za pehoto je treba povedati, da je bil prvi pred reorganizacijo.

Organiziral se je tudi minerski tečaj, ki bo pričel 1. VI. V tečaju za pehoto je sedaj 24 gojencev, za minerski pa je določeno 13 gojencev. Komandant šole je kapetan Avšič, politkomisar je Bojan Škrk, instruktor tov. podporočnik Kranjc, instruktor za minerstvo bivši komandir minerske čete kamniško-zasavskega odreda tov. Ivan Okrajšek, ki je dovršil minerski tečaj pri oficirski šoli glavnega štaba. Točne podatke o vseh teh tovarših vam bomo poslali, takoj, ko jih dobimo od njih, ker smo jih že pred časom zahtevali.

Tečaj za zvezo bomo organizirali, čim bodo dobili od vas program za tečaj in čim bomo iz naših edinic poiskali tovarša, ki bo sposoben za vodenje tega tečaja.

Vsi naši intendanti, ki jih imajo naše edince, niso sposobni, da bi vodili intendantske tečaje, in nam je torej v tem pogledu težko z uspehom otvoriti tečaj. Mišljenja smo, da ako ni mogoče dobiti zanesljivega in sposobnega tovarša za instruktora tečaja, je bolje, da se tečaj ne vrši, ker bi bilo vse skupaj potrata časa in energije. Tudi za ta tečaj vas

prosimo, če imate primerne tovarše na razpolago, ki bi lahko prevzeli te posle.

Zaenkrat se tečaji naše podoficirske šole vršijo pri kamniško-zasavskem odredu. Radi terenskih prilik je seveda pouk večkrat otežen, ker se morajo edince zaradi sovražnikovih nadziranj stalno premikati in ni mogoče šole postaviti stalno na isto mesto.

Poskušali bomo šolo premestiti na kraj, kjer bi lahko bolje delovala, vendar je to sprito stalnih sovražnikovih kretanj na celotni teritoriji IV. operativne cone težko. Javili vam bomo, kako smo stvar uredili. Program za pehoto in tečaj za minerstvo smo zaenkrat sestavili sami, bomo takoj, ko dobimo program od vas, kakor ste to navedli v vašem dopisu, začeli s poukom po programih, ki jih dobimo.

Podpis-načelnik: štaba major Franc Poglajen, v. d. šefa odseka za kadre: podpis nečitljiv.

Kot se da tudi iz omenjenega dopisa ugotoviti, so bili pogoji za uspešno delovanje podoficirske šole na Moravskem težki. Zato sta komandant in komisar šole v sodelovanju in s soglasjem štaba IV. operativne cone izbrala nov prostor, in sicer Pohorje.

Tako se je tretji pehotni tečaj začel, prvi minerski nadaljeval, začeli pa tečaji za obveščanje, za intendantsko službo in za zvezo v okolici Peska in Rogle na Pohorju.

V tem času sta bila komandant in komisar šole še vedno Miha Avšič in Bojan Škrk. Vodja oddelka za pouk pehote je bil komandant šole, njegov pomočnik in predavatelj pa Ivan Kranjc. Poleg omenjenega je bil predavatelj tudi (narednik) vodnik Slekovec, katerega ime ni znano.

Minerski tečaj je najprej vodil zastavnik Franc Habat. Ko je prišel v šolo Matija Pelko, je on prevzel vodstvo tega oddelka, Franc Habat in podporočnik Ivan Okrajšek pa sta poučevala praktični del miniranja.

Naj ob tem povemo, da sta Franc Habat in Ivan Okrajšek končala oficirski tečaj za miniranje pri glavnem štabu NOV in POS.

Tečaj za obveščanje je vodil in to snov tudi predaval poročnik Tine Benedičič. Glavni štab ga je 1. junija poslal v IV. operativno cono, kjer ga je takratni komandant Kilibarda razporedil v podoficirsko šolo na to dolžnost in po odhodu Miha Avšiča za vršilca dolžnosti komandanta šole. Za vodjo oddelka za zvezo je bil imenovan starejši vodnik Stefan Kolar, aktivni podoficir bivše jugoslovanske vojske, ki je poleg drugih vojaških šol imel tudi dveletno vojaško šolo za zvezo.

V oddelku za zvezo je o telefonski službi in postavljanju stalnih in poljskih telefonskih linij predaval Branko Blenkuš. V podoficirsko šolo je prišel iz Slandrove brigade. S snovjo se je seznanil v tečaju za brzojavce pri železnici, kjer je bil prometnik.

Kandidate za intendante so poučevali kapetan Stanislav Hiti, poročnik Milan Magišta in podporočnik Miha Kajfež, ki je bil tudi

vodja oddelka. Omenjeni tovarši so bili rezervni oficirji bivše jugoslovanske vojske, kjer so se seznanili s to snovjo.

V vsakem oddelku je bilo od 35 do 50 gojencev, borcev iz vseh enot IV. operativne cone in iz kokrškega oddelka. Tako je z omenjenimi predavatelji in vodji dobro organizirana podoficirska šola na Pohorju pričela s temeljitim delom. Vodje in predavatelji so za vsak oddelke sestavili program, ki je vseboval približno mesec dni teoretičnega in praktičnega strokovnega pouka. Poleg tega pa je bil v programih vseh oddelkov predviden politično-uzgojni pouk, ki ga je opravljal Bojan Škrk, komisar šole.

Program oddelka za pehoto je vseboval orientacijo, vojaško taktiko, uporabo vseh vrst pehotnega orožja do težkega minometala, ki ga je šola tudi imela. Borci so vadili poveljevanje, eksercir toliko, kolikor je bilo potrebno, napad in obrambo, kritje, kamuflažo in drugo.

Taktika in pravila vojskovanja so bila vzeta v glavnem iz bivše jugoslovanske vojske. Glede na povsem drugačen, lahko bi rekli, diverzantski način partizanskega bojevanja, je bil pouk temu ustrezno prilagojen. Hiter in temeljit udarec, po opravljeni nalogi pa urejen umik, po možnosti s čim manjšimi izgubami ali brez njih. Gojenci so se spoznavali tudi z vsemi vrstami orožja, municije in razstreliva.

Program obveščevalcev in intendantov je bil povsem prilagojen takratnim razmeram in potrebam. Brez velike teorije, pač pa z veliko efektne prakse. Program obveščevalcev je obsegal zgoščeno snov obveščevalnega tečaja oficirske šole pri glavnem štabu: oznake domačih činov, oznake sovražnika, oznake vozil železnice, zračnega prometa, objektov, cest in vozil drugih vrst. Gojenci so se seznanili s sestavljanjem poročil s podatki o sovražniku, o številu, vodilnem kadru, razporeditvi (skice) orožja, bunkerjev in o podobnem. Seznanili so se z načini najhitrejšega obveščanja: osebnost, telefon, radiogram itd. Z načinom zaslišanja ujetnikov, uporabljanjem prometnih sredstev. Pri tem so poudarili povezavo s terenom, s posamezniki, način pridobivanja podatkov iz sovražnih postojank, o nameravanih napadih sovražnika, smer prihoda, število obo-rožitev in podobno.

Minerci so se spoznavali z vrstami in delovanjem razstreliv, z razstreljevanjem mirujočih predmetov ter sodelovanjem v napadu in uničevanju različnih zasedenih sovražnikovih utrab.

V oddelku za zvezo so se učenci spoznavali z vsemi vrstami zveze, največ pa radiotelegrafskimi, telefonskimi in kurirskimi zvezami. Program tega oddelka je vseboval še naloge in pomen zvez v raznih vojaških situacijah, uporabo signalnih sredstev za optično in zvočno zvezo.

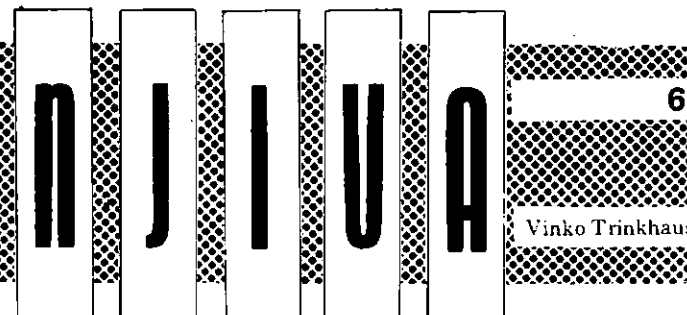
Nadaljevanje prihodnjic

»Gremo, kaj se obirate,« ostro zakliče partizan. »Dolga pot je še pred nami.«

Prav kratka, spreleti Črnivec. Prekratka!

Strmi v njivo in bolečina mu hromi ude. Ni ga toliko strah smrti. Pride, kaj moreš. Včasih si sam kriv, drugič nisi. Nobenemu ni prizanešeno. Izgubil bo njivo. Vse kaže na partizansko zmago. Ker vedo, da je izdal Brezarja, njive tudi otrokom ne bodo pustili. Čemu potlej vse to: nesreča vaščanu, prezir vse vasi, ki bo prešel na otroke; tudi njive ne bodo zadržali.

Hipoma ga zgrabi nova misel. Umreti moram, temu ni več pomoči. Če že moram, zakaj v neznanem, morda v opušteni globeli, kjer me bodo greble lisice. V trenutku se odloči.

Skoči pod stezo in se pozone proti njivi. Sliši svarilne klice, a se ne zaustavi. Vztrajno teče naprej. Še malo in bo na njivi. Potlej naj ga zadene. Vsaj umrl bo na svoji njivi, ki ga je uklela.

Se zmerom teče. Zdaj, si šepeta in napet čaka. Zdaj bo počilo in me zadelo. Toliko bom še pri moči; ko padem, začutim zemljo.

Trzne ob grobem stisku roke, da začuden obstane. Partizan pred njim kriči in preteče maha s rokami.

»Kaj prismojete? Kdo pa je še zvezan, po čistini ušel trem oboroženim. Desetkrat bi vas že lahko počili. Zakaj norite?«

Morebiti se fantu res zdi noro, kar je želel. Seveda, on ne ve, kaj je hotel: umreti na svoji njivi. Ta hip je še njegova, niso mu je vzeli.

»Ustrelite, kaj bi me vlačili s sabo. Dolgo pot imate. Moja bi se lahko končala tule, na domačem,« je vdano, spravljen s smrtjo, proseče zastokal Črnivec.

»Z nami boš šel, kot je odločeno,« je ostro vzkliknil partizan, s katerim sta se pogovarjala. »Bolje, da tvoji ne vedo za grob. Laže jim bo, če ne vedo. Vaščanom tudi. Lahko bi te tvoji prekopali in vaščanom ne bi bilo prijetno, če bi vedeli, da bodo morali počivati zraven izdajalca.«

Črnivec je dvignil roke. Ni jih mogel skleniti, da bi poprosil, kot je bil mlad vajen. Iz prsi se mu je izvil boleč glas:

»Moja zadnja želja pred smrtjo: ustrelite me tule, na njivi. Zdaj je še moja. To lahko napravite ... prosim.«

»Povedal sem, kako je odločeno,« ga je rezko, neučakano zavrnil partizan. »Gremo! Tišina!«

Zavijajo proti gozdu. Črnivec se preko rame vztrajno ozira nazaj, proti njivi, ki se v meščevi bleščavi, tihi in veliki, pne v daljavo.

O, moja njiva, pridušeno stoka. Moja njiva!

KONEC

Štab podoficirske šole IV. operativne cone na Otoku jeseni 1944. (Autor fotografije neznan)

JOŠT ROLC

17

NOVOLETNO SONCE ATEN

Na ulice, trge in pločnike je v tistem tiranskem obdobju pritiskala najbolj mračna mora, kar jo pomnijo v svoji zgodovini. Toliko bolj zdaj znajo ceniti svobodo in jo složno uživajo. Spametovali so se tudi tisti, ki so si delali utvare, da je diktatura edina rešitev v strankarskih združbah, ki so rahljale enotnost Helenov.

RAZSVETLJENI PIREJ

Okoli desete ure zvečer smo bili že nared za silvestrovanje. V hotelski avli so se jele zbirati svečano opravljene skupine: ženske v dolgih, blestečih toaletah, moški v smokingih, večidel tujci — Italijani, Francozi, Nemci. Naši se zdalec niso bili tako vpadljivi. Mladi so ostali kar v svojih volnenih puloverjih in kavbojkah. Opolnoči bo tako vseeno, kaj ima kdo na sebi.

Z avtobusi, ki so nas čakali pred hotelom, smo Jugoslovani pod vodstvom iznajdljivega Mileta opravili še razgledno nočno vožnjo do Pireja, kar smo vsi z navdušenjem sprejeli.

Prometni vrvež na avtocesti med Atenami in Pirejem se je v teh poznih urah že malce polegel. Le posamezne blesteče limuzine so švigale mimo nas pod nizi raznobarvnih žarnic in svetlečih likov ogromnih pavov, ki so viseli nad cestistcem.

Čim bolj smo se bližali Pireju, bolj osvetljene so bile ulice in trgi. Na vsakem križišču so bile postavljene razkošne, z žarnicami okrašene ribarske barke, ki so jih domačini potegnili iz morja, namesto novoletnih jelk. Drugi kraji, druge navade pač.

Pirej je bil en sam velik luna park. Z žarnicami so okrasili vso obalo, žerjave in na stotine ladij, zasidranih v mirujočem, velikanskem pristanišču. Rdeče, rumene, modre, zelene lučke so se migetale odsevale na rahlo valujoči temni gladini Egejskega morja. Vožnjo smo nadaljevali po obalni cesti ob marini, velikem pristanišču jacht, ki je bilo nekoč v antičnih časih glavna atenska luka. Nešteta luksuzna plovila so na časih mirno samevala, kot bi jih kdo pozabil. Toda to je bil le videz. V njihovih razkošnih podkrovnih so evropski in ameriški bogataši že na veliko silvestrovali, skriti za zagnjenimi okni pred zunanjim svetom, ki si česa takšnega ne more privoščiti.

Vodnik Mile se je na vse pretege prizadeval, da bi nas med vožnjo zabaval z zgodbicami o svetovljanskih navadah grških milijarderjev, lastnikov ladij, kot bi bil že sam med njimi. Našel nam je cel spisek magnatov od najbolj znanega Onassisa do kdo vedi katerega, ki imajo v zakupu te obale, hotele in otoke z ladjami in lukami vred. Pirej ima veliko tovarno in potniško pristanišče, ki sodi med največje v Evropi. Od tod vzdržujejo redne ladijske zveze s številnimi grškimi otoki in s celinskimi pristanišči, zato cestne in železniške zveze nikoli niso bile v deželi dobro razvite. Nekoč razpito in bučno mesto z okoli 300.000 prebivalci, z neštetiimi breznicami, javnimi hišami in umazaniami ulicami, so polkovniki v času svoje vladavine dobera spremenili. Edino to jim štejejo v dobro. Danes je mesto razmeroma čisto, lokali urejeni, prostitucija pa se je iz Pireja preselila kar v prestolnico, kamor si mornarji vseh ras hodijo lajšati svoje potrebe za težko prislužene dolarje. V pristaniških restavracijah in krčmah pa se kljub temu cele noči veselo popiva in poje, a največ je v njih le tujega moškega sveta.

Da bi nam čimbolje razkazal to svetovno znano luko, opovano v neštetihi pesmih, nas je popeljal še skozi stare mestne četrti mračnih, opustelih ulic. Kot dober turistični vodnik je za naprej programirani silvestrski večer poskrbel, da ne bi prišli prezgodaj niti prepozno v Plako. Vožnja skozi stari del Pireja je bila kar prijeten sprehod, čeprav se nam je zdelo to okolje vse prej kot praznično. Na ulicah skoraj ni bilo žive duše. Le kakšen potepeni kužek in izgubljeni mornar se je tu in tam klatil ob vogalih starih, okrušenih zgradb. Pravo nasprotje živahnega obalnega Pireja.

Navadni meščani, povečini delavske družine, ki bivajo tod, so kot večina Grkov čakali silvestrsko polnoč na svojih skromnih domovih.

Novo leto v Grčiji že od nekdaj pričakujejo po stari navadi v družinskem krogu. Gospodinja za silvestrovo speče poseben kolač »vasilo pito« in vanj skriva zamesi srebrni novčič. Točno opolnoči ga razreže, kdor v svojem koščku pite najde ta novčič, se mu v nastopajočem letu izpolni vsaka želja. Vsi družinski člani si voščijo in si razdelijo darila, ki so jih skrili pod jelko, nato posedejo za mizo in kartajo do zore. Kdor si nabere največ zmag, mora naročiti pijačo, kajti njemu bo leto prineslo največ sreče.

Kvartanje mora biti v Grčiji res zelo razširjena navada, saj skoraj ni kioska ali trafike, da ne bi bilo na zalogi skladovnic različnih igralnih kart. To privlači tudi tujce, ki jih radi kupujejo za svoje prijatelje kot najbolj primerna darila in spominke.

DVAKRATNA POLNOČ V PLAKI

V sloviti stari zabaviščni četrti Aten, vselej bučni in idilični Plaki, smo se izkrcali iz avtobusa točno uro pred polnočjo, ob 10. uri po jugoslovanskem in ob 11. uri po grškem času. Grki imajo namreč svoj čas eno uro pred našim, na kar smo se spomnili šele ob prihodu v Plako, čeprav smo že ob sinočnjem pristaniku na letališču, po navodilu vodnika, kazalce na urah pomaknili naprej.

»Bog, madona, pa ja ne bom eno uro starejši od moje trboveljske klope zaradi Grkov,« je bil v skrbih Dušan in se pridušal, da se seveda ne misli podrediti nobenim grškim uram, ampak le svoji trboveljski, se pravi srednjeevropski.

Takoj je pridobil somišljenike, ki so soglašali z njim, da nepreklicno vztrajajo in priznajo samo svojo, se pravi jugoslovansko polnoč.

Plaka je svet za sebe, natančno taka, kot jo obljublja v številnih turističnih proskpektih. Ponoči svetovljansko razgibana, vabljiva in z neštetiimi, razkošno osvetljenimi nizkimi restavracijami in krčmami, ob ozkih, navkreber vzpenjajočih kamnitih ulicah, podnevi skoraj zanikrno, opustelo gnezdo nizkih, vegastih zgradb, stisnjenih druga ob drugo kot gusarska naselbina. Izvrsten motiv za slikarje in fotografe, ki jih tod nikoli ne manjka.

Naši skupini so organizatorji odredili še kar spodobno restavracijo v podnožju naselja. Spodnji lokali so precej bolj urejeni in razkošni od zgornjih.

Skozi široko odprta vrata smo se prerinjili med ribiškinimi mrežami, ki so izobesene namesto zavese, v sprostrano, rdečo, razsvetljeno dvorano.

Nadaljevanje

ZAKAJ ŠE NI II. TV PROGRAMA?

Se pred nedavnim so bili občani Jesenic in okolice močno zainteresirani za II. TV program. Vse do tega trenutka pa je zanimanje upadlo in z zadevo se ubadajo samo še posamezni člani kulturne skupnosti in nekateri tovariši iz samoupravnih interesnih skupnosti.

Tudi sredstva so kar nenkrat splahnela, trenutno je zbranih 62 % sredstev. Kje dobiti še preostalih 38 odstotkov? Zakaj vse leze tako počasi? Precej negotujemo zastran vsebine I. TV programa, naveličali smo se ga, ne poskrbimo pa, da bi lahko zavrteli gumb na televizorju in pogledali, kaj nam nudi II. TV program!

Veliko žolčnih razprav je že bilo, ampak pri nas na Jesenicah se gremo, vse kaže: individualiste.

Da imamo stanovanje, garažo in pločevino, zato nam gre. Kaj je že čas skupnih akcij res minil? Kaj ni v tem primeru II. TV program interes nas vseh? Zakaj se ne bi zavzeli in izpeljali začeto delo do konca? Kaj moramo vedno čakati na nekoga »od zgoraj«, da nam posoli pamet?

Mnenja:
STANE TORKAR: Samo vprašajmo se: koliko so že plačali tisti, ki ga že imajo (Ljubljana)? Ni prav, da plačujemo TV naročnino v enaki višini kot tisti, ki lahko gledajo dva ali več programov (Ljubljana)!

JANEZ KAVČIČ: Kulturna skupnost je od vsega začetka pobudnik akcije II. TV programa, ki nudi: šolsko TV, vzgojnoizobraževalni program, kulturo (koncerti, drame), šport (zanimive tekme)...

II. TV program bo pokrival vso jeseniško občino. Začelo se je že pred dvema letoma. Sredstva za podpis pogodbe so tu. Problem je le še montaža elektronskih naprav IMP. Instalirane naj bi bile do konca letošnjega leta z vsemi sedmimi pretvorniki.

Tomaž Iskra

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

NACISTIČNI ZLOČINCI ŠE NE MIRUJEJO

Gotovo bo zanimalo nekdanje zapornike v koncentracijskih taboriščih v nacistični Nemčiji, kako privrženci nekdanjega rajha skrunijo vse, kar spominja na njihovo neslavno preteklost. Samo en primer:

Pred kratkim so neznanci vdrl v krematorij nekdanjega koncentracijskega taborišča Flossenbürg na zgornjem Bavarskem. Po notranjih stenah te stavbe je bilo obešenih več kot tristo vencev, katere so prinesle delegacije iz raznih držav, med temi tudi iz Jugoslavije. Neznanci so požgali vse vence in vse spominske trakove ter sploh vse, kar se je tam nahajalo kot spomin na 73.696 v tem taborišču pokončanih ljudi 18 narodnosti.

Tri mesece pred tem pa so prav tako neugotovljeni neznanci prepletkali z belo oljnato barvo vseh osemnajst velikih marmornatih plošč, na katerih so označene številne žrtve posameznih narodnosti, ki so v tem taborišču izgubile življenja. Na plošči jugoslovanskih narodov je bila številka 2.140, prvotno 1.750. S tem so hoteli pač zbrisati svojo zločinsko preteklost in onemogočiti obiskovalcem tega nekdanjega osovražene kraja, da bi kaj več zvedeli o teh zločinih.

Za storilci tega gnusnega početja ni seveda nikakega sledu, tako nam poroča Franz Schoettner, nekdanji nemški politični zapornik v tem uničevalnem taborišču, doma nekako 50 km od Flossenbürga. Verjetno, pravi on, so v Zahodni Nemčiji na delu sile, ki hočejo zatemniti to zločinsko preteklost in se zato poslužujejo vseh sredstev. Za seboj pa imajo tudi nekatere politične sile, ki jih ščitijo. Zaradi tega, meni Schoettner, bodo ostali zločinci nekažnovani in se bodo še nadalje izživljali s sličnimi ogabnimi zločini.

Srečko Šorli

Članska desetica industrijskega gasilskega društva Veriga Lesce, ki je dosegla v skupini A moških, starih nad 30 let, prvo mesto. (B)

TEKMOVANJE GASILCEV RADOVLJIŠKE OBČINE

V nedeljo, 18. septembra, je občinska gasilska zveza Radovljica izvedla tekmovanje članov in članic industrijskih in prostovoljnih gasilskih društev. Pri industrijskih gasilskih društvih so v skupini moških do 30 let osvojili prvo mesto gasilci Elana Begunje v skupini nad 30 let pa Veriga Lesce. Pri moških prostovoljnih gasilskih društvih do 30 let so v A skupini zmagali člani prve desetine Begunje. V starosti nad 30 let pa Bleda. Vsi omenjeni so se pomerili v vaji z motorno brizgalno in v taktični vaji.

Moški v B skupini so tekmovali v vaji s hidrantom in v štafetnem

teku. V starostni skupini do 30 let so bili prvi gasilci iz Češnjice, v skupini nad 30 let pa gasilci druge desetine iz Kroke.

Pri članicah industrijskih gasilskih društev, ki so tekmoval v prvi pomoči in vaji z motorno brizgalno, so osvojile prvo mesto gasilke Elana Begunje. Prvo mesto pri članicah prostovoljnih gasilskih društev, ki so tekmoval v prvi pomoči in v vaji s hidrantom, so osvojile gasilke iz Begunje.

Tekmovanje je pokazalo, da so gasilci radovljiške občine zelo disciplinirani, požrtvovalni in dobro izurjeni v gasilskih veščinah. B.

OTROŠKI VRTEC NA KOROŠKI BELI DO DNEVA REPUBLIKE

Z izgradnjo otroškega vrtca na Koroški Beli so začeli 19. maja. Iz razgovora na biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje povzema, da so bila gradbena dela zaupana delavcem SGP Gradbinec. Gradbena dela so trajala do 20. julija, v tem času pa so delavci SGP Gradbinec odstranili humus, opravili izkope za temelje in nasuli gramoz.

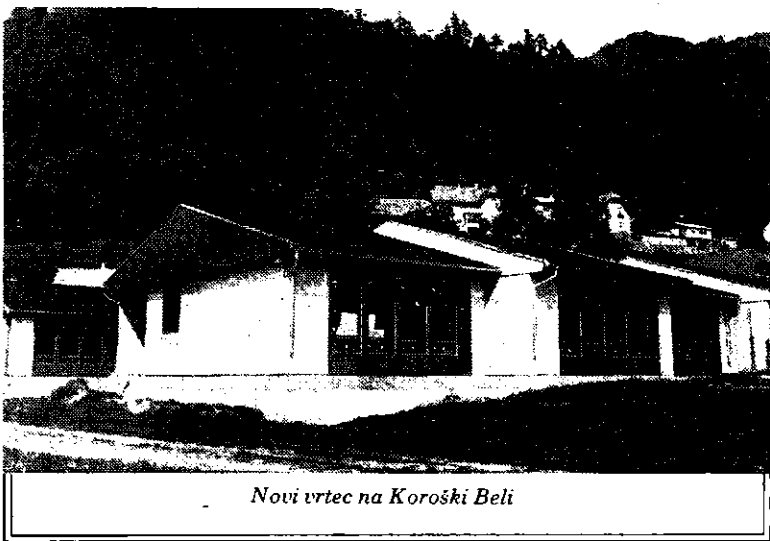
Za idejne projekte, glavni projekt, gradbena dela, montažne elemente, montažna dela, pokritje ter kleparska dela je bila izstavljena začasna situacija v vrednosti 2.165.740,00 din, kjer pa še niso upoštevani priključki.

Na biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje so nam tudi povedali, da so delavci SGP Gradbinec v temelje otroškega vrtca vgradili 190 kub. metrov betona in 6.300 kg

betonskega železa ter opravili 1.600 kub. metrov izkopov.

Z delom na gradbišču je nadaljevala skupina desetih delavcev podjetja Marles iz Maribora, ki je v poldrugem mesecu opravila kompletno montažo objekta s predelnimi stenami.

Delavci Elim Jesenice nadaljujejo elektro instalacijska dela v teku pa so že tudi druga instalacijska dela (vodovod) ter napeljava centralnega ogrevanja v samem objektu. V prihodnje bo treba opraviti dela pri priključkih centralnega ogrevanja iz stavbe osnovne šole Koroška Bela do otroškega vrtca. Tudi ta dela bodo opravili delavci Elim z Jesenic, medtem ko bodo okolje otroškega vrtca začeli urejati delavci SGP Gradbinec. Kolikor bodo dela potekala po načrtu, bo objekt zgrajen do dneva republike.

Novi vrtec na Koroški Beli

Graditev novega cestnega mostu čez železniško progo na Plavžu. (B)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 94. seji 16. septembra orednjo točko dnevnega reda namenil analizi izvajanja državnega dogovora o temeljnih srednjeročnega državnega plana občine v 1977. letu. Pri obravnavi te točke so sodelovali tudi predstavniki drugih podpisnikov dogovora. V nadaljevanju so obravnavali predlog za spremembo sklepa o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta Poddobrava-Begunje, ker zaradi obnovitvenih del v občinski stavbi ni bilo možno opraviti javne razgrnitve v Radovljici, pač pa samo v Begunjah. Na seji so obravnavali tudi informacije o pripravi na prenos kmetijskih zemljišč družbene lastnine na kmetijsko zemljiško skupnost ter poročilo o dohodkih in razporeditvi dohodkov proračuna za obdobje januar - avgust 1977.

Komisija za družbenoekonomske odnose pri komiteju OK ZK Radovljica, ki jo vodi Franc Podjed, je na seji 15. septembra obravnavala gradivo o združevanju zdravstva v gorenjski regiji, o novi organiziranosti bančništva ter ocenila uresničevanje planskih nalog v gospodarstvu za prvo polletje 1977 v okviru srednjeročnega načrta razvoja radovljiške občine. Predloge in stališča komisije bodo obravnavali na prvi seji komiteja.

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito pri OS Radovljica je 14. septembra namenil 30. sejo izključno obravnavi in oceni dejavnosti osnovnih in krajevnih organizacij ZRVS v občini. V zvezi s tem je sprejel več stališč, ki bodo služila za napotek novi skupščini delegatov občinske konference ZRVS. Skupščina bo sprejela med drugim tudi program dela, v katerem je zaobseženo strokovno usposabljanje rezervnih starešin po novih metodah in oblikah v okviru osnovnih organizacij ZRVS.

Na 50. seji izvršnega odbora predsedstva OK SZDL 8. septembra, ki so se je udeležili tudi predstavniki občinskih DPO, skupščine in izvršnega sveta ter predstavnik Ljubljanske banke, je tekle razprava o reorganizaciji bančništva na Gorenjskem in v občini. Izrekli so več tehničnih pripomb na osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko in samoupravnega sporazuma o združitvi v združeno Ljubljansko banko. Predvsem ne sme nova organiziranost zmanjšati pravic v upravljanju in odločanju dosedanjih poslovnih enot, so poudarili in se zavzeli za stališče, da temeljna banka (regijska) odloča o vseh vprašanih šele po usklajevalnih postopkih v občinskih podružnicah.

Sekretariat predsedstva OK ZSMS Radovljica je na seji 13. septembra ocenil potek javnih razprav o gradivu republiške konference ZSMS o društvenih organizacijah in društvu, ki so kolektivni člani ZSMS. Razprava je že v teku, na voljo pa je 150 izvodov gradiva, ki ga preučujejo razen v OO ZSMS tudi v vseh društvenih organizacijah, kjer deluje mladina. Po opravljenih razpravah bo predsedstvo OK ZSMS v začetku oktobra sklicalo vse delegate naštetih organizacij, da bi uskladjali pripombe in dopolnila ter jih poslali RK ZSMS v Ljubljano.

Na skupni seji izvršnega odbora KK SZDL in predsednikov vseh sedmih uličnih in dveh vaških odborov SZDL 16. septembra so ugotovili, da so uspešno opravili takse uličnih in vaških konferenc in sprejeli pomembne sklepe za nadaljnje delo. Pravilo sklo, razen redkih izjem, ulični in vaški odbori že opravili evidentiranje možnih kandidatov za volitve v prihodnjem letu. Kljub temu pa znatno število popisnic še ni izpolnjeno, zato bodo to delo morali nadaljevati do konca septembra, hkrati pa zagotoviti kadrovske potrebe za organe ljudske obrambe in civilne zaštite o ulicah in naseljih.

V okviru programa strokovnega usposabljanja rezervnih vojaških starešin je KO ZRVS Podnart v začetku septembra organiziral orientacijsko taktični pohod na deset km. Na pohodu so se udeležili preizkusili v topografiji, streljanju in reševanju taktičnih nalog. Najuspešnejša je bila trojka Mirko Faganel, Franc Jelenec in Marko Toman, pri streljanju pa Nando Markovič, Anton Solar in Stane Rešek.

V vseh osnovnih organizacijah in konferencah osnovnih organizacij sindikata v radovljiški občini so v teku razprave o uresničevanju zakona o združenem delu in priprave ustreznih samoupravnih aktov, ki morajo biti sprejeti do konca 1977. leta. Čeprav je bilo v večini OOS in KOOS evidentiranje kandidatov za volitve 1978. že opravljeno, precejšen delež števila popisnic še niso izpolnili, zato morajo to nalogo opraviti še v septembru.

Zaradi izredno slabe udeležbe delegatov na sejah skupščine občinske skupnosti socialnega skrbstva Radovljica je skupščina te skupnosti poslala vsem krajevnim konferenca SZDL v občini obvestilo in pregled udeležbe delegatov iz KS na sejah, a prošnjo, naj ustrezno ukrepajo, da bodo zagotovili sklepčnost seji. Iz pregleda je razvidno, da je najslabša udeležba delegatov iz vseh bohinskih KS, Lancova, Ribna in Bohinjske Bele.

Na 24. seji izvršnega odbora kulturne skupnosti Radovljica 13. septembra so obravnavali in potrdili poslovno in finančno poročilo za prvo polletje. Z manjšimi dopolnili so soglašali z gradivom o osnovah družbenoekonomskih odnosov med delavci v družbenih dejavnostih in uporabniki njihovih storitev, o predlogu državnega dogovora o izgradnji in financiranju kulturnega centra Ivan Cankar v Ljubljani ter o dopolnili državnega dogovora o temeljnih družbenega plana SRS za obdobje 1976-80. Na seji so preučili podatke o usklajevanju OD zaposlenih v kulturnih ustanovah, organizacijah in službah z določili samoupravnega sporazuma.

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti Radovljica je na 33. seji 13. septembra obravnaval poročilo o uresničevanju programa skupnosti za prvo polletje 1977 in izvajanju investicijskih del na šolskih zgradbah. Podrobno je preučil problem opuščenih šolskih objektov in pripravil predloge za nadaljnjo uporabo. Posebna točka dnevnega reda je bila namenjena oceni stanja in razvoja posebnega šolstva v občini ter organizaciji pouka v osnovnih šolah v šolskem letu 1977/78.

Kolektiv Vezenine Bled navzlic prizadevanjem v prvem polletju 1977, zlasti v drugem četrtletju, ni povsem izpolnil proizvodnih programov iz letnega načrta. V TOZD Pozamen-terija je bila prodaja za 11 %, ustvarjeni dohodek pa za 21 % nižji od planiranega, čeprav je to precej več kot lani. V TOZD Damska oblačila je dosežen 55 % plan prodaje, dohodek pa je bil le za 9 % nižji. Tudi v tem TOZD so proizvodni rezultati za 30 % višji od lanskih. Zaloge trgovskega blaga v industrijskih prodajalnah se obračajo razmeroma počasi. V prodajalni na Bledu se te zaloge, na primer, zadržujejo v poprečju kar 90 dni.

Ob prvem polletju so v Elanu Begunje imeli v zalozah materiala za 11 % več vezanih sredstev kot lani, v zalozah gotovih izdelkov pa za 12 % manj. Kupci so dolgovali 53 % več kot lani, v skupnem saldu terjatev pa so zunanji kupci udeleženi kar z 89,60 %. Elanovi dolgovi do dobaviteljev pa so bili v tem obdobju za 22 % nižji od lanskih.

Na razširjeni seji kmetijske komisije pri svetu KS Radovljica 12. septembra so na zahtevo vaše konference SZDL Vrbnje preučili pritožbe vaščanov tega naselja in pritožbe GG Radovljica zaradi škode in neurejenih odnosov, ki jih povzročajo konji in jahati zasebnega lastnika konj Prešerna na kmetijskih in gozdniških zemljiščih in na gozdni učni poti v Radovljici. Zahtevali so, da se v bodoče prepreči nadaljnje opravljanje te dejavnosti v Vrbnjah.

V okviru kulturnih prireditev za turiste v cerkvi na blejskem otoku je letos prvič, v petek, 2. septembra, nastopil s samostojnim koncertom komorni zbor A. T. Linhart Radovljica pod vodstvom Andreja Arnola. Pred nekaj več kot 60 turisti, v večini tujece, so radovljiški pevci predstavili slovenske ljudske in umetne pesmi, s katerimi so poželi zaslužen aplavz.

Kovaški muzej v Kropi je cilj ogledov velikega števila domačih in tujih obiskovalcev, čeprav bi zaradi svoje urejenosti in posebnega okolja naselja zaslužili dosti več pozornosti turističnih agencij. Lani je muzej v Kropi obiskalo 14.015 izletnikov, od teh je bilo 8.576 domačih in 5.439 tujcev. Letos v prvem polletju, pred glavno turistično sezono, pa je bilo vseh obiskovalcev 6.786, od teh domačih 4.990 in tujih 1.778.

V sadovnjaku Reše, ki je last kmetijskega posestva Poljce, TOZD Kooperacija Radovljica, so prejšnji teden, 13. septembra, začeli obirati jabolka. Letošnji pridelek cenijo na blizu 1000 ton, medtem ko so lani obrali le 300 ton jabolk. Jabolka bodo prodajali od 15. septembra do 15. oktobra družbenim ustanovam, bolnicam, vrtcem, šolam, obratom družbene prehrane in sindikatom ter tudi zasebnikom po zelo ugodnih cenah. Obiralcu dobijo za nabran zaboj jabolk štiri dinarje.

Športno društvo Plamen Kropa je pod pokroviteljstvom občinskega odbora ZZB NOV Radovljica v soboto, 10. septembra, izvedlo pohod od spomenika do spomenika NOB v počastitev 36-letnice bitke na Lipniški planini in smrti Jožeta Gregorčiča. Udeleženci tekmovali so krenili iz Kroke preko Jamnika in Mošenjske planine na Lipniško planino. Med pohodom so opravili več orientacijskih nalog.

Na letališču ALC v Lescah je bilo v soboto, 10. in v nedeljo, 11. septembra, 10. jubilejno tekmovanje Bled Cup z radijsko vodenimi letalskimi modeli, ki sta ga organizirala ALC Lesce in Aeroklub Kranj. Nastopilo je 30 modelarjev iz Avstrije, Italije, Madžarske, Švice, ZRN in Jugoslavije. Najuspešnejši je bil Zahodni Nemec Harald Neckar, od Jugoslovancev pa Franci Markun, ki je bil odličen tretji.

KULTURNA IZKAZNICA OBČANA JESENIC

XXIII. MED DELAVCI IZ NEPOSREDNE PROIZVODNJE IN USLUŽBENCI NI POMEMBNIH RAZLIK

OD DREVES H GOZDU

Doslej smo se sprehajali po obsežni goščavi podatkov in dejstev in zvez o kulturnih navadah in potrebah jeseniškega občana. Spoznavali smo posamezna drevesa, a ob koncu se nam dogaja, da sploh ne vemo, kakšen je gozd. Skratka, znašli smo se pred starodavnim problemom »del — celota«. Izhod smo poiskali v indeksu kulturnega udejstvovanja, ki je v bistvu skupna mera vseh zajetih oblik kulturnega življenja posameznega občana.

Indeks smo dobili po naslednjem ključu: čim bolj intenzivno in številno je kulturno udejstvovanje občana, tem večji je njegov indeks — in obratno. Odgovore občanov smo točkovali po posebnem sistemu.

Vzemimo za primer način točkovanja za vprašanje št. 6. Radio poslušam:

1 — redno (vsak dan)	3 točke
2 — pogosto (večkrat tedensko)	2 točki
3 — redko (nekajkrat mesečno)	1 točka
4 — nikoli	0 točk

Na enak ali podoben način smo ovrednotili vse kulturne oblike, zajete v raziskavi: obiskovanje kina, branje časopisov in revij, poslušanje radia, gledanje televizije, obiskovanje gledališča, branje knjig, vpis v knjižnico, obiskovanje koncertov resne, zabavne in narodnozabavne glasbe ter seveda aktivno kulturno udejstvovanje.

Seštevek in porazdelitev točk indeksa kulturnega udejstvovanja sta razkrila sliko, ki je dobro znana vsem raziskovalcem družbenih pojavov: normalno ali Gaussovo krivuljo. Pomeni, da je tudi pri kulturnem udejstvovanju največ ljudi, ki so zgoščeni okrog poprečja, čim bolj pa se odmikamo od poprečja v eno ali drugo smer, tem bolj upada število ljudi. Seveda je to »poprečje« ali »normala« slej ko prej neka matematično-statistična mera, odvisna v veliki meri od instrumenta ali »metra«. Zato je »poprečje« primerljivo z drugimi »poprečji« le tedaj, če ga dobimo z istim merilom; tega pa na žalost nimamo. Zato naše krivulje ne moremo primerjati, na primer, s sliko v Ljubljani, v Mariboru v celotni Sloveniji, v Jugoslaviji ali še kje drugje.

Primerjamo pa jo lahko po različnih skupinah, o katerih smo doslej vseskozi razpravljali in za katere imamo istovrstne podatke. Dokopali se bomo do celovitejših podob, kako se v »voti« kulturno udejstvujejo občani različnih poklicev, formalne šolske izobrazbe, starosti, spola ali krajevnega območja.

MED DELAVCI IZ NEPOSREDNE PROIZVODNJE IN USLUŽBENCI NI POMEMBNIH RAZLIK

Najprej smo se polotili domneve, ki nas je žulila vse od zasnove raziskave: ali je splošni kulturni indeks med delavci iz neposredne proizvodnje in uslužbenci, oz. delavci v režiji različni? Posamezne razlike v plus ali minus enega ali drugega že poznamo iz dosedanjih zapisov. Seštevek pod črto je pokazal, da razlika v indeksu kulturnega udejstvovanja ni statistično pomembna. Ali še drugače: kulturno udejstvovanje jeseniškega delavca iz neposredne proizvodnje je v splošnem enako udejstvovanju uslužbenca. Ugotovili pa smo, da je med skupinama pomembna razlika v variabilnosti. Bolj natančno, delavci v neposredni proizvodnji se glede kulturnega udejstvovanja bolj medsebojno razlikujejo kakor uslužbenci. Delavci iz neposredne proizvodnje so kulturno bolj heterogeni, uslužbenci bolj homogeni.

To je izredno zanimiv in hkrati ugoden rezultat, saj zanika splošno dokaj zakoreninjeno stališče ali predsodek, da so uslužbenci kulturno »superiorni«, delavci pa »inferiorni«. Vprašanje je le, ali ni rezultat tipično jeseniški, kjer je namreč prisotna dolga delavska revolucionarna in obenem kulturna tradicija. V takem okolju ni bilo veliko priložnosti za vgnezditev kakšne uslužbenske, meščanske ali malomeščanske kulture (ime niti ni bistveno). »Kulture«, ki bi delavce spodrivale na rob kulturnega življenja. Rezultati podpirajo domnevo, da je bila v bogati kulturni zgodovini zavest delavcev vseskozi dovolj močna in se je uspešno otresala nezaželenih silnic.

Kakorkoli, nadvse zanimivo bi bilo vedeti, v kakšni meri veljajo dobljeni rezultati drugje, v drugih krajih. In ne le na omenjenem področju, — na vseh drugih! Domnevamo, da velikih razlik med Jesenicami in podobnimi industrijskimi središči v SR Sloveniji ali celo v SFR Jugoslaviji ni. Verjetno pa je, da se večje razlike pojavljajo v občinah, oziroma v mestih z drugačno zgodovino, drugačnim gospodarskim značajem in zlasti drugačno strukturo prebivalstva.

KULTURNO NAJBOLJ AKTIVNI: DIJAKI IN ŠTUDENTI

Sicer pa nam preglednica splošnega kulturnega indeksa razkriva naslednjo podobo: najnižji indeks dosega gospodinjje, sledi jim skupina kmetov, obrtnikov in ostalih, zatem delavci v neposredni proizvodnji, uslužbenci, na vrhu pa je kulturno najbolj aktivna skupina: dijaki in študenti. Posebej zanimivo je, da se dijaki in študenti ob najvišjem povprečju hkrati medsebojno najbolj »kulturno« razlikujejo, gospodinjje ob najnižjem povprečju pa se medsebojno najmanj razlikujejo. Pomeni, da glede kulturnega življenja z večjo zanesljivostjo govorimo o »tipični gospodinjki«, težje pa o »tipičnem dijaku in študentu«.

Franc Belčič in sodelavci

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA OD 19. DO 26. SEPTEMBRA

V Mestni hiši je na ogled stalna arheološka, etnološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja Lojzeta Dolinarja. V 2. nadstropju iste stavbe pa si lahko ogledate etnološko razstavo Kmečko gospodarstvo v Gornjesavski dolini.

V Prešernovi hiši bodo v petek, 23. septembra ob 18. uri odprli razstavo del slikarja Borisa Lavriča in kiparja Zdenka Grgelja.

V galeriji Mestne hiše bo v petek ob 18.30 otvoritev razstave del akad. slikarja Marija Petriča, nato pa bodo v Stebriški dvorani odprli razstavo akvarelov Janeza Mežana, ki jo je posredoval Pokrajinski muzej v Ptuj.

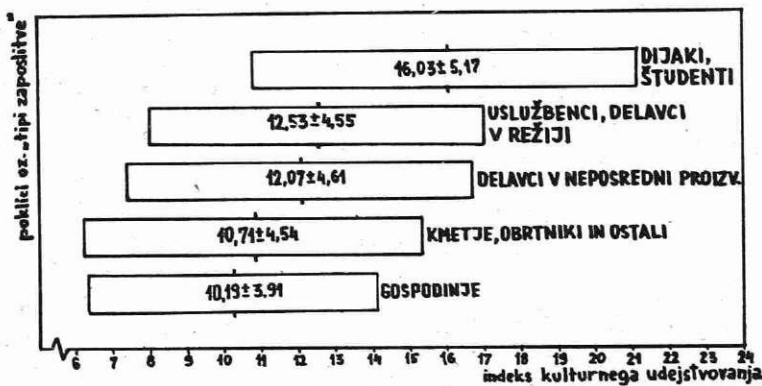
V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je stalna zbirka Narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška zbirka Slovenka v revoluciji.

Razstave, oz. zbirke so odprte vsak dan, razen ponedeljka in nedelje popoldne, od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

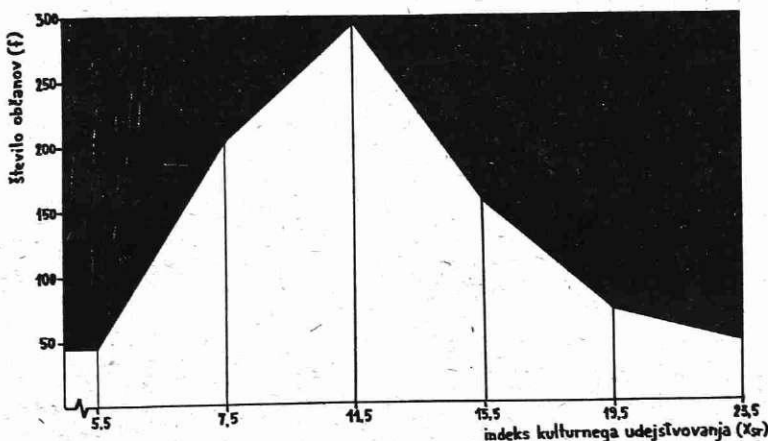
V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je stalno odprt Muzej Prešernove brigade.

Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate restavrirani poznosrednjeveški kulturni spomenik »Jenkova kasarna«, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

V Stari Fužini je odprta razstava Planšarska kultura v Bohinju. Odprta je vsak dan od 8. do 12. in od 16. do 19. ure.

Na sliki so v zaporedju nanizani rezultati v indeksu kulturnega udejstvovanja po poklicih. Na zadnjem mestu so gospodinjje, sledijo jim kmetje, obrtniki in ostali ..., medtem ko daleč prednjačijo dijaki in študenti. Iz slike je jasno razvidno, da med delavci iz neposredne proizvodnje in uslužbenci ni nikakršnih pomembnih razlik: v poprečju za neznatnih 0,46 točke. Črtice in številke v sredini polj označujejo poprečje in standardni razpršitev rezultatov. Na prikazu je tudi jasno razvidno, da se v kulturnem udejstvovanju gospodinjje najmanj razlikujejo, dijaki in študenti pa najbolj.

Grafikon prikazuje porazdelitev rezultatov v indeksu kulturnega udejstvovanja občanov. Oblika grafikona je dobro znana vsem raziskovalcem družbenih pojavov in vsem statistikom; približuje se normalni ali Gaussovi krivulji. Pomeni, da je tudi pri kulturnem udejstvovanju največ ljudi, ki so zgoščeni okrog poprečja, čim bolj pa se od tega odmikamo v visoko ali nizko kulturno udejstvovanje, tem manj takih ljudi srečujemo. Ali bolj poenostavljeno: sredine je največ, skrajnosti najmanj.

UČITELJSKI PEVSKI ZBOR EMIL ADAMIČ NA JESENICAH

Pred sto leti se je na Dobrovi pri Ljubljani rodil veliki slovenski skladatelj in dirigent Emil Adamič (25. 12. 1877. — 6. 12. 1936.). Tako kot njegov oče, glasbeni pedagog, je tudi Emil učiteljval: v Medijskih Toplicah, Kamniku in Trstu. Prvo svetovno vojno je kot vojni ujetnik preživel v Taškentu v Turkestanu (Tri turkestanke ljubavne pesmi). Po vrnitvi je dokončal študij glasbe v Trstu in Ljubljani, nato pa je enajst let delil glasbeno kulturo mladini na ljubljanskem učiteljskišču.

Napisal je več kot tisoč skladb, med njimi večino moških, ženskih, mešanih in mladinskih zborov a capella ali s spremljavo. Skladbe so vedre in otožne, prikupne in zasnane, kakor pač narekuje vsebina; vanje je zli vso svojo ustvarjalno moč na način, ki je vsakomur razumljiv, četudi niso vezane na narodno motiviko. Med najboljimi stvaritvami v slovenski zborovski literaturi so njegova vokalna suita Pastirske (Šaljivke), Vragova nevesta, Zapuščena (s čudovitim sopranskim solom) in druge.

S svojimi otroškimi in mladinskimi zborovskimi deli pa je Adamič začel najsijajnejše obdobje v tej zvrsti slovenske glasbene literature in vanjo prispeval tudi največji delež. Originalne mladinske skladbe in priredbe so po vsebini zelo raznovrstne: nežno preproste, naivne, lirčne pa šaljive in celo dramatične (Jurjevanje, Zbadljivka, Vandrovci in druge).

Njegova najboljša orkestralna dela so Ljubljanski akvareli, Tatarska suita in suita Iz moje mladosti.

Velika škoda je, da njegove pesmi niso zbrane na enem mestu, veliko jih je raztresenih po raznih zbirkah, revijah, rokopisih; marsikakšna naklada je bila uničena med vojno in v Slovenskem Primorju tudi pred vojno.

Dandanes je težko zamisliti zbor, ki v bogati Adamičevi zapuščini ne bi mogel najti sebi primerne pesmi, ker iz vsakega koščka diha nekaj slovenskega.

Julija 1925 je društvo slovenskih učiteljev glasbe v Ljubljani, med njimi Emil Adamič in Srečko Kumar, ustanovilo današnji učiteljski pevski zbor Slovenije, z namenom, da na najkvalitetnejši način izvaja kvalitetne zborovske stvaritve. Zbor je takoj zaživel polno življenje pod vodstvom odličnega slovenskega zborovodje Srečka Kumarija ter do začetka vojne nastopil več kot stokrat po vsej domovini in na Češkoslovaškem ter v Bolgariji.

Po vojni je ponovno pričel delovati januarja 1952 in od takrat do danes nastopil več kot dvestokrat v Jugoslaviji ter v Italiji, Avstriji, ČSSR, Madžarski, Zahodni Nemčiji, Švici, Franciji, Belgiji, Nizozemski, Danski, Švedski ter na Poljskem, v Sovjetski zvezi in Liechtensteinu. Sodeloval je na nekaterih mednarodnih tekmovanjih in dosegel v Arezzu 1957. leta drugo mesto med 56 zbori v prvi kategoriji, tretje mesto v Knokkeju (Belgija) 1964. leta za evropski pokal, prvo mesto med jugoslovanskimi mešanimi zbori v Nišu.

Za uspešno delo na glasbenem po-

dročju ga je predsednik republike Josip Broz Tito ob 45-letnici odlikoval z redom zasluga za narod s srebrnimi žarki. Zveza kulturno-prosvetnih organizacij mu je ob 50-letnici za dolgoletno uspešno delovanje na glasbenem področju podelila Gallusovo plaketo. Lansko leto je dobil Žagarjevo nagrado za delovanje na kulturnem in prosvetnem področju.

Zbor so sedaj vodili Adolf Groebming, Srečko Kumar, Milan Pertot, Pavel Šivic, Drago Šijanec in po vojni Rado Simoniti, Jože Gregorc, Jože Hanc, Marko Munih in od 1968. dalje prof. Branko Rajster; v njem so se zvrstile mnoge generacije učiteljev pevcev.

UPZ Slovenije, ki si je nadel ime po najvidnejšem slovenskem zborovskem skladatelju Emilu Adamiču, ima na programu dela domačin in tujih skladateljev. Goji umetno, narodno in partizansko pesem. V njem pojejo učitelji iz različnih krajev Slovenije, kar v marsičem otežuje redno delo. Člani zbora vodijo po različnih krajih Slovenije več kot sto mladinskih in odraslih zborov.

Ob stoletnici rojstva Emila Adamiča prireja zbor koncerta v soboto, 24. septembra, ob 16. uri v Žirovnici in ob 19.30 na Jesenicah.

Roman Ravnič

HUMOREŠKI

Darinka Sedej

SESTANEK

V naši TOZD je daleč najbolj razburljivo, pestro in zanimivo na občasnih sindikalnih sestankih, zato hudo obžalujemo, da nas lokalna sredstva javnega obveščanja ignorirajo, čeprav jim razpošiljamo vabila.

Naš zadnji sestanek je bil čudovit z naslednjim dnevnim redom: organizacija sindikalnega izleta, priprava na piknik, prihodnja ozimnica, dan kolektiva, pohod na Grič, sindikalna pomoč čistilki in uporaba kegljišča. Ko smo na hitro ocenili delo delegatov in delegacij in sprejeli sklep, da bi se delegati vsaj na pol leta lahko enkrat sestali in se v občinskem merilu udeleževali vsaj tistih sej, na katerih bo po vsej verjetnosti tudi predsednik občine, se je srdito dvignil vodja delegacije in opozoril prisotne, da mu je sicer v čast in v samoupravni delegatski ponos, da je delegat, da pa na žalost danes prvič sliši, da je bil delegiran. Ker je bilo skrajno mučno, smo brž prešli na druge točke dnevnega reda.

Tajnica Meta je rekla, da se sindikalni izleti vedno izrode, da večina kolektiva ne pozna nobene mere, pri čemer je mislila na mero v kozarcih; ker se je čistilka že vidno presedala, smo njeno točko premaknili naprej in jo brez pripomb rešili tako, da bo tudi letos dobila ozimnico zastoj. Pri pripravah na piknik se nismo zadrževali, ker imamo za tovrstna družabna srečanja sposobne organizatorje, sicer člane ribiške družine. Če jim ribe zaradi enega izmed tisoč objektivnih vzrokov spet ne bodo prijemale, je tako rekoč noč in dan odprta bližnja ribogojnica. Dan kolektiva bo tradicionalen, sklenili pa smo tudi, da pristanemo na višjo najemnino za kegljišče, saj ni, da bi bili brez tako pomembne rekreacije. Pozno v noč smo se nato prerekali, kakšna ozimna jabolka bomo naročili. Direktor je globoko premišljeval in nazadnje izjavil, da je za delišes prve kvalitete, naker smo vsi naročili delišes prve kvalitete, le strugar Janez je iz golega oportunizma naročil jonatan.

Deset stenografskih zapisničarskih listov je več kot očiten dokaz, da so naši sestanki zares kvalitetni in v hudi, usodni zmoti živi lokalni tisk, ki se do nas in do naših sindikalnih sestankov tako ignorantsko obnaša.

BOLNIŠKA

Janeza, Jožeta in Tineta, tri krepke gorenjske fante je oni dan do srca vznemirila radostna novica, da prihaja v obratno ambulanto nov zdravnik. Njegovega prihoda so bili tako veseli, da so ga pri pričbi obiskali.

Vstopil je Janez, velik in močan, da bi gore premikal. Kot kup nesreče se je zrušil na stol pred mladega zdravnika in presunljivo zatulil ob bolečine v hrbtu. Doktor je namrščil čelo in zapisal bolniško.

Potrkal je Jože, nič kaj slaboten, a viden vara. Ko se je udobno namestil

na stolu, ga je posilil suh in prodoren kašelj, zdravnik pa je globoko v sebi preklinjal nečisto in nezdruvo okolje ter se s prepisovanjem bolniškega staleža zavzel za umirajočo mladost.

Pritisnil je na kljuko Tine, s skrbno podprto glavo, ki pa mu jo je zares hotelo raznesti, saj je navsezadnje noč prekrokal. Spet zdravila in bolniška, zdravnik pa se je čudil: mar res vsa naša ljuba mladina kani na oni svet?

In tako je ves vroči in suhi avgust pisal recepte, ob koncu meseca pa so se vsi potili: zdravnik ob grozljivih številkah bolezenske odsotnosti, Janez ob zidanju hiše, Jože ob honorarnem poslu in Tine v tesnem objemu prelestne blejske noči.

Prvi ponedeljek septembra so si spet delali družbo v čakalnici, tik za vrati in pred tistimi bolniki, ki so bili res videti nekam krevljasti in bledikavi. Prvega, Janeza, sumljivo dolgo ni bilo iz ordinacije, zato sta Jože in Tine, ki nikakor nista bila iz zadnje moke, spremenila bojno taktiko. Janeza je doktor spregledal in se je res moral odpovedati nadaljnji zidavi, zato pa sta ostala dva veselo honorirala in se razveseljevala naprej. Janez ga je kapitalno položil, ker je spet tulil zaradi hrbita, Jože in Tine pa sta si namisljene boleti enostavno zamenjala in dobila bolniško. Kmalu se je znašel še Janez, ki mu je neuspešna hrbita bolečina prešla na precej bolj uporabno migreno.

Včeraj so se vsi trije vrnili z morja, spočiti in polni novih moči. A nikarte, videz je varljiv, bolezen nikdar ne počiva. Zdaj, zdaj jih bo zvilo, upognilo reveže in morda bodo bolehnježi že jutri klonili pred zdravnikom ...

ŽELJA PO SODELOVANJU

Predstavniki foto kluba Andrej Prešern Jesenice so se sestali z bivšim deželnim foto referentom Koroške. 78-letni Hans Kogelnigg (EFIAP) je bil te dni na dopustu v Žirovnici pri sorodniku in je svoje bivanje izkoristil za navezavo stikov s fotoamaterji Jesenic. Izrazil je željo po sodelovanju fotoamaterjev Jesenic in Beljaka.

Na razgovoru je bil prisoten tudi predsednik foto komisije FKZ Slovenije Tone Marčan iz Kranja. Pozdravil je idejo o sodelovanju in omenil, da foto klub Janez Puhar Kranj že več let sodeluje s fotoamaterji iz Železne Kaple.

Upamo, da se bo to prijateljsko sodelovanje razvilo v korist širšega razvoja fotoamaterstva za obe strani.

C. F.

Zveza kulturnih organizacij Jesenice prireja

KONCERT

učiteljskega pevskega zbora Emil Adamič v Žirovnici 24. septembra ob 16. uri v osnovni šoli in na Jesenicah 24. septembra ob 19.30 v gledališču Tone Čufar. Vabljeni

VISOKA ZMAGA, SLOVO IN KATASTROFA

Zadnji hokejski dogodki, ko govorimo o hokejistih Jesenic, so zahtevali tak naslov. V mislih je namreč treba imeti tri nastope lanskega jugoslovanskega prvačka: proti Olimpiji, ko so zmagali z 8:0 (4:0, 2:0, 2:0), povratno srečanje za pokal evropskih prvakov proti italijanskemu prvaku Bolzanu na Jesenicah, ki se je končalo z neodločenim rezultatom 6:6 (2:3, 1:3, 3:0), hokejisti Jesenic pa so se tako poslovili od pokala prvakov že v prvem kolu, saj so prvo srečanje v Ortiseju proti Bolzanu izgubili z 2:6; in končno srečanje v Celovcu proti KAC, v okviru pokala Karavank, ki ga je jeseniško moštvo izgubilo s katastrofalnim rezultatom 3:14 (1:1, 1:6, 1:7).

Ce potegnemo črto po teh treh srečanjih, lahko v nekaj besedah rečemo, da so nas hokejisti Jesenic v prvih dveh tekmah, proti Olimpiji in Bolzanu na Jesenicah, povsem zadovoljili, proti Bolzanu so na trenutke igrali odlično in je prava škoda, da je obramba na čelu z Makucem napravila nekaj začetniških napak. Kajti če teh ne bi bilo, bi jugoslovanski prvaki zagotovo zmagali. To je torej svetlejša stran, ko govorimo o jeseniškem hokeju na začetku sezone 1977/78. Temna pa sta vsekakor poraz in prava katastrofa proti močno oslajenemu KAC. Tega jeseniški hokejisti niso doživeli vrsto let nazaj. Zadnji hud poraz je bila zmaga Dinama iz Rige, ki je pred leti prav tako na začetku sezone premagal hokejiste Jesenic z rezultatom 12:0.

Poraz proti Celovčanom je torej resno opozorilo, da v jeseniških vrstah marsikaj ni tako, kot bi moralo biti. Pri tem dvoboju vsekakor ne smemo pozabiti, da je bilo sodelovanje izredno slabo. Avstrijski sodniki Linzbacher, Aker in Seebacher so sodili v veliko škodo jugoslovanskega prvaka. Velikokrat niso prekinjali akcij domačinov, čeprav je bilo očito, da na modri črti ni bilo vse v redu. Dovoljevali so tudi preostro igranje Celovčanom, na drugi strani pa so Jeseničani morali sedeti na klopi za kaznovane, tudi ko ni bilo prekrška. Skratka, sodniki so bili preveč pristranski za normalen potek srečanja. To je potrdil tudi funkcionar KAC Rutnik, ki je objubil vodstvu Jesenic, da bo od hokejske zveze Avstrije zahteval, da več ne pošilja takih sodnikov.

Kljub temu pa to ne more biti opravičilo za tako visok poraz, z enajstimi goli razlike. Ko bi, kljub tistemu, kar se je dogajalo

v celovski dvorani v ponedeljek zvečer, Jeseničani izgubili s tremi ali štirimi goli razlike, bi se dalo to poraz sprejeti. Toda enajst zadetkov razlike pa ne.

Seveda po enem hudem porazu, ki ga lahko tolmačimo tudi kot slabost moštva, ki se pač lahko pojavi na začetku vsake sezone, ne gre ocenjevati in že sedaj prihajati do zaključkov, kako bo v letošnji sezoni. To je namreč povsem nerealno, prav tako, kot je bilo nerealno po visoki zmagi Jesenic proti Olimpiji z 8:0 govoriti, da je naslov državnega prvaka že v jeseniškem žepu. Ljubljanečani, čeprav oslajeni, so po tem porazu igrali vedno bolje. Najprej so v Ljubljani tesno izgubili proti KAC s 3:4, nato so premagali Bolzano v prijateljskem srečanju s 4:2, v ponedeljek zvečer pa so z ATSE iz Gradca igrali neodločeno 5:5. Treba se je torej zavedati, da so moštva na začetku sezone. Manj ali več niso na ledu niti en mesec in so zato možne oscilacije v formi.

Olimpije, kljub temu, da se zdela ne tista Olimpija izpred nekaj let, v Podmežaklju ne bi smeli podcenjevati. Podcenjevanje se je namreč v športu marsikateremu favoritu krepko maščevalo. Če gledamo s tega stališča, je morda tudi prav, da so jeseniški hokejisti po dveh dobrih igrah (Olimpija, Bolzano) doživeli poraz, ki ga bodo lahko pametno izrabili, seveda če se bodo zavedali svojih napak. Nedvomno pa je, da Jeseničani so to pokazali tudi na začetku letošnje sezone — da večkratni prvak Jugoslavije igra dobro, če se igralci maksimalno borijo, če v igro vložijo višek svojih moči in želje, da zabijejo gol. Tako je bilo proti Ljubljancem in hokejistom Bolzana. Če tega ni, pride tako neugodno presenečenje, kot je bil poraz v Celovcu.

Obupavati zaradi enega poraza na začetku sezone bi bilo nespametno in povsem nenormalno, šla zlasti, ker so jeseniški hokejisti pokazali, kljub temu da so v letošnji sezoni krepko oslajeni, brez petih odličnih igralcev, da znajo dobro igrati. Seveda pa bodo že naslednje tekme pokazale, ali je bila katastrofa v Celovcu zgolj slučaj ali pa je resno opozorilo, da bo potrebno masikaj spremeniti.

Jeseniki ljubitelji hokejske večnine se bodo o tem lahko prepričali že noč, v četrtek, ko bo v Podmežaklju gostovalo moštvo ATSE iz Gradca. Srečanje sodi v pokal Karavank, začelo pa se bo ob 18.30.

D.

Nogomet

TRIGLAV : JESENICE 3:5 (0:4)

V nedeljo so jeseniški mladinci gostovali v Kranju, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z mladinskim moštvom Triglava, katerega so zasluzeno premagali z rezultatom 5:3 (4:0).

Jeseničani so bili boljše moštvo predvsem v prvem polčasu srečanja, ko so popolnoma nadigrali svoje gostitelje in tudi dosegli odločilno prednost, saj so v tem delu igre dosegli kar štiri zadetke.

V drugem polčasu so Jeseničani, zadovoljni s prebrčljivim vodstvom iz prvega polčasa, zaigrali bolj ležerno, kar so domačini s pridom izkoristili in ta del igre odločili v svojo korist z rezultatom 3:1 ter tako dosegli dokaj ugoden rezultat za svoje moštvo.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Lamberger 2, Radič, Zec in Ljubič.

LOKA (SELEKCIJA) : JESENICE

1:2 (0:1)

V soboto so jeseniški najmlajši nogometaši gostovali v Škofji Loki, kjer so odigrali prvenstveno tekmo s selekcijo TKS Škofja Loka, za katero nastopajo igralci iz moštva: LTH, Alpines (Zelezniki) in Alpine iz Zirov, ter zmagali z rezultatom 2:1 (1:0).

Jeseniki najmlajši nogometaši so kljub temu, da so v moštvi selekcije Loke nastopili fizično močnejši igralci, diktilali celo tekmo oster tempo in si ustvarili lepo število izredno lepih priložnosti za doseg golov, vendar jih žal niso mogli izkoristiti, delno zaradi izredno težkega igrišča, delno pa zaradi neizkušnosti naših najmlajših igralcev.

Gole za moštvo Jesenic na tej tekmi sta dosegla: Bešič in Bakonič.

V četrtek, 22. septembra, igra člansko moštvo zaostalo prvenstveno tekmo z moštvom Bleda. Tekma bo ob 16.15 na Bledu.

~~~~~

MEMORIAL MIRKA DIMCA

Občinska strelska zveza Jesenice je v nedeljo, 18. septembra, na strelišču v Podmežaklju za konec dokaj uspešne sezone priredila tekmovanje za memorial Mirka Dimca.

Otvoritve tekmovanja sta se udeležila tudi oče in mati pokojnega Mirka Dimca. Njegovi najožji sodelavci iz strelske družine »Matija Verdnik« pa so odnesli venec na njegov grob.

Tekmovanja z malokalibrsko puško se je udeležilo šest občinskih ekip. Prehodni pokal je osvojila občinska strelska zveza Kranj z dobrim rezultatom 960 krogov, druga je bila ekipa občinske zveze Kamnik z 949 krogov, tretje Jesenice z 944 krogov, četrta Škofja Loka z 940 krogov, peta Postojna z 904 krogov, šesta druga ekipa Jesenic z 869 krogov in na sedmem mestu ekipa Radovljica z 848 krogov.

Med posamezniki je bil najboljši Franc Naglič, Kranj, z 255 krogov od 300 možnih, drugi Ivan Podgornik z 247 krogov, tretji Peter Bertonec z 246 krogov, oba iz Kamnika, četrty Janez Otrin, Jesenice, z 244 krogov, peti Edi Dobravec, Jesenice, z 242 krogov.

Občinska strelska zveza Jesenice se zahvaljuje za izkazano pomoč Tehničnemu biroju Jesenice, katerega član je bil tudi t. Dimc, konferenci sindikata železarne Jesenice in občinskemu odboru ZŽB NOV Jesenice, ki je bil tudi pokrovitelj tega tekmovanja.

H. J.

JUDO

DVORŠAK NA SEMINARJU V RIMU

Na povabilo italijanske judo zveze, v znak zahvala za dobro sodelovanje s klubi v Italiji, predvsem pa s KYOTO JUDO KAI v Padovi, se je trener jeseniških judoistov Brane Dvoršak udeležil v dneh od 7. do 11. septembra v Rimu seminarja, ki ga za svoje trenerje (zanje je obvezen) in mojstre prireja italijanska judo zveza. Dvoršak je bil prvi tujec, ki je dobil vabilo za udeležbo na tem seminarju, ki ga Italijani prireajo vsako leto, predvsem zato, da trenerje seznanijo z novostmi v judu, tako v praksi kot v teoriji.

Seminarja se je udeležilo nad tisoč trenerjev in mojstrov vseh starosti, med njimi je bilo tudi sto žensk. Seminar je vodil ob pomoči dveh Japoncev Nizozemec Anton Geesing (7 dan), ki je v letih od 1951

do 1968, vse od pionirske do članske konkurence, osvajal prva mesta na evropskih in svetovnih prvenstvih, 1964 pa je bil v Tokyu tudi olimpijski zmagovalac. Geesing uvaja predvsem pri nekaterih metih in tehnikah novosti, kar je vse praktično dokazal ter je tako spodbil tradicionalno miselnost, da mora biti met ali določena tehnika izvajanja taka, kot je bila že pred mnogimi leti.

Urniki seminarja je bil za udeležence zelo zgoščen. Z delom so pričeli dopoldan ob devetih in končali ob pol eni. Popoldanski del pa se je pričel ob šestnajstih in končal ob dvajsetih. Delali so v skupinah po dvanajset, saj je bil seminar v velikih olimpijskih dvoranah v Rimu. Geesing je prikazoval nove tehnike in potek treninga, pri tem so lahko sodelovali tudi trenerji, saj so lahko tudi sami pokazali način treninga v svojih klubih. Pri takih prikazih se je med vodjem seminarja in udeleženci razvil pogovor o tem, kaj je dobro in kaj ni, kaj bi se moralo pri nadaljnjem delu v klubu še spremeniti v korist kvalitete in boljšega dela. Teoretični del so vodili priznani strokovnjaki na svojih področjih. Teorija je obsegala psihološko pripravo tekmovalca, odnos trener — tekmovalca, športno medicino in kondicijsko pripravo judista. Vsa predavanja so bila popestrena s filmi in diapozitivi.

Kot je dejal Dvoršak, se je na tem seminarju zelo veliko naučil, kar bo poskušal uporabiti tudi pri delu v jučo sekciji pri TVD Partizan na Jesenicah. Povedal je tudi, da je bil povabljen na seminar, ki bo prihodnje leto, dobil pa je vabilo za obiskovanje štirimesečne mednarodne judo šole, ki je namenjena tekmovalcem, ki imajo v šoli poleg izpopolnjevanja v tehnikah možnost pridobiti si višji pas.

Dvoršak je ob tej priložnosti navezal tudi stike z različnimi klubi po Italiji, predvsem tistimi v severni Italiji, in plod takih stikov bo prav gotovo kakšno gostovanje italijanskega kluba na Jesenicah.

Vabilo za ta seminar je priznanje tako za samega Dvoršaka kot za jučo sekcijo pri TVD Partizan Jesenice. Žalostno je le to, da na slovenski judo zvezi niso pokazali pravega zanimanja, da se Dvoršak udeleži seminarja, saj so bili prej proti kot za, mogoče pa je bila kriva nevoščljivost. — tok

JESENSKE ŠPORTNE IGRE SLOVENSkih ŽELEZARJEV

V soboto, 17. septembra, so bile v Ravnanah na Koroškem jesenske športne igre slovenskih železarjev. Delavci iz kolektivov SOZD Slovenske železarne so se pomerili v nogometu, odbojki, plavanju, streljanju in šahu. Tekmovanja je zelo uspešno organizirala komisija za športno rekreacijo pri sindikatu železarne Ravne, posamezne tekme pa so potekale na lepo urejenih športnih objektih. Na jesenskih športnih igrah so se dobro odrezali tudi športniki iz naše železarne, ki so bili zastopani v vseh petih športnih panogah.

REZULTATI:

NOGOMET: 1. železarna Štore, 2. železarna Jesenice, 3. železarna Ravne, 4. Veriga Lesce, 5. Žična Celje.

ODBOJKA (ženske): 1. železarna Ravne, 2. Plamen Kropa, 3. železarna Jesenice, 4. železarna Štore.

ODBOJKA (moški): 1. železarna Ravne, 2. železarna Jesenice, 3. Plamen Kropa, 4. železarna Štore, 5. Veriga Lesce.

PLAVANJE — 100 m prosto:

do 30 let: 1. Božo Stalekar (železarna Ravne), 2. Bojan Erženčnik (železarna Ravne), 3. Tomaž Mandelj (Veriga Lesce), 4. Sašo Čučuk (železarna Jesenice), 5. Božo Černe (železarna Jesenice); od 30 — 40 let: 1. Janez Kokalj (Veriga Lesce), 2. Beno Ramuš (železarna Jesenice), 3. Alfonz Poljanar, 4. Zdravko Vidarič, 5. Drago Godec (vsi železarne Ravne); nad 40 let: 1. Alojz Čilenšek (Veriga Lesce), 2. Anton Godec (železarna Ravne), 3. Anton Muhar

(železarna Jesenice), 4. Enver Bajramović (železarna Štore), 5. Franci Biček (železarna Jesenice).

100 m prsno: do 30 let: 1. Dušan Erženčnik (železarna Ravne), 2. Bojan Ravnar (železarna Jesenice), 3. Franjo Zupšek (železarna Ravne), 4. Tomaž Mandelj (Veriga Lesce), 5. Rado Tolar (železarna Jesenice); 30 — 40 let: 1. Drago Polanc, 2. Drago Godec, 3. Jaka Vidorič (vsi železarne Ravne), 4. Stane Kokalj (železarna Štore), 5. Beno Ramuš (železarna Jesenice); nad 40 let: 1. Jože Rodič (železarna Ravne), 2. Niko Čebulj (železarna Jesenice), 3. Janez Vauh (železarna Jesenice), 4. Marjan Kavka (železarna Štore), 5. Silvo Jeklar (železarna Jesenice).

Štacija 4 x 50 m prosto: 1. železarna Ravne, 2. železarna Jesenice, 3. Veriga Lesce, 4. železarna Štore.

Ekipno: 1. železarna Ravne, 2. železarna Jesenice, 3. Veriga Lesce, 4. železarna Štore.

STRELJANJE: 1. Anton Štrekelj (železarna Ravne), 2. Ivan Kočvar (železarna Štore), 3. Franc Bizjak (železarna Jesenice), 4. Ivan Kajnik (železarna Ravne), 5. Evgen Korinek (železarna Ravne).

EKIPNI VRSTNI RED: 1. železarna Ravne, 2. železarna Štore, 3. železarna Jesenice, 4. Veriga Lesce, 5. Žična Celje.

ŠAH: 1. železarna Jesenice, 2. železarna Ravne, 3. železarna Štore, 4. Veriga Lesce, 5. Plamen Kropa.

J. R.

POHOD SODELAVCEV IZ TOZD KOVINOSERVIS NA TRIGLAV

Predsedstvo OO ZSMS Kovinoservis se je že pri sprejemu akcijskega programa dogovorilo, da bo organiziralo pohod na Triglav v mesecu septembru, ko ni več toliko obiskovalcev na planinah, ker se prične pouk v šolah, narava pa je še vedno prelepa. Sklenili so, da na pohod povabijo tudi ostale člane kolektiva.

Na zadnjo sejo predsedstva OO ZSMS Kovinoservis so povabili tudi dva izkušena planinca in člana GRS, da pomagata pri organizaciji pohoda. Pripravili so točen načrt pohoda in pri tem upoštevali, da veliko prijavljenih še ni bilo nikoli na Triglav. Predsedstvo se je povežalo tudi z osnovno organizacijo sindikata ter zaprosilo, da udeležencem pohoda plača dve nočnini in da v nedeljo, 11. septembra, priredi za vse udeležence pohoda piknik ob Bohinjskem jezeru. Obe prošnji je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata tudi ugodno rešil.

Tako smo se udeleženci pohoda v petek, 9. septembra, odpravili proti dolini Vrata. Do Aljažvega doma v Vratih smo prispeli ob peti uri zjutraj. Vodja pohoda nas je v ugotovitvi, da nas je dvaindvajset, in nato krenili proti cilju. Vodja pohoda nas je popeljal po narčtovani poti preko Praga proti Kredarici. Po ravni poti smo se še vsi veselo pogovarjali, ko pa se je pot pričela dvigati smo se vsi »zagrizli« v pot ter se kmalu zasopli. Mnogo se nas je prvič sprijelo s stenami in klini v njih, toda nihče ni izgubil poguma in dobre volje, pa čeprav se je nebo začelo oblačiti.

Prvič smo počivali ob Studencu. Veter, ki je postal vedno hušji, nas ni pustil počivati predolgo, kljub vetrovkom in topli obleki nas je pričelo zebsti, zato smo se hitro odpravili proti domu na Kredarici. Na poti od Studenca do Kredarice nas je obšla še megla, pa tudi kondicije je začetnikom pričelo zmanjkovati. Vendar so nam izkušeni tovariši pomagali in nas spodbudili, da smo kmalu prispeli do planinskega doma Kredarica.

Ko so prišli zadnji udeleženci do doma, so bili že mokri. Kmalu pa se je dež prelevil v pravo sodo, ki je toliko po koži, vendar nam ni mogla do živga. Vodja pohoda nam je tudi sporočil, da se ne moremo držati zadanega načrta ter bomo konec nevihte pričakali kar v domu na Kredarici. Kmalu pa je upravnik doma sporočil našima vodicama Joži Kunšiču in Borisu Pervanji, ki sta člana GRS, da sta v steh Triglava ostala dva ljubitelja gora in da potrebujeta pomoč. Naša tovariša sta takoj odhitela na pomoč. Ostali pa smo se nagneti ob oknih in vratih kočice ter opazovali reševalce. Nato smo se zatopili v pogovor ali v igranje kart, nekateri pa so brali časopise.

Potem pa je odjeknila vest, da se reševalca vračata z enim planincem. Zopet smo ju nekaj časa spremljali s pogledi ter z daljnogledom opazovali, kako se spuščata proti Kredarici. Za pot, ki jo običajno opraviš v eni uri, sta potrebovala mnogo

več. Ko sta pripeljala reševalca v topli dom, so se sedaj trije člani vrnili po drugega ponesrečenca, ki je verjetno omahnil preko skal. Toda vse iskanje je bilo zaman, kajti reševalci so našli samo kapo ponesrečenca, ki pa je bila na dveh straneh prežgana od strele, ter krvav sneg, kjer je verjetno omahnil nesrečni planinec. Tako smo tudi mi, ki smo se prvič povzpeli na visoke gore, spoznali, kaj pomeni neurje v gorah in da gore zahtevajo tudi žrtve.

Ker se neurje ni hotelo umiriti, smo kmalu odšli spat. Mnogi nismo bili navajeni trdih skupnih ležišč in tuljenja vetra, zdelo se nam je, da se cela kočica mame, in premišljevali smo kakšno bo jutraj vreme.

Zjutraj smo pri zajtrku zvedeli, da je pot na vrh Triglava zaledenela in da vzpon priporočajo samo izkušeni planinci. Vodiča sta odločila, da se ne bomo vzpeli na vrh, temveč bomo odšli proti koči Planika. Ko smo prispeli do nje, smo se žalostno ozirali proti vrhu Triglava, kamor se je vzpenjalo že nekaj planincev. Kmalu smo vsi, ki še nismo bili na vrhu, začeli prositi vodiča, da nas vseeno odpelje tja, saj je bilo vreme sončno, skratka, idealno za vzpon. Po kratkem posvetu smo se odločili, da nas nekaj le odide na vrh. Hoja je bila veliko lažja, saj smo nabrtnike pustili pred kočo. Pogumno smo stopali po poti in občudovali pokrajino pod nami. Obenem pa pazili na stopinje ter se oprijemali žične vrvi in končno prispeli do Aljažvega stolpa. Na vrhu smo se vsi podpisali v zvezek ter žigosali razglednice in planinske izkaznice. Nato je bil na vrsti planinski krst in kar sedem udeležencev je dobilo udarce po zadnji plati s planinsko vrvjo. Nazadnje smo se še fotografirali ob Aljaževem stolpu.

Ob sestopu smo se enkrat popili tople čaj ter se nato družno odpravili proti dolini Triglavskih jezer. Zopet smo lahko občudovali čudovito panoramo in se zadnjič upeli, ko smo prispeli na vrh Hribaric ter se nato spustili do prvega Triglavskega jezera. Odpočili smo se in umili ter se nato spustili do kočice ob Triglavskih jezerih.

Zopet smo prespali po planinski. Drugega dne zjutraj smo odšli proti Bohinju. Vsi smo vedeli, da je tu konec pohoda in da bo ob jezeru piknik, obenem pa smo se bali spusta po Komarti, saj so nam izkušenejši tovariši povedali, da je spust utrujajoč in da je nevarnost, da »nabiješ« noge. Sestop v dolino se je srečno končal. Po »okrepčilu« pa smo se napotili proti Bohinjskemu jezeru, kjer je osnovna organizacija sindikata pripravila piknik. Pričakala sta nas pečeno meso in pijača. Seveda tudi ni šlo brez nogometne tekme med najbolj vnetimi športniki. Končala se je neodločeno.

Ob veselih pogovorih smo se nato začeli razhajati ter se odpravljati proti domu, z željo, da podobnih pohodov organiziramo še več.

R. Miro

Sodelavci iz TOZD Kovinoservis na vrhu Triglava

PRED PRIČETKOM SEZONE

V soboto, 24. septembra, se bo pričela nova judo sezona. Za vstop v slovensko ligo se bo borilo šest ekip, od katerih boosta le dve imele možnost nastopa v višji kategoriji skupini. Kraj kvalifikacij je še neznan.

Ker so judoisti Triglava že člani slovenske lige, bodo ekipo centra Gorenjske sestavljali judoisti iz Zirov in Jesenic, saj imajo tako več možnosti za uspeh. Jeseničane bodo v ekipi centra Gorenjske zastopali: Silvo Demšar, Simon Čebulj, Sašo Vrdoljak, Brane Dvoršak in Eko Bečirovič, Žiri pa: Padovac, Tušek in Jereb. Fantom želimo, da bodo na kvalifikacijah pokazali in dali od sebe res vse, da bo na njihovi strani tudi športna sreča in da bodo tako uspešno zastopali center Gorenjske na kvalifikacijah. — tok

Košarka

OBČINSKA TRIM LIGA V KOŠARKI

Mojstrana : Zaštreka 57:36, Pobjeda : TVD Partizan Javornik — Kor. Bela 27:26, Železar : Trhle veje 30:37, Zaštreka : Sportske novosti 50:53, Cike Cake : Sava 43:36, Optimisti : Devetice 45:36, Trhle veje : Optimisti 53:29, Kovin : TVD Partizan Javornik — Kor. Bela 32:16, Mojstrana : Kovin 56:14, Podmežaklja : Optimisti 86:43, Trhle veje : Sportske novosti 98:39, Kovin : Pobjeda 20:0, Mojstrana : Devetice 20:0.

Tekmovalna komisija je odločila, da moštvo Kovin nastopa izven konkurence, ker za to ekipo nastopa Vito Vauhnik, ki aktivno igra pri košarkarskem klubu.

Igralec Save Radimović pa je kaznovan s prepovedjo igranja na petih tekmah, ker je udaril sodnika.

Lestvica:

Kovin 10 10 0 361:219 20

Trhle veje 11 10 1 597:290 20

MARKIRALI SMO POT

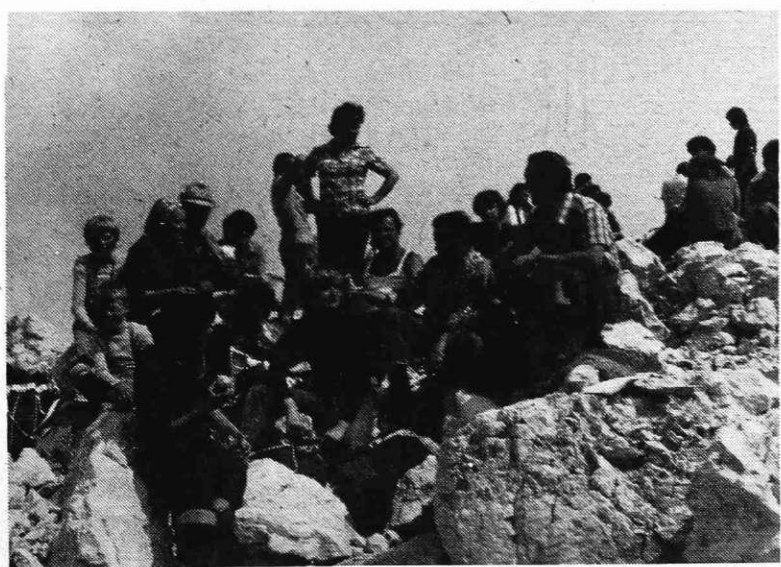
V nedeljo, 11. septembra, smo izvedli izlet na Golico. Naša naloga je bila markirati pot. Prejšnje markacije so bile že stare in slabe, tako da so se komaj videle.

Kot prvi sva prišli na mesto midve s prijateljico. Prva najina markacija je bila dokaj žalostna. A kmalu sva lepo napredovali. Končno je vrsta prišla še na druge, ki naj bi markirali.

Hodili smo zelo počasi, saj smo na Suho Sedlo prišli po štirih urah. Tam smo se posteno okrepčali. Nekaj se nas je javilo za nadaljnje markiranje spodnje poti na Golico. Ostali pa so odšli na vrh. Delo nam je šlo že dobro od rok. Prijateljica je bila tako nadarjena za markiranje, da je poskusila kar na meni. Kmalu je bilo delo opravljeno. Počakali smo ostale, da so prišli z Golice. Potem smo se odpravili nazaj.

V zahvalo nam je gozd podaril veliko lepih jurčkov. V Planino pod Golico smo prišli pisani od barve kot kakšni Indijanci.

Alenka Lužnik
osn. šola P. V. Jesenice

Gneča na Špiku. Sedmega avgusta se je 45 planincev iz PD Gozd Martuljek povzpelo na Špik. Dve navezi sta preplezali severno steno. Tega dne je bilo na Špiku nad sto planincev (Foto: Srečko Kozelj)

